

Notes du mont Royal

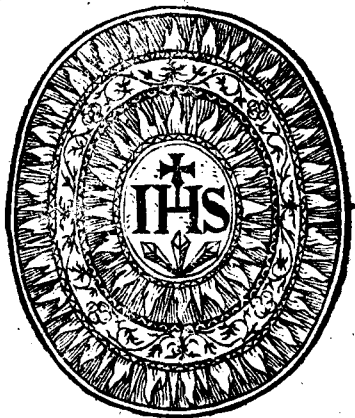
www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

1
EVCLIDIS
ELEMENTORVM
LIBRI XV.

QVIBVS, CVM AD. OM.
NEM MATHEMATICAE SCIEN-
TIAE PARTEM, TVM AD QVAMLI-
bet Geometriæ tractationem
facilis comparatur
aditus.

COLONIAE
Apud Goswinum Cholinum
M. D. CXII.
Cum Gratia & Privilegio.

Y
C

AD CANDIDVM
LECTOREM. ST.
GRACILIS
præfatio.

PERMAGNI referre semper
existimaui, lector beneuole,
quantum quisque studiij & dili-
gentia ad percipienda scientia-
rum elementa adhibeat, quibus
non satis cognitis, aut perperam
intellectis, si vel digitiū progredi
rentes erroris caliginem animis offundas, non ve-
ritatis lucem rebus obscuris adferas. Sed principio-
rum quanta sint in disciplinis momenta, haud faci-
le credas, qui rerum naturam ipsa specie, non viri-
bus metiatur. Vt enim corporum, quæ oriuntur
& intereunt, vilissima tenuissimaq; videmur ini-
tia: ita verum æternarum & admirabilium, qui-
bus nobilissima artes continentur, elementa ad
speciem sunt exilia, ad vires & facultatem quam
maxima. Quis non videt ex fici tantulo grano, vt
ait Tullius, aut ex acino vinaceo, aut ex catera-
rum frugum aut stirpium minutissimis semini-
bus tantos truncos ramosq; procreari? Nam Ma-
thematicorum initia illa quidem dicta audituq;
perexigua, quantâ theorematum syluam nobis pe-

PRAEFATIO.

pererant? Ex quo intelligi potest, ut in ipsis semina-
 ribus, sic & in artium principijs inesse vim earum
 rerum, quae ex his progignuntur. Praclare igitur
 Aristoteles, ut alia permulta, μέγιστον ἴσως ἀρχὴν
 πάντες, καὶ ὅσω κράτιστον τῇ διωάμει, τοσούτω
 μικρότατον, οὐδὲ μέγιστον χαλεπὸν εἶναι ὁφείναι.
 Quocirca committendum non est, ut non bene
 promissa & diligenter explorata scientiarum prin-
 cipia, quibus propositarum quarumque rerum veri-
 tas sit demonstranda, vel constituas, vel constituta
 approbes: Cauendum etiam, ut ne tantulum qui-
 dem fallaci & captiosa interpretatione turpiter
 deceptus, à vera principiorum ratione tamerè de-
 flectas. Nam qui initio fortè aberrauerit, is ut tan-
 dem in maximis versetur erroribus, necesse est: cum
 ex uno errantis capite densiores sensim tenebrae rebus
 clarissimè obducantur. Quid tam varias veterum
 physilogorum sententias non modò cum rerum
 veritate pugnantes, sed vehemèter etiam inter
 se dissidentes nobis inuexit? Equidem haud scio,
 fuerit ne vlla potior tanti dissidij causa, quam
 quoddam ex principijs partim falsis, partim non con-
 sentaneis ductas rationes probando adbiberent.
 Fit enim plerumque, ut qui non rectè de artium
 rerumq; elementis sentiunt, ad praeasinitas quas-
 dam opiniones suas omnia reuocare studeant.
 Pythagorei, ut meminit Aristoteles, cum dena-
 rij numeri summam perfectionem caelo tribuerent,
 nec plures tamen quàm nouem sphaeras cerne-
 rent, decimam affingere ausi sunt terrae aduer-

P R A E F A T I O.

*ſani, quam ἀντίξονα appellantur. Illi enim veri-
 uerſitatis rerumq; ſingularium naturam ex nu-
 meris ceu principijs affirmantes, ea prætulervnt qua
 parvo maiore congruere nuſquam ſunt cognita.
 Nam ridicula Democriti, Anaximenii, Meliſſi
 Anaxagoræ, Anaximandri, & reliquorum id ge-
 nus phyſiologorum ſomnia, ex falſis illa quidem orta
 natura principijs, ſed ad Mathematicum nihil aut
 parum ſpectantia, ſciens prætereo Nonnullos at-
 tingam qui repetitis aliis vel aliter ac docuit
 poſitis rerum inijs, cum phyſicis multa turba-
 runt; tam Mathematicos oppugnatione princi-
 piorum peſimè mulctarunt. Ex planis figuris
 corpora conſtituit Timæus: Geometrarum hic
 quidem principia cuniculis oppugnantur. Nam &
 ſuperficies ſeu extremitates craſſitudinem habeo-
 bunt, & lineæ latitudinem: denique puncta non
 erunt indiuidua, ſed linearum partes. Prædicant
 Democritus atque Leucippus illas atomos ſuas,
 & indiuidua corpuſcula. Concedit Xenocrates
 impartibiles quaſdam magnitudines. Hic verò
 Geometria fundamenta aperte petuntur, & ſun-
 ditus evertuntur: quibus dirutis nobile quidem aliud
 videri reſtare, quàm ut ampliffima Mathematico-
 rum theatra repente concidant. Iacebunt ergò,
 ſi dñs placet, tot præclara Geometrarum de
 aſymmetris & alogis magnitudinibus theorema-
 ta. Quid enim cauſa dicas, cur indiuidua lineæ
 hanc quidem metiatur, illam verò metiri non
 queat? Siquidem quod minimum in unoquoque*

PRAEFATIO.

genere reperitur, id communis omnium mensura
 esse solet. Innumerabilia profectò sunt illa, qua ex
 falsis eiusmodi decretis absurda consequuntur:
 & horum permulta quidem Mathematicus,
 sed longè plura colligit Physicus. Quid varia
 ψευδογραφημάτων genera commemorem, qua ex
 hoc vno fonte tam longè latèque diffusa fluxisse
 videntur? Notissimus est Antiphonis tetrago-
 nismus, qui Geometrarum & ipse principia non
 parum labefecit, cum recta linea curuam posuit
 aequalem. Longum esset mihi singula per censere,
 praesertim ad alia properanti: Hoc ergo certum
 fixum, & in perpetuum ratum esse oportet, quod sa-
 pienter monet Aristoteles, (πρῶτατον ὅπως ὀρίσ-
 θῶσι χαλῶς αἱ ἀρχαὶ μεγάλῳ ᾗδ' ἔγχεσι ποτὴν
 ἔπος ἐπαύμενα. Nam principijs illa congruere de-
 bent, quae sequuntur. Quòd si tantum perficitur
 in istis exiliioribus Geometria initijs, quae puncto,
 linea, superficie definiuntur, momentum, ut ne
 haec quidem sine summo impendentis ruina pericu-
 lo conuelli aut oppugnari possint, quanta quæso
 vis putanda est huius σοιχειώσεως, quam collatis
 tot praestantissimorum artificum inuentis, mira
 quadam ordinis solertia contexuit Euclides, vni-
 uersa Matheoseos elementa complexu suo coercen-
 tem? Vigiletur omnibus rebus instructior & para-
 tior quisq; ad hoc studiū libentius accedat, & sin-
 gula vel minutissima exactius secum repuiet atq;
 perdiscat, operae precium censui, in primo institutio-
 nis aditu vestibuloq; praecipua quadem capita,
quibus

PRÆFATIO.

quibus tota ferè Mathematica scientia ratio intelligatur, breuiter explicare: tum ea quæ sunt Geometria propria, diligenter persequi. Euclidis denique, in extruenda hac $\tau\omicron\rho\chi\epsilon\iota\omega\varsigma$ consilium sedulo ac fideliter exponere. Quæ ferè omnia ex Aristotelis potissimū ducta fontibus, nemini inuisa fore cōfido, qui modo ingenuū animi candorē ad legendū attulerit. Ac de Mathematica diuisione primū dicamus.

Mathematica in primis scientiis studiosos fuisse Pythagoreos, non modò historicorum, sed etiam philosophorum libri declarant. His ergo placuit, ut in partes quatuor vniuersum distribueretur Mathematica sciētiæ genus, quarum duas $\pi\epsilon\rho\iota\ \tau\omicron\ \pi\omicron\sigma\omicron\nu\omicron$, reliquas $\pi\epsilon\rho\iota\ \tau\omicron\ \pi\eta\lambda\acute{\iota}\kappa\omicron\nu$ versari statuerunt. Nam & $\tau\omicron\ \pi\omicron\sigma\omicron\nu$ vel sine vlla comparatione ipsam per se cognosci, vel certâ quadam ratione comparatum spectari: in illo Arithmeticam, in hoc versari Musicam: & $\tau\omicron\ \pi\eta\lambda\acute{\iota}\kappa\omicron\nu$ partim quiescere, partim moueri quidem: illud Geometriae propositum esse: quod verò sua sponte motu cietur, Astronomia. Sed ne quis falso putet, Mathematicam scientiam, quæ in utroque quantitate genere cernitur, idcirco inanem videri (si quidem non solum magnitudinis diuisio sed etiam multitudinis accretio infinitè progredi potest) meminisse decet, $\tau\omicron\ \pi\eta\lambda\acute{\iota}\kappa\omicron\nu$ & $\tau\omicron\ \pi\omicron\sigma\omicron\nu$, quæ subiecto Mathematica generi imposita sunt à Pythagoreis nomina, non cuiuscunque modi quantitatem significare, sed eam demum, quæ tum multitudine tum magnitudine sit desi-

PRAEFATIO.

alia, & suis circumscripta terminis. Quis enim ullam infiniti scientiam defendat? Hoc scitum est, quod non semel docet Aristoteles, infinitum ne cogitatione quidem complecti quamquam posse. Itaque ex infinita multitudinis & magnitudinis diuisioni finitam hac scientia decerpit & complectitur naturam, quam tractet, & in qua versetur. Nam de vulgari Geometrarum consuetudine quid sentiendum sit, cum data interdum magnitudine infinita aut fabricentur aliquid, aut proprias generis subiecti affectiones exquirunt, digne monet Aristoteles, τοῦ δὲ οὐκ ἔστιν (de Mathematicis) loquens δὲ οὐκ ἔστιν τοῦ ἀπείρου, οὐδὲ ἀπείρου, ἀλλὰ μόνον εἶναι ὅτε τοῦ ἀπείρου αὐτῶν, πρὸς τὸ μέγεθος. Quamobrem disputatio ea qua infinitum refellitur, Mathematicorum decretis rationibusque non aduersatur, nec eorum apodictis labefacit. Etenim tali infinito opus illis nequam est, quod exitu nullo peragrari possit, nec talem ponunt infinitam magnitudinem: sed quantamcumque, velit aliquis effingere, ea ut suppetat, infinitam precipiunt. Quinetiam non modo immensa magnitudine opus non habent Mathematici, sed ne maxima quidem: cum instar maxima minima quaque in partes totidem pari ratione diuidi queat. Alteram Mathematica diuisionē attulit Geminus, vir (quantum ex Proclo coniungere licet) μαθηματικῶν laude clarissimus. Eam, que superiore plenior & accuratior forte visa est, cum doctissime pertractarit sua in decimum Euclidis praefatio.

PRAEFATIO.

praefatione P. Mont Aureus vir senatorius, & regia
 bibliotheca praefectus, leuiter attingam. Nam ex
 duobus rerum velut summis generibus τῶν νοητῶν
 ἔτι τῶν αἰσθητῶν, quae res sub intelligentiā cadunt,
 Arithmetica & Geometria attribuit Geminus: quae
 vero in sensus incurrunt, Astrologia, Musica Sup-
 putatrix, Optica, Geodesia & Mechanica adiu-
 dicant. Ad hanc certe diuisionem spectasse videtur
 Aristoteles, cum e Astrologiam Opticam, harmo-
 niarum, φυσικωτέρων τῶν μαθηματικῶν nominat, ut
 quae naturalibus & Mathematicis interiectae sint,
 ac velut ex virisque mixta disciplina: Siquidem
 genera subiecta à Physicis mutuuntur, causas
 vero in demonstrationibus ex superiore aliqua
 scientia repetunt. Id quod Aristoteles ipse aper-
 tissimè testatur, ἐν ταῦτα γὰρ, φυσί, τὸ μέν ἐστι
 τῶν αἰσθητικῶν εἰ δὲ ναὶ τὸ διότι, τῶν μαθημα-
 τικῶν. Sequitur, ut quid Mathematica conueni-
 at cum Physica & prima Philosophia: quid ipsa
 ab utraque differat, paucis ostendamus. Illud
 quidem omnium commune est, quod in veri con-
 templatione sunt posita, ob idque θεωρητικὰ καὶ à
 Graecis dicuntur. Nam cum διάνοια siue ratio
 & mens omnis sit vel πρακτικὴ, vel θεωρητικὴ,
 totidem scientiarum sunt genera necesse est. Quod
 si Physica, Mathematica, & prima Philosophia,
 nec in agendo, nec in efficiendo sunt occupata,
 hoc certe perspicuum est, eas omnes in cognitione
 contemplationeque necessario versari. Cum enim
 rerum non modo agendarum, sed etiam effi-

PRAEFATIO.

ciendarum principia in agente vel efficiente con-
stant, illarum quidem ποσότητες, harum au-
tem vel mens vel ars, vel vis quadam & facul-
tas: rerum perfectio naturalium. Mathematica-
rum, atque diuinarum principia in rebus ipsis,
non in philosophis inclusa latent. Atque hoc
una in omnes valet ratio, qua θεωρητικὸς esse
colligat. Iam vero Mathematica separatim cum
Physica congruit, quod utraque versatur in cog-
nitione formarum corpori naturali inhaerentium.
Nam Mathematicus plana, solida, longitudines
& puncta contemplatur, qua omnia in corpore
naturali à naturali quoque philosopho tractantur.
Mathematica item & prima philosophia hoc inter
se propriè conueniunt, quod cognitionem utraque
persequitur formarum, quoad immobiles, & à con-
concretionem materia sunt libera. Nam tametsi
Mathematica forma re vera per se non cohaerent,
cogitatione tamen à materia & motu separantur,
ὅθεν γίνεταί ψεύδος χωρίζοντων, ut ait Aristo-
teles. De cognatione & societate breuiter dixi-
mus, iam quid intersit videamus. Vnaquaq; math-
ematicarum certum quoddam rerum genus propo-
situm habet, in quo versetur, ut Geometria quan-
titatem & continuationem aliorum in vnam par-
tem, aliorum in duas, quorundam in tres, eorumq;
quatenus quanta sunt & continua, affectiones
cognoscit. Prima autem philosophia, cum sit omni-
um communis, vniuersam Entis genus, quaq; ei acci-
dant & conueniunt hoc ipse quod est, considera-

PRÆFATIO.

Ad hac, Mathematica eam modò naturam amplectitur, quæ quanquam non mouetur, separari tamen seiungiq, nisi mente & cogitatione à materiâ non potest, obiectamq, causam & ἀπαρτῶστος dici consuevit. Sed Prima philosophia in ijs versatur, quæ & seiuncta, & æterna, & ab omni motu per se soluta sunt ac libera. Caterùm Physica & Mathematica quanquā subiecto discrepare non videntur, modo tamen rationeq, differunt cognitionis & contemplationis, vnde dissimilitudo quoque scientiarum sequitur. Etenim Mathematica species nihil re vera sunt aliud, quàm corporis naturalis extremitates, quas cogitatione ob omni motu & materia separatas Mathematicus contemplatur: sed easdem consecratur Physicorū ars, quatenus cum materia comprehensa sunt, & corpora motui obnoxia circumscribunt. Ex quo fit, vt quacunque in Mathematicis incommoditates accidunt, eadem etiam in naturalibus rebus videantur accidere, non autem vicissim. Multa enim in naturalibus sequuntur incommoda, quæ nihil ad Mathematicum attinent, διὰ τὸ, inquit Aristoteles, τὰ μὲν εἶ ἀπαρτῶστος, ἀέγεται, τὰ μαθηματικὰ, τὰ δὲ φυσικὰ ἐκ ὑποθέσεως. Siquidem res cum materia deuinctas contempletur physicus: Mathematicum verò re cognoscit circūscriptis ijs omnibus, quæ sensu percipiuntur, vt grauitate, leuitate, duritie, mollitie, & præterea calore, frigore, alijsq, contrariorum paribus, quæ sub sensum subiecta sunt: tantum autem relinquit

quan-

PRAEFATIO.

quantitatum & continuum. Itaq, Mathematicarum ars in iis quae immobilia sunt cernitur (τὰ ἄρ σαθιμαλχα τῷ ὄντων ἄου κινήσεως ἐστὶν δὲ τῷ περὶ τὴν ἀστρολογίαν) quae verò in natura obscuritate posita est, res quidam quae nec separari nec motu vacare possunt contemplatur. Id quod in utroque scientia genere perspicuum esse potest siue res subiectas definias, siue proprietates earum demonstras. Etenim numerus, linea, figura, rectum, instans, aequale, rotundum, vniuersa denique Mathematica quae tractat & proficitur, absque motu explicari doceriq, possunt: χωρὶς ἄρ τῇ νοήσει κινήσεως ἐστὶ: Physica autem sine monitione species nequaquam possunt intelligi. Quis enim hominis, plantae, ignis, ossium, carnis naturam & proprietates siue motu, qui materiam sequitur, perspiciat? Siquidem tantisper substantia quaeque naturalis consistat, ut dici solet, quo ad opus & munus suum, agendo patiendoque tueri ac sustinere valeat: quae certè amissa διωκίμῃ, ne nomen quidem nisi ὁμωνύμως retinet. Sed Mathematico ad explicandas circuli aut trianguli proprietates, nullum adferre potest vsum, materia, ut auri, ligni, ferri, in qua insunt, consideratio, quin et verius eiusmodi rerum, quarum species tanquam materia vacantes efformemus animo, naturam complectemur, quod coniunctione materia quasi adulterari dipranarique videntur. Quo circa Mathematica species eodem modo quo κοιλόν, siue concavitas, sine motu & subiecto, definitione explicare cognos-

PRAEFATIO.

noscitur, possunt: naturales vero cum eam vim
 habeant, quam ut ita dicam, finitas cum materia
 comprehensa sunt, nec absque ea separatim possunt
 intelligi: quibus exemplis quid inter Physicas &
 Mathematicas species intersit, haud difficile est
 animaduvertere. Illis certe non semel est usus Ari-
 stoteles. Valeant ergo Protagorae sophismata,
 Geometras hoc nomine refellentis, quod circulus
 normam puncto non attingat. Nam diuina Geo-
 metrarum theoremata, qui sensu aestimabit, vix
 quicquam reperiet quod Geometra concedendum
 videatur. Quid enim ex his quae sensum mouent,
 ita rectum aut rotundum dici potest, ut à Geome-
 tra ponitur? Nec verò absurdum est aut vitiosum,
 quod lineas in puluere descriptas pro rectis aut ro-
 tundis assumit, quae nec rectae sunt nec rotundae, ac no-
 latitudinis quidem expertes. Siquidem non ijs uti-
 tur Geometra, quasi inde vim habeat conclusio, sed
 eorum quae discenti intelligenda relinquuntur,
 rudem ceu imaginem proponit. Nam qui primum
 instituuntur, hi ductu quodam & velut *ἡγε-
 γία* sensuum opus habent, ut ad illa quae sola in-
 telligentia percipiuntur, aditum sibi compara-
 re queant. Sed tamen existimandum non est rebus
 Mathematicis omnino negari materiam ac
 non eam tantum quae sensum afficit. Est enim
 materia alia quae sub sensum cadit, alia quae ani-
 mo & ratione intelligitur. Illam *ἡγεγία* hanc
νοῦν vocat Aristoteles. Sensu percipitur, ut as,
 ut lignum, cuiusque materia quae, moueri po-
 test

PRAEFATIO.

*rest. Animo & ratione cernitur ea quae in rebus
 sensibilibus inest, sed non quatenus sensu percipiuntur,
 quales sunt res Mathematicorum. Unde ab
 Aristotele scriptum legimus ἐπὶ τῆς ἐν ἀφαιρέσει
 ὄντων ῥέκτον se habere ut finem: μὲν σὺν ἑλόντος
 ὅρ: quasi velit ipsius recti quod Mathematico-
 rum est, suam esse materiam, non minus quam finem
 quod ad Physicos pertinet. Nam licet res Mathe-
 matica sensili vacent materia, non sunt tamen in-
 dividua, sed propter continuationem partitioni
 semper obnoxia, cuius ratione dici possunt sua
 materia non omnino carere: quin aliud videtur
 τὸ εἶναι γραμμῆ, aliud quoad continuationi ad-
 iuncta intelligitur linea. Illud enim ceu forma
 in materia proprietatum causa est, quas sine ma-
 teria percipere non licet. Hac est societatis & dis-
 fidij Mathematica cum Physica & prima Philo-
 sophia ratio. Nunc autem de nominis etymo & no-
 tatione pauca quadam afferamus. Nam si qua iu-
 dicio & ratione imposita sunt rebus nomina, ea
 certè non temerè indita fuisse credendum est, qui-
 bus scientias appellari placuit, sed neque otiosa sem-
 per haberi debet ista etymologia indagatio, cum ad
 rei etiam dubia fidem saepe non parum valeat re-
 cta nominis interpretatio. Sic enim Aristoteles
 ducto ex verborum ratione argumento ἀπομαρτυ-
 ρεῖται, μεταβολῆς, ἀίδεος, aliarumq; rerum naturam
 ex parte confirmavit. Quoniam igitur Pythagoras
 Mathematicam scientiam non modò studiosè coluit,
 sed etiam repetitis à capite principijs geometricam
 contem-*

PRAEFATIO.

contemplationem in liberalis disciplina formam
composuit, & perspectis absq; materia solius intel-
ligentia adminiculo theorematibus, tractationem
ἐπεὶ τῶν ἀλόγων, & κοσμικῶν ὧν μὲν con-
stitutionem excogitavit: credibile est, Pythago-
ram, aut certè Pythagoreos, qui & ipsi doctoris
sui studia libenter amplexi sunt, huic scientia id
nomen dedisse, quod cum suis placitis atq; decretis
congrueret rerumq; propositarum naturam quo-
quo modo declararet. Ita cum existimarèt illi, om-
nem disciplinam, qua μαθητικὴ dicitur, ἀνάμνη-
σιν esse quandam .i. recordationem & repetitionem
eius scientie, cuius antè quam in corpus immigra-
ret, compos fuerit anima, quemadmodum Plato
quoque in Menone, Phadone, & alijs aliquot lo-
cis videtur astraxisse: animaduverterent autem
eiusmodi recordationem, qua non posset multis ex
rebus perspicì, ex his potissimum scientijs demon-
strari, si quis nimirum, ait Plato, ἐπεὶ τὰ διαγέφυ-
ματα εἰναι, probabile est equidem Mathematicas à
Pythagoreis artes καὶ ἐξ ὧν fuisse nominatas, ut
ex quibus μαθητικὴ, id est aeternarum in anima ra-
tionum recordatio διαφερόντως & principuè in-
telligi posset. Cuius etiam rei fidem nobis diuinus
fecit Plato, qui in Menone Socratem induxit hoc
argumèti genere persuadere cupientem, discere ni-
hil esse aliud quam suarum ipsius rationum animum
recordari. Etenim Socrates pusionem quandam ut
Tullij verbis utar, interrogat de geometrica dimen-
sione quadrati: ad ea sic ille respondet ut puer, et ta-

PRAEFATIO.

mentam faciles interrogationes sunt, ut gradatim respondens, eodem perueniat quò si Geometrica didicisset. Aliam nominis huius rationem Anatólius exposuit, ut est apud Rhodiginum, quòd cum caetera disciplina deprehendi vel non docente aliquo possint omnes, Mathematica sub nullius cognitionem veniant, nisi praeunte aliquo, cuius solertia succidantur vepreta, vel exutantur, & superciliosa complanentur aspreta. Ita enim Calim: quod quam vim habeat, non est huius loci curiosum perscrutari. Equidem M. Tullius Mathematicos in magna rerum obscuritate, recondita arte multipliciq; ac subtili versari scribit: sed quis nescit idipsum cum alijs gratioribus scientijs esse commune? Est enim, vel eodem auctore Tullio, omnis cognitio multis obstructa difficultatibus, maximaq; est & in ipsis rebus obscuritas, & in iudicijs nostris infirmitas, nec ullas est, modò interius paulò Physica penetrarit, qui non facile sit expertus, quam multi undique emergant, rerum naturalium causas inquirentibus, inexplicabiles labyrinthi. Sunt qui ex demonstrationum firmitate nominari Mathematicas opinantur: cuius etiam rationis momentum alio seorsim loco expendendum fuerit. Quocirca primam verbi notationem, quam sequutus est Proclus, nobis retinendam censeo. Hactenus de universo Mathematica genere, quanta potui & perspicuitate & brevitate dixi. Sequitur ut de Geometria separatim atque ordine ea differam, quae initio sum polliceri-

PRAEFATIO.

III. Est autem Geometria, ut definit Proclus scientia, quae versatur in cognitione magnitudinum figurarum, & quibus haec continentur, extremorum, item rationum & affectionum, quae in illis cernuntur ac inhaerent: ipsa quidem progrediens à puncto indiuiduo per lineas & superficies, dum ad solida conscendat, variasq; ipsorum differentias patefaciat. Quumque omnis scientia demonstratiua, ut docet Aristoteles, tribus quasi momentis contineatur, genere subiecto, cuius proprietates ipsa scientia exquirat & cōtemplatur: causis & principijs ex quibus primis demonstrationes conficiuntur: & proprietatibus, quae de genere subiecto per se enunciantur: Geometria quidem subiectum in lineis, triangulis, quadrangulis, circulis, planis, solidis atque omnino figuris & magnitudinibus, earumque extremitatibus consistit. His autem inhaerent diuisiones, rationes, tactus, aequalitates, παραβολαὶ ὑπερβολαὶ ἐλλείψεις, atque alia generis eiusdem prope innumerabilia. Postulata verò & Axiomata ex quibus haec inesse demonstrantur, eiusmodi ferè sunt: Quouis centro & intervallo circulum describere. Si ab aequalibus aequalia detrahas, quae relinquuntur esse aequalia, ceteraq; id genus permulta, quae licet omnium sint communia, ac demonstrandum tamen tum sunt accommodata, cum ad certum quoddam genus iraducuntur. Sed cum praecipua videatur Arithmetica & Geometriae inter Mathematicas dignatio, cur Arithmetica sit ἀρχαίστη & exactior

P R A E F A T I O.

*exactior quam Geometria paucis explicandum arbitror. Hic verò & Aristotelem sequemur duces, qui scientiam cum scientia ita comparat, ut accuratiorem esse velit eam, quae rei causam docet, quam quae rem esse tantum declarat, deinde quae in rebus sub intelligentiam cadentibus versatur, quam quae in rebus sensum mouentibus cernitur. Sic enim & Arithmetica quam Musica, & Geometria quam Optica, & Stereometria quam Mechanica exactior esse intelligitur. Postremo quae ex simplicioribus initijs constat, quam quae aliqua adiectione compositis vitur. Atque hac quidem ratione Geometria praestat Arithmetica, quod illius initium ex additione dicatur, cuius sit simplicius. Est enim punctum, ut Pythagoreis placet, unitas quae situm obtinet: unitas verò punctum est quod suu vacat. Ex quo percipitur, numerorum quam magnitudinum simplicius esse elementum, numerosque magnitudinibus esse puriores, & à concretionem materia magis disinctos. Hac quanquam nemini sunt dubia, habet & ipsa tamen Geometria quo se plurimum efferat, opibusque suis ac rerum vbertate multiplici vel cum Arithmetica certet: id quod tunc facile deprehendas cum ad infinitam magnitudinis diuisionem, quam respuit multitudo, animum conuerteris. Nunc quae sit Arithmetica & Geometria societas, videamus. Nam theorematum quaedam sunt viri-
 usque scientia communia, quaedam verò sin-*

PRAEFATIO.

gularum propria. Etenim quòd omnis proportio sit ῥητὸς siue rationalis, Arithmetica soli conuenit, nequaquam Geometria, in qua sunt etiam ἀρρητοι seu irrationales proportionēs. item, quadratorum γνώμας minimo definitos esse, Arithmetica proprium (si quidem in Geometria nihil tale minimum esse potest) sed ad Geometriam propriè spectant situs, qui in numeris locum non habent tactus, qui quidem à continuis admittuntur: ἄλογον, quoniam ubi diuisio infinite procedit, ibi etiam τὸ ἄλογον esse solet. Communia porro vtriusque sunt illa, quæ ex sectionibus eueniunt, quas Euclides libro secundo est persequutus: nisi quòd sectio per extremam & mediam rationem in numeris nusquam reperiri potest. Iam vero ex theorematibus eiusmodi communibus, alia quidem ex Geometria ad Arithmeticam traducuntur: alia contra ex Arithmetica in Geometriam transferuntur: quadam verò perinde vtriusque scientia conueniunt, ut quæ ex vniuersa arte Mathematica in vtriusque harum conueniant. Nam & alterna ratio, & rationum conuersiones, compositiones, diuisiones hoc modo communia sunt vtriusque. Quæ autem sunt περὶ συµµετρων, id est, de commensurabilibus, Arithmetica quidem primum cognoscit & contemplatur: secundo loco Geometria Arithmeticam imitata. Quare & commensurabiles magnitudines illa dicuntur, quæ rationem inter se habent, quam numerus ad numerum, per-

PRÆFATIO.

inde quasi cōmensuratio & συμμετρία in numeris
 primum consistat (Vbi enim numerus ibi & συμμε-
 τρον cernitur: & ubi συμμετρον, illic etiam nume-
 rus) sed quæ triangulorum sunt & quadrangulo-
 rum, à Geometria primum considerantur: tum ana-
 logia quadam Arithmeticus eadem illa in numeris
 contemplatur. De Geometria diuisione hoc adijci-
 endum puto, quod Geometria pars altera in planis
 figuris cernitur quæ solam latitudinem longitudini
 coniunctam habent: altera verò solidas contempla-
 tur, quæ ad duplex illud interuallum et altitudinem
 adfiscunt. Illam generali Geometria nomine
 veteres appellabant: hanc propriè Stereometri-
 am dixerunt. Ita Geometriam cum Optica &
 Stereometriam cum Mechanica non raro com-
 parat Aristoteles. Sed illius cognitio huius inuen-
 tionem multis seculis antecessit, si modo Stereo-
 metriam ne Socratis quidem ætate ullam fuisse
 omnino verum est, quemadmodum à Platone
 scriptum videtur. Ad Geometria utilitatem
 accedo, quæ quanquam suapte vi & dignitate
 ipsa per se nititur, nullum vsu aut actionis
 ministerio mancipata (ut de Mathematicis
 omnibus scientiis concedit in Politico Socrates)
 si quid ex ea tamen utilitatis externa queritur,
 Diu boni quam latos, quam vberes, quum varios fru-
 ctus fundit? Nec verò audiendum est vel Aristip-
 pus vel Sophistarum alius, qui Mathemati-
 corum artes incirco repudiet, quod ex fine ni-
 bil docere videantur, eiusque quod melius aut
 deteri-

PRAEFATIO.

*debetur: nullam habeant rationem. Ut enim nihil
 causa dicat, cur sit melius trianguli, verbi gratia,
 tres angulos duobus esse rectis aequalas: minus pra-
 men fuerit consentaneum Geometria cognitionem
 ut inutilem exagitare, criminari, explodere, quasi
 quæ finem & bonum quod referatur, habeat nullum.
 Multas haud dubie solius contemplationis beneficio
 citra materia contagionem adfert Geometria com-
 moditates partim proprias, partim cum universo
 genere communes. Cum enim Geometria, ut scri-
 psit Plato, eius quod semper est cognitionem prosi-
 teatur, ad veritatem excitabit illa quidem ani-
 mum, & ad ritè philosophandum cuiusque men-
 tem comparabit. Quinetiam ad disciplinas om-
 nes facilius perdiscendas, attingere necne Geome-
 triam quanti referre censes? Nam ubi cum mate-
 ria coniungitur, nonne praestantissimas procreat
 artes. Geodesiam, Mechaniam, Opticam, qua-
 rum omnium usu, mortalium vitam summis be-
 neficijs complectitur? Ezenim bellica instrumen-
 ta, urbiumq; propugnacula, quibus munita urbes
 hostium vim propulsarent, his adiutricibus fa-
 bricata est: montium ambitus & altitudines, loco-
 rumque situs nobis indicavit: dimetendorum
 & mari & terra itinerum rationem praescripsit:
 trutinæ & stateras, quibus exacta numerorum
 equalitas in civitate retineatur, composuit: v-
 niuersi ordinem simulacris expressit, multaq;
 que hominum fidem superarent, omnibus
 persuasit. Ubique extant præclara in eam rem*

PRAEFATIO.

testimonia. Illud memorabile, quod Archimedi
rex Hiero tribuit. Nam extructo, vasta motis na-
uigio, quod Hiero aEgyptiorum regi Ptolemaeo
mitteret, cum vniuersa Syracusanorum multitudo
collectis simul viribus nauem trahere non posset
effecissetq, Archimedes, ut solus Hiero illam subua-
ceret, admiratus viri scientiam rex ἀπὸ ταύτης,
ἐφη, τῆς ἡμέρας περὶ παντος ἀρχιμίδος λέγοντι
πίσειπτον. Quid? quod Archimedes idem, ut est
apud Plutarchū, Hieroni scriptis datis viribus da-
tum pondus moueri posse? fretusq, demonstratio-
nis robore illud saepe iactarit, si terram haberet
alteram ubi pedem figeret, ad eam, nostram hanc
se transmouere posse? Quid varia, αὐτοματων
machinarumque genera ad vsus necessarios com-
parata memorem? Innumerabilia profecto
sunt illa, & admiratione dignissima quibus pris-
ci homines incredibili quodam ad philosophan-
dum studio concitati, inopem mortalium vitam
artis huius praesidio subleuarum: tamen si me-
moriam sit proditum, Platonem Eudoxo & Ar-
chyta vitio vertisse, quod Geometrica problemata
ad sensilia & organica abducerent. Sic enim
corrumpi ab illis & labefieri Geometria pra-
stantiam, qua ab intelligibilibus & incorporeis
rebus ad sensiles & corporeas prolaberetur. Qua-
propter ridicula idem scripsit Plato Geometra-
rum esse vocabula, qua quasi ad opus & acti-
onem spectent, ita sonare videntur. Quid enim
est quadrare si non opus facere? Quid addere,

P R A E F A T I O.

producere, applicare? Multa quidem sunt eiusmodi nomina, quibus necessarium & tanquam coacti Geometra utuntur, quippe cum alia desint in hoc genere commodiora. Sic ergo censuit Plato, sic Aristoteles sic denique philosophi omnes, Geometriam ipsam cognitionis gratia exercendam, nec ex aliquo usu externo sed ex rerum ^{rerum} intelligentia aestimandam esse. Exposita brevius quam res tanta dici possit, utilitatis ratione, Geometriae ortum, qui in hac rerum periodo ex historicorum monumentis nobis est cognitus deinceps aperiamus. Geometria apud Aegyptios inuenta, (ne ab Adamo, Setho, Noab, quos cognitione rerum multiplici valuisse constat, eam repetamus), ex terrarum dimensione, ut verbi praese fert ratio, ortum habuisse dicitur: cum anniuersaria Nili inundatione & incrementis limo obducti agrorum termini confunderentur. Geometriam enim, sicut & reliquas disciplinas, in usu quam in arte prius fuisse aiunt. Quod sane mirum videri non debet, ut & huius & aliarum scientiarum inuentio ab usu caperit ac necessitate. Etenim tempus, rerum usus, ipsa necessitas ingenium excitat, & ignauiam acuit. Deinde quicquid ortum habuit (ut tradunt Physici) ab inchoato & imperfecto processit ad perfectum. Sic artium & scientiarum principia experientia beneficio collecta sunt: experientia vero à memoria fluxit, quae & ipsa à sensu primum manauit. Nam quod scribit Aristoteles, Mathematicas artes,

PRAEFATIO

comparatis rebus omnibus ad vitam necessarijs, in Aegypto fuisse constitutas, quod ibi sacerdotes omnium concessu in otio degerent: non negat, ille adductos necessitate homines ad excogitandam, verbi gratia terra dimeriendam rationem, qua theorematum deinde inuestigationi causam dederit: sed hoc confirmat, praeclara eiusmodi theorematum inuenta, quibus extructa Geometria disciplina constat, ad vsu vitae necessarios ab illis non esse expetita. Itaque vetus ipsum Geometria nomen ab illa terra partiunda finiumque regendorum ratione postea recepit, & in certa quadam affectionum magnitudini per se inhaerentium scientia propriè remansit. Quemadmodum igitur in mercium & contractuum gratiam supputandi ratio, quam secuta est accurata numerorum cognitio, à Phoeniciis initium duxit: ita etiam apud Aegyptios, ex ea quam commemoravi causa ortum habuit Geometria. Hanc certè, ut id obiter dicam, Thales in Graciam ex Aegypto primum transtulit: cui non pauca deinceps à Pythagora, Hippocrate, Chio, Platone, Archyta Tarentino, alijsq, compluribus, ad Euclidis tempora facta sunt rerum magnarum acceptiones. Caterùm de Euclidis aetate id solum addam, quod à Proclo memoria mandatum accepimus. Is enim commemoratis aliquot Platonis tum aequalibus tum discipulis, subijcit, non multo aetate posteriorem illis fuisse Euclidem eum, qui Elementa conscripsit, & multa ab Eudoxo collecta, in ordinem luculentum

P R A E F A T I O.

composuit, multaq; à Theateto inchoata perfecit, quæq; mollius ab alijs demonstrata fuerant, ad firmissimas & certissimas apodixes reuocauit. Vixit autem, inquit ille sub primo Ptolemao. Es enim ferunt Euclidem à Ptolemao quondam interrogatum num qua esset via ad Geometriam magis compendiaria, quam sit ista σοφείῳς respondisse μὴ εἶναι βασιλικὴν ἀτραπὸν ἐπὶ γεωμετρίας.

Diende subiungit, Euclidem natu quidem esse minorem Platone, maiorem verò Erasmo bene & Archimede (hi enim quales erant) cum Archimedes Euclidis mentionem faciat. Quod si quis egregiam Euclidis laudem quam cum ex alijs descriptionibus accuratissimis, tum ex hac Geometria στοιχείωσιν cōsequutus est in qua diuinus rerum ordo sapientissimis quibusque hominibus magna semper admirationi fuit, is Proclum studiosè legat, quo rei veritatem illustrare reddat grauissimi testis auctoritas. Superest igitur ut finem videamus, quò Euclidis elementa referri, & cuius causa in id studium incumbere, oporteat. Et quidem si res que tractatur, consideres: in tota hac tractatione nihil aliud queri dixeris, quam vi ὁμοιὰ qua vocantur σχήματα (fuit enim Euclides professione & instituto Platonicus) Cubum Icosaedrum, Octaedrum, Pyramis & Dodecaedrum certa quadam suorum & inter se laterum, & ad sphaerae diametrum ratione eidem sphaera inscripta comprehendantur. Huc enim pertinet Epigrammation illud vetus, quod in Γεωμετρικὰ Michaelis

PRAEFATIO.

Πωδὶ σὺν ὧσι scriptum legitur.

Σχῆματα πέντε ἀπλάτωνος, πυθαγόρας ἔθηκε
ἔυρε.

πυθαγόρας σοφὸς ἔυρε, πλατῶν δὲ ἀριδὴλ' ἰδὲ-
δαξεν.

Εὐκλείδης ἐπὶ τοῖσι κλέος περιχαλῆς ἔτευξεν.

Quidā si discēntis institutionem spectēs, illud
certē fuerit propositum, ut huiusmodi elemento-
rum cognitione informatus discēntis animus, ad
quamlibet non modō Geometria, sed & aliarum
Mathematicarum tractationem idoneus para-
tusq; accedat. Nam tamen si institutionem hanc so-
lus sibi Geometra vindicare videtur, & tanquam
in possessionem suam venerit, alios excludere posse:
inde tamen per multa suo quodam modo iure decer-
pit Arithmeticus, pleraque Musicus non paucē de-
trahit. Astrologus, Opticus, Logisticus, Machanicus,
itemq; ceteri: nec ullus est denique artifex praecla-
rus, qui in huius se possessionis societatem cupide non
offerat, partemq; sibi cōcedi postulet. Hinc σορξῆν-
ος absolutum operi nomen, & σορξῶτης δι-
κτῶς Euclides. Sed quid longius prouebor? Nam
quod ad hanc rem attinet, tam copiosē & erudi-
tē scripsit (ut alia complura) eo ipso, quem dixi,
loco P. Montaneus, ut nihil desiderio loci reli-
querit. Quae verō ad dicendum nobis erant propo-
sita haecenus pro ingenij nostri tenuitate om-
nia mihi perfecisse videor. Nam tamen si &
haec eadem & alia pleraque multo fortē
praeclariora ab hominibus doctissimis, qui
iam

PRÆFATIO.

tum acumine ingenij, tum admirabili quodam lepore dicendi semper floruerunt grauius, splendidius, vberius tractari posse scio: tamen experiri libuit numquid etiam nobis diuino sit concessum munere, quod rudes in hac philosophia parte discipulos adiuuare aut certe excitare queat. Huc accessit quoddam ista recens elementorum editio, in qua nihil non parum fuisset studij, aliquid à nobis efflagitare videbatur, quod eius commendationem adaugeret. Cum enim vir doctissimus Io. Magnificus Mathematicarum artium in hac Pharrhisiorum Academia professor verè regius, nostrum hunc typographum in excudendis Mathematicorum libris diligentissimum, ad hanc Elementorum editionem sapè & multum esset adhortatus, eiusque impulsu permulta sibi iam comparasset typographus ad hanc rem necessaria, citò interuenit, malum Ioannis Magnifici mors insperata, quæ iam graue inflixit Academiae vulnus, cui ne post multos quidem annorum circuitus cicatrix obduci vlla posse videatur. Quamobrem amisso instituti huius operis duce, typographus, qui nec sumptus antea factos sibi perire, nec studiosos, quibus id muneris erat pollicitus, sua spe cadere vellet, ad me venit, & impensè rogauit, vt meam proposita editioni operam & studium nauarem, quod cum denegaret occupatio nostra, iuberet officij ratio, feci equidem rogatus, vt quæ subobscurè vel parum commode in sermonem Latinum è Græco translata

vi

PRAEFATIO.

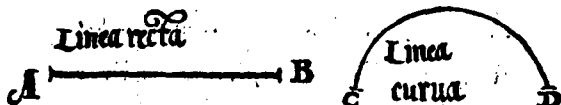
videbantur, clariore, aptiore & fideliori interpretatione nostra (quod cuiusq; pace dictum volo) lucem acciperent. Id quod in omnibus ferè libris posterioribus tute primo obtutu perspicias. Nam in sex prioribus non tantum temporis quantum in ceteris ponere nobis licuit decimi autem interpretatio, quae melior nulla potuit adferri, P. Montis aurei solidior debetur. Atq; ut ad perspicuitatem facilitatemq; nihil tibi deesse queraris, adscripta sunt propositionibus singulis vel lineares figurae, vel punctorum tanquam unitatum notulae, quae Theonis apodixin illustrent illa quidem magnitudinum, haec autem numerorum indices, subscriptis etiam ciphRARUM, ut vocant, characteribus, qui propositum quemvis numerum exprimant, ob eamq; causam eiusmodi unitatum notulae, quae pro numeri amplitudine maius paginae spatium occuparent, pauciores saepius depictae sunt aut in lineas etiam commutatae. Nam litterarum ut a, b, c characteres non modo numeris & numerorum partibus nominandis sunt accommodati, sed etiam generalis esse numerorum, ut magnitudinum affectiones testantur. Adiecta sunt insuper quibusdam locis non parvè Theonis scholia, siue maius lemmata, quae quidem longè plura accessissent, si plus otij & temporis vacui nobis fuisset relictum, quod huic studio impartiremur. Hanc igitur operam boni consule, & quae obuia erunt impressionis vitia, candidè emenda. Vale. Lutetiae 4. Idus April. 1557.

EVCLIDIS ELEMENTVM PRIMVM

DEFINITIONES.

¹
Punctum est, cuius pars nulla est. Punctum

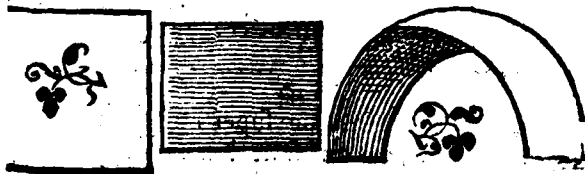
²
Linea verò, longitudo latitudinis expers.

³
Lineæ autem termini, sunt puncta.

⁴
Recta linea est, quæ ex æquo sua interiacer puncta.

⁵
Superficies est, quæ longitudinem latitudinemque tantum habet.

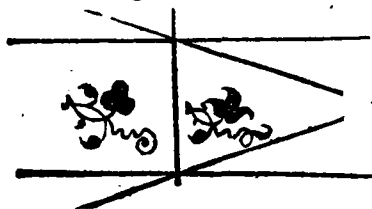
6 Super.

⁶
Superficie extrema sunt lineæ.

⁷
Plana superficies est, quæ ex æquo suas in-
teriacet lineas.

⁸
Planus angulus est duarum linearum in plano
se mutuo tangentium, & non in directum

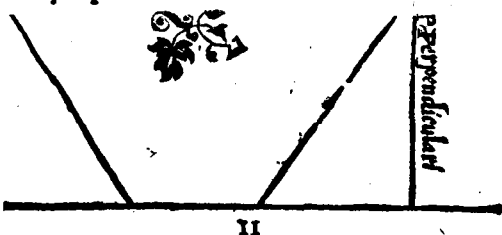

iacenti
um al
teri-
us ad
alteram
incli-
natio.

⁹
Cum autem quæ angulum continet lineæ,
rectæ fuerint, rectilineus ille angulus ap-
pellatur.

¹⁰
Cum verò recta linea super rectam consi-
stens lineæ, eos qui sunt deinceps angulos
æquales, inter se fecerit: rectus est uterque æ-
qua-

qualium angulorum : quæ insistit recta li-
nea, perpendicularis vocatur ei⁹, cui insistit.

11

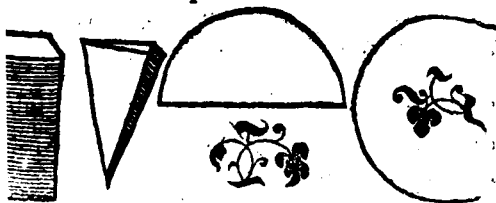
Obtusus angulus est, qui recto maior est.

12

Acutus verò, qui minor est recto.

13

Terminus est, quod alicuius extremū est.

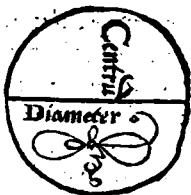
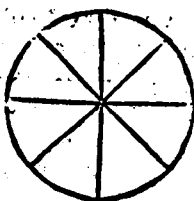
14

Figura est, quæ sub aliquo, vel aliquibus
terminis comprehenditur.

15

Circulus est, figura plana sub vna linea cō-
prehēsa, quæ peripheria appliatur: ad quam
ab vno puncto eorum, quæ intra figuram
sunt

sunt po-
lita, ca-
dentes
omnes
rectæ li-
neæ, in-
ter se
sunt æquales.

16

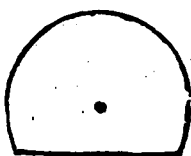
Hoc verò punctum, centrum circuli appel-
latur.

17

Diameter autem circuli, est recta quædam
linea per centrum ducta, & ex ytraque par-
te in circuli peripheriam terminata, quæ
circulum bifariam secat.

18

Semicirculus est figura, quæ continetur sub
diametro, & sub ea linea, quæ de circuli pe-
ripheria aufertur.

19

Segmentum circuli, est figura, quæ sub re-
cta linea & circuli peripheria continentur.

20 Recti

20.

Rectilinez figuræ, sunt quæ sub rectis lineis continentur.

21

Trilateræ quidem, quæ sub tribus.

22

Quadrilateræ, quæ sub quatuor.

23

Multilateræ verò, quæ sub pluribus quàm quatuor rectis lineis comprehenduntur.

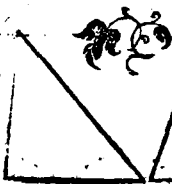
24

Trilaterarum, porro figurarum, æquilaterum est triangulum, quod tria latera habet æqualia.

25

Isoceles autem est quod duo tantum æqualia habet latera.

C

26. Sca-

26

Scalenū
verò, est
qđ tria in
equalia ha
bet latera.

23

Ad hæc etiam trilaterarum figurarum, re-
ctangulum quidem triangulum est. quod
rectum angulum habet.

28

Amblygonium autem, quod obtusum an-
gulum habet.

29

Oxygonium verò, quod tres habet acutos
angulos.

30

Quadrilaterarum autem figurarum, qua-
dratū
quidē
est qđ
& æ-
quila-
terū
& re-
ctangulum est.

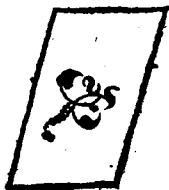

31

Altera parte longior figura est, quæ recti-
gula quidem, at æquilatera non est.

32 Rhom-

32
Rhó-
bus au-
tem,
qui æ-
qui la-
terum
& re-

ctangulum est.

33

Rhomboides verò, quæ aduerfa & latera
& angulos habens inter fe æqualia, neque
æquilatera est, neque rectangula.

34

Præter
has au-
tê re-
liquæ
qua-
drila-

teræ figuræ, trapezia appellantur.

35

Parallelæ rectæ lineæ sunt
quæ, cùm in eodem sint pla-
no, & ex vtraque parte in in-
finitum producantur, in neutram sibi mu-
tuo incidunt.

Postulata.

I

Postuletur, ut à quouis puncto in quoduis

C

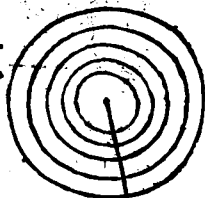
2

pun-

8 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
punctum, rectam lineam ducere cōcedatur.

²
Et rectam lineam terminatam in continuum recta producere.

³
In quovis centro & intervallo circulum describere.

Communes notiones.

^{1.}
Quæ eidem æqualia, & inter se sunt æqualia.

²
Et si æqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt æqualia.

³
Et si ab æqualibus æqualia ablata sint, quæ relinquuntur sunt æqualia.

⁴
Et si inæqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt inæqualia.

⁵
Et si ab inæqualibus æqualia ablata sint, reliqua sunt inæqualia.

⁶
Quæ eiusdem duplicia sunt, inter se sunt æqualia.

Et

7

Et quæ eiusdem sunt dimidia, inter se æqualia sunt.

8

Et quæ sibi mutuò congruunt, ea inter se sunt æqualia.

9

Totum est sua parte maius.

10

Item, omnes recti anguli sunt inter se æquales.

11

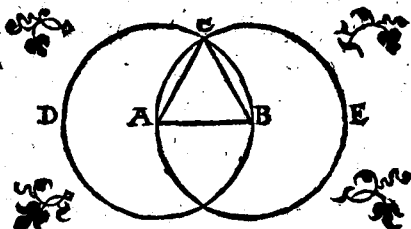
Et si in duas rectas lineas altera recta incidens, internos ad easdēque partes angulos, duobus rectis minores faciat, duæ illæ rectæ lineæ in infinitum productæ sibi mutuò incident ad eas partes, ubi sunt anguli duobus rectis minores.

12

Duæ rectæ lineæ spatium non comprehendunt.

Problemata. Propositio 1.

Super
data
recta
linea
termi
nata,
triangu
lū

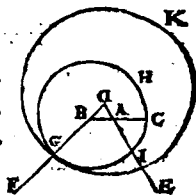

æquilaterum constituere.

Problema 2.Pro.

positio 2.

**Ad datum punctum, da
tæ rectæ lineæ, æqualem
rectam lineam ponere.**

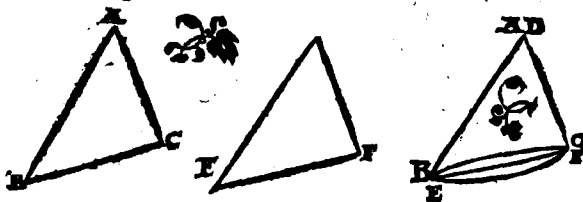
Problema 3. Propositio 3.

Duabus datis rectis li-
neis inæqualibus, de ma-
iore æqualẽ minori re-
ctam lineã detrachere.

Theorema primum. Propositio 4.

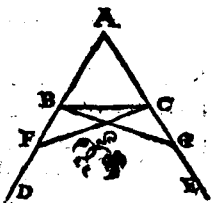
Si duo triangula duo latera duobus lateribus æqualia habeant, vtrunque vtriq̃, habeant verò & angulum angulo æqualē sub æqualibus rectis lineis contentum: & basi æqualem habebunt, eritq̃; triāgulum triāgulo æquale, ac reliqui anguli reliquis angulis æquales erūt, vterque vtrique, sub quibus æqualia latera subtenduntur,

Theore-

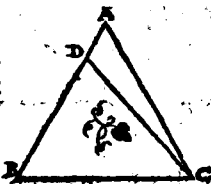
Theorema 2. Pro-
positio 5.

Isoſcelium tringulorū
qui ab baſim ſunt angu-
li, inter ſe ſunt æquales;
& ſi vltcrius productæ
ſint æquales illę rectæ li-
næ, qui ſub baſi ſunt anguli, inter ſe equa-
les erunt.

Problema 3. Pro-
positio 6.

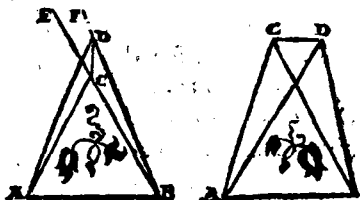
Si trianguli duo anguli
æquales inter ſe fuerint
& ſub equalibus angulis
ſubtenſa latera æqualia
inter ſe erunt.

Theorema 46. Propositio 7.

Super eadē recta linea, duabus eiſdem re-
ctis lineis alię duę rectę lineę æquales, vtra-
que vtrique nō conſtituentur, ad aliud æ-
que a-

liud
pun-
ctū, ad
eaſdē
partes
eoſdē

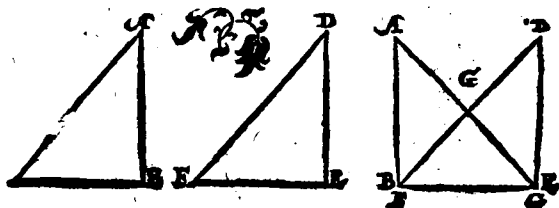

que terminos cum duabus initio ductis re-
ctis lineis habentes.

Theorema 5. Propo-

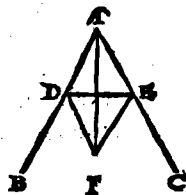
sitio 8.

Si duo triángula duo latera habuerint duo-
bus lateribus, vtrunque vtriq; æqualia: ha-
buerint verò & basim basi æqualē: angulū
quoque sub æqualibus rectis lineis cōten-
tum angulo æqualem habebunt.

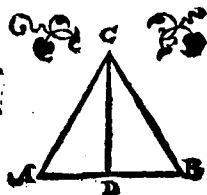
Problema 4. Propo-
positio 9.

Datum angulum rectili-
neum bifariam secare.

Problema 5. Pro-
positio 10.

Datam rectam lineā fi-
nitam bifariam secare.

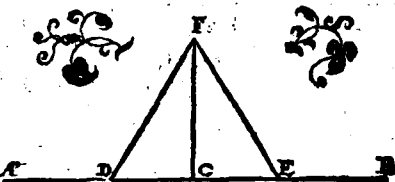

Proble-

LIBER I.
 Problema 6. Propositio 11.

11

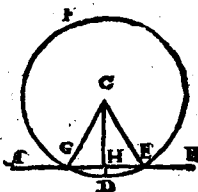
Data
 recta
 linea,
 à pun-
 cto in
 ea da-
 to, re-

ctam lineam ad angulos rectos excitare.

Problema 7. Pro-
 positio 12.

Super datam rectā lineā
 infinitam, à dato puncto
 quod in ea non est, per-
 pendicularem rectam
 deducere.

Theorema 6. Propo-
 sitio 13.

Cū recta linea super
 rectā consistens lineā an-
 gulos facit, aut duos re-
 ctos, aut duobus rectis æquales efficiet.

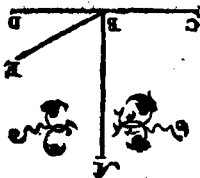
Theorema 7. Propo-
 sitio 14.

Si ad aliquam rectam lineam, atque ad eius
 punctum

C ;

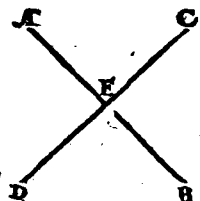
punctum

punctū, duę rectę lineę
nō ad easdem partes du
ctę, eos qui sunt dein
ceps angulos duobus re
ctis æquales fecerint, in
directum erunt inter se
ipsę rectę lineę.

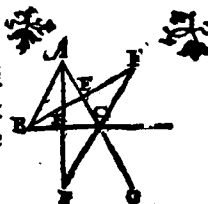
Theorema 8. Pro
positio 15.

Si duę rectę lineę se mu
tuō secuerint, angulos
qui ad verticem sunt, æ
quales inter se efficient.

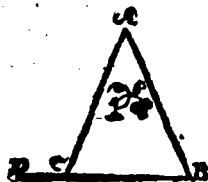
Theorema 9. Pro
positio 16.

Cuiuscunque trianguli
vno latere producto, ex
ternus angulus vtroque
interno & opposito ma
ior est.

Theorema 10. Pro
positio 17.

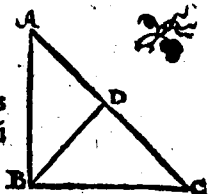
Cuiuscunque trianguli
duo anguli duobus re
ctis sunt minores omni
fariam sumpti.

Theore.

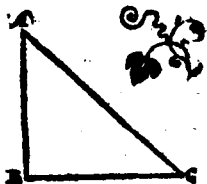
Theorema 11. Pro-
positio 18.

Omnis trianguli maius
latus maiorem angulū
subtendit.

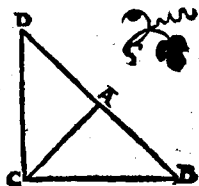
Theorema 12. Pro-
positio 16.

Omnis trianguli lateri
angulus, maiori lateri
subtenditur.

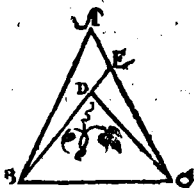
Theorema 13. Pro-
positio 20.

Omnis triāguli duo la-
tera reliquo sunt maio-
ra, quomodocūq; as-
sumpta.

Theorema 14. Pro-
positio 12.

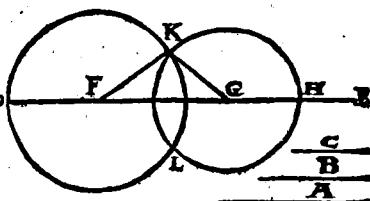
Si super triāguli vno la-
tere, ab extremitatibus
duæ rectę lineę, interius
cōstitutę fuerint, hę cō-
stitutę reliquis triāguli
duobus lateribus minores quidem erunt,
minorem verò angulum continebunt.

Pro-

16 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 Problema 8. Propositio 22.

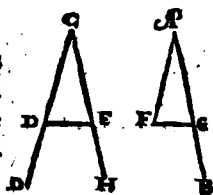
Ex tribus
 rectis line
 is quæ sūt
 tribus da
 tis rectis
 lineis æ-
 quales,

triangulū constituere. Oportet autem duas
 reliqua esse maiores omnifariam sumptas:
 quoniā vniuscuiusq; trianguli duo latera
 omnifariam sumpta reliquo sunt maiora,

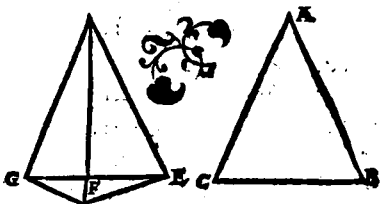
Problema 9. Pro-
 positio 23.

Ad datam rectam lineā
 datumq; in ea punctum
 dato angulo rectilineo æ
 qualem angulum recti-
 lineum constituere.

Theorema 15. Propositio 24.

Si duo
 triāgula
 duo la-
 tera duo
 bus late-
 ribus æ-
 qualia

habuerint, vtrūq; vtriq; angulū verò angulo

LIBER. I.

lo maiorem sub æqualibus rectis lineis contentum: & basi basi maiorem habebunt.

Theorema 16. Propositio 25.

Si duo triangula duo latera duobus lateribus æqualia habuerint, vtrunque vtrique, basi ve

rò basi

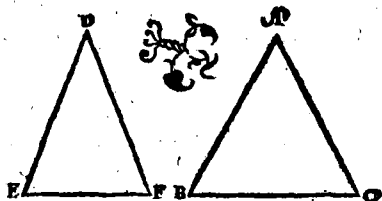
maiore:

& angu

lum sub

æquali-

b' rectis

lineis contentum angulo maiore habebunt.

Theorema 17. Propositio 26.

Si duo triangula duos angulos duobus angulis æquales habuerint, vtrunque vtrique,

vnumq; latus vni lateri æquale, siue, quod

æqualibus adiacet angulis, seu quod vni æ-

qualium angulorū subtenditur: & reliqua

latera

reli-

quis la

terib'

æqua-

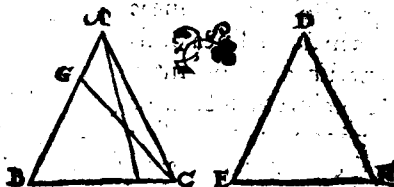
lia

vtrūq;

vtriq;

& reliquum angulū reliquo angulo æqua-

lem habebunt.

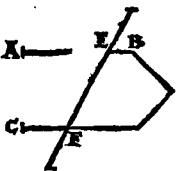

Theore.

Theorema 18. Pro-

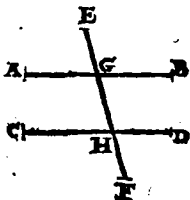
positio 27.

Si in duas rectas lineas recta incidens alterna-
tim angulos æquales inter
se fecerit: parallelæ erunt
inter se illæ rectæ lineæ.

Theorema 19. Propositio 28.

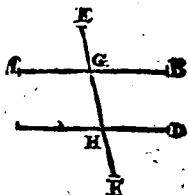
Si in duas rectas lineas recta incidens linea
externum angulū inter-
no, & opposito, & ad eas-
dem partes æqualē fece-
rit, aut internos & ad eas-
dē partes duobus rectis
æquales: parallelæ erunt
inter se ipsæ rectæ lineæ.

Theorema 20. Pro-

positio 29.

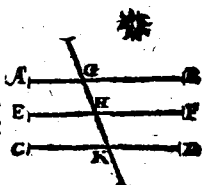
In parallelas rectas lineas
recta incidens lineæ: & al-
ternatim angulos inter
se æquales efficit & exter-
num interno & opposito
& ad easdem partes æqualem, & inter nos
& ad easdem partes duobus rectis æquales
facit.

Theore.

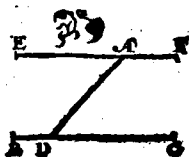
Theorema 21. Pro-
positio 30.

Quæ eidem rectæ lineæ,
parallelæ, & inter se sunt
parallelæ.

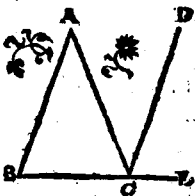
Problema 10. Pro-
positio 31.

A dato puncto datæ re-
ctæ lineæ parallelam re-
ctam lineam ducere.

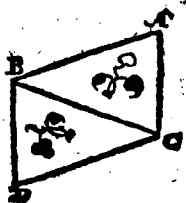
Theorema 22. Pro-
positio 32.

Cuiuscunque trianguli v-
no latere vltius produ-
cto: externus angulus duo-
bus internis & oppositis
est æqualis. Et trianguli
tres interni anguli duobus sunt rectis æ-
quales.

Theorema 23. Pro-
positio 33.

Rectæ lineæ quæ æquales
& parallelas lineas ad
partes easdem coniun-
gunt, & ipsæ æquales &
parallelæ sunt.

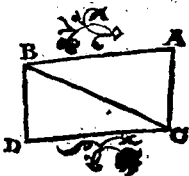

Theore.

Theorema 24. Pro-

positio 34.

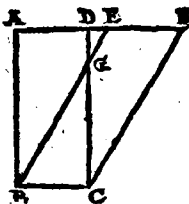
Parallelogrammorū spa-
tiorū æqualia sunt in-
ter se, quæ ex aduerso &
latera & anguli. atque il-
la bifariâ secant diameter.

Theorema 25. Pro-

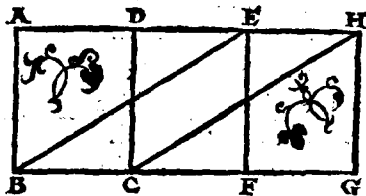
positio 35.

Parallelogramma super
eadem basi, & in eisdem
parallelis cōstituta, inter
se sunt æqualia.

Theorema 26. Propositio 36.

Parallelograma super æqualibus basibus &
in eis-
dē pa-
ralle-
lis cō-
stituta
inter
se sunt
æqualia.

Theorema 27. Pro-

positio 37.

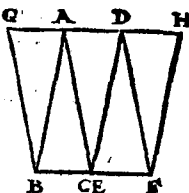
Triângula super eadē basi-
cōstituta, & in eisdē paral-
lelis, inter se sunt æqua-
lia.

Theore.

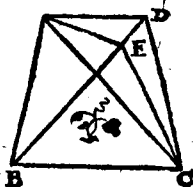
Theorema 28. Pro-
positio 38.

Triangula super equalibus basibus constituta et in eisdem parallelis, inter se sunt æqualia.

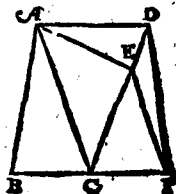
Theorema 29. Pro-
positio 39.

Triangula æqualia super eadem basi, & ad easdem partes constituta: & in eisdem sunt Parallelis.

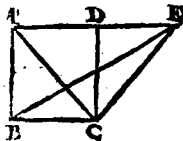
Theorema 30. Pro-
positio 40.

Triangula æqualia super æqualibus basibus, & ad easdem partes constituta, & in eisdem sunt parallelis.

Theorema 31. Propositio 41.

Si parallelogrammum cum triangulo eandem basin habueris, non eisdemque fuerit parallelis, duplum erit parallelogrammum ipsius trianguli.

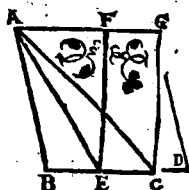

D

Pro-

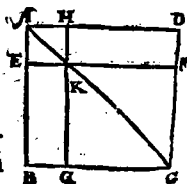
Problem 11. Pro-
positio 42.

Dato triangulo æquale
parallelogrammū con-
stiture in dato angulo
rectilineo.

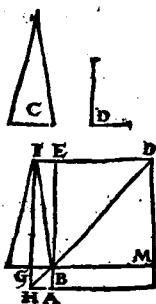
Theorema 32. Pro-
positio 43.

In omni parallelogram-
mo, complementa eorū
quę circa diametrū sunt
parallelogrammorū, in-
ter se sunt æqualia.

Problem 12. Pro-
positio 44.

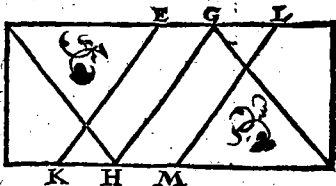
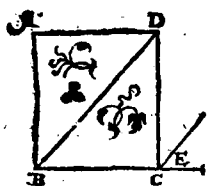
Ad datam rectam lineā
dato triangulo æquale
parallelogrammum ap-
plicare in dato angulo
rectilineo.

Problem 13. Propo-
positio 45.

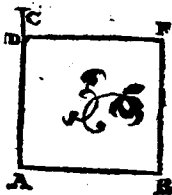
Dato rectilineo æquale parallelogrammū
consti-

constituere in dato angulo rectilineo.

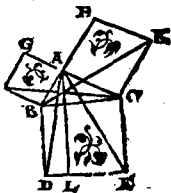
Theorema 41. Pro-
positio 4.

A data recta linea qua-
dratum describere.

Theorema 33. Pro-
positio 47.

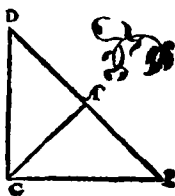
In rectangulis triangulis, quadratum quod
à latere rectum angulum
subtendente describitur,
æquale est eis, quæ à late-
ribus rectum angulum
continentibus describū-
tur, quadratis.

Theorema 34. Pro-
positio 48.

Si quadratum quod ab vno laterum trian-
guli

guli describitur, æquale
sit eis quæ à reliquis tri-
anguli lateribus descri-
buntur, quadratis: angu-
lus comprehensus sub re-
liquis duobus trianguli
lateribus, rectus est.

FINIS ELEMENTI I

EVCLIDIS

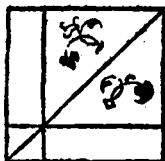
ELEMENTVM

SECVDVM.

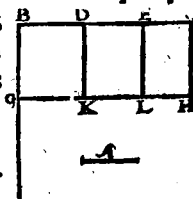
DEFINITIONES.

1.
OMne parallelogrammum rectangulum contineri dicitur sub rectis duabus lineis, quæ rectum comprehendunt angulum.

2.
 In omni parallelogrammo spatio, vnum quodlibet eorum, quæ circa diametrum illius sunt parallelogrammorum, cum duobus cõplementis, Gnomon vocetur.

Theorema 1. Propositio 1.
 Si fuerint duæ rectæ lineæ, seceturque ipsarum altera in quotcunq; segmenta: rectangulum comprehensum sub illis duabus rectis lineis, æquale est eis rectangulis, quæ sub infecta & quolibet segmëtorum comprehenduntur.

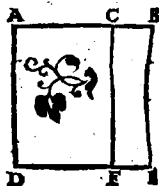

C. 3

Theo-

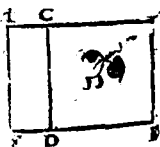
Theorema 2. Pro-
positio 2.

Si recta linea secta sit ut-
cunq; rectagula quæ sub
tota & quolibet segmen-
torum cõprehenduntur
æqualia sunt ei, quod à to-
ta fit, quadrato.

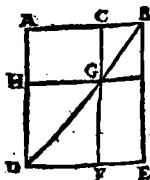
Theorema 3. Propositio 3.

Si recta linea secta sit ut-
cunque, rectangu-
lum sub tota & vno segmẽtorum compre-
hensum, æquale est & illi
quod sub segmentis cõ-
prehenditur rectangulo
& illi, quod à prædicto
segmẽto describitur, qua-
drato.

Theorema 4. Pro-
positio 4.

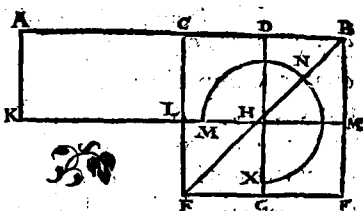
Si recta linea secta sit ut-
cunque: quadratũ quod
à tota describitur, æquale
est & illis quæ à segmẽtis
describuntur quadratis, &
ei quod bis sub segmentis comprehenditur
rectangulo.

Theorema 5. Propositio 5.

Si recta linea secetur in æqualia & non æ-
qualia: rectangulum sub inæqualibus seg-
mentis

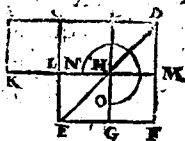
mentis to-
tius com-
prehensū,
vnā cum
quadrato
quod ab
inter me-

dia sectionum, æquale est ei quod à dimi-
dia describitur, quadrato.

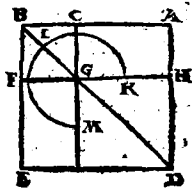
Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea bifariam secetur, & illi recta
quædam linea in rectum adijciatur, rectā-
gulum comprehensum sub tota cum adie-
cta & adiecta simul cum
quadrato à dimidia, æ-
quale est quadrato à li-
nea quæ tū ex dimidia,
tum ex adiecta compo-
nitur, tanquam ab vna
descripto.

Theorema 7. Propositio 7.

Si recta linea secetur vt cunque, quod à to-
ta, quodque ab vno segmentorum, vtraq;
simul quadrata, æqualia
sunt & illi quod bis sub
tota & dicto segmento
comprehenditur, rectan-
gulo, & illi qd à reliquo
segmento fit, quadrato.

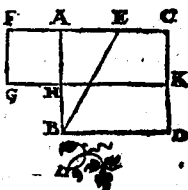

C 4 Theo-

iuncta, tanquã ab vna descriptum sit quadratorum.

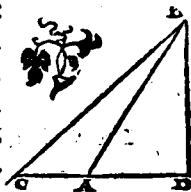
Problema I. Propositio II.

Datam rectam lineã secare, vt comprehensum sub tota & altero segmentorum rectangulum, æquale sit ei quod à reliquo segmento fit, quadrato.

Theorema II. Propositio I2.

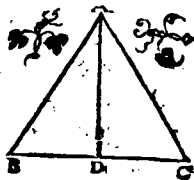
In amblygonijs triangulis, quadratũ quod fit à latere angulum obtusum subtendẽte, maius est quadratis, quæ fiunt à lateribus obtusum angulum comprehendẽtibus, pro quantitate rectanguli bis comprehensi & ab vno laterũ quę sunt circa obtusum angulũ, in quod cum protractum fuerit, cadit perpendicularis, & ab assumpta exterioris linea sub perpendiculari prope angulũ obtusum.

D ; Theore-

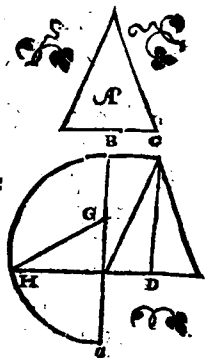
Theorema 12. Propositio 28.

In oxygonijs triangulis quadratū à latere
angulum acutum subtendente, minus est
quadratis quæ fiunt à lateribus acutū an-
gulum cōprehendentibus, pro quantitate
rectanguli bis comprehensi, & ab vno late-
rum, quæ sunt circa acu-
tum angulum, in quod
perpédicularis cadit, &
ab assumpta interius li-
nea sub perpendiculari
prope acutū angulum.

Problema 2. Pro-
positio 14.

Dato rectilineo æquale
quadratū constituere.

ELEMENTI II. FINIS.

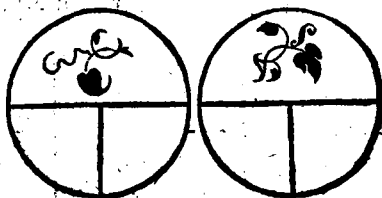
EVCLI.

EVCLIDIS ELEMENTVM TERTIVM.

DEFINITIONES.

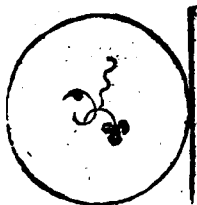
1.

Aequales circuli sunt quorum diametri sūt
æquales
vel quo
rū quæ
ex cen-
tris, rec-
tæ lineæ
sunt æ-
quales.

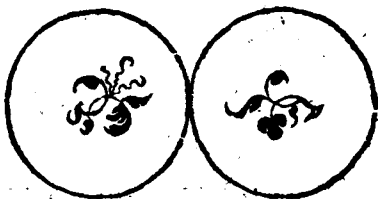
2.

Recta linea circulū tan-
gere dicitur, quæ cūm
circulū tangat, si pro-
ducatur, circulum non
secat.

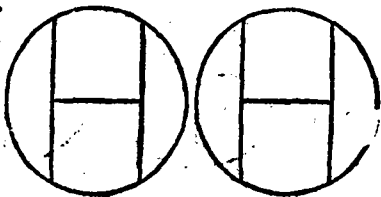

3. Cir.

3
 Circuli
 sese mu-
 tuo tan-
 gere di-
 cuntur:
 qui sese
 mutuo
 tangentes, sese mutuo non secant.

4
 In circulo æqualiter distare à centro rectæ
 lineæ dicuntur, cùm perpendiculares, quæ
 à cetro in ipsas ducuntur, sunt æquales. Lõ-
 gius au-
 tem ab-
 esse illa
 dicitur
 in quâ
 maior
 perpen-
 dicularis cadit.

5
 Segmentum circuli est, fi-
 gura quæ sub recta linea
 & circuli periphæria com-
 prehenditur.

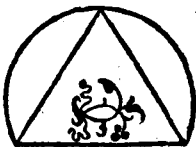

6
 Segmenti autem angulus est, qui sub recta
 linea

linea & circuli peripheria comprehenditur

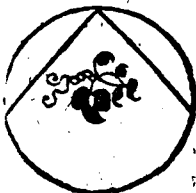
7

In segmento autem angulus est, cum in segmenti peripheria sumptum fuerit quodpiam punctum, & ab illo in terminos rectæ eius lineæ, quæ segmenti basis est, adiunctæ fuerint rectæ lineæ: is, inquam, angulus ab adiunctis illis lineis comprehensus.

8

Cùm verò comprehendentes angulum rectæ lineæ aliquam assumitur peripheriam, illi angulus insistere dicitur.

9

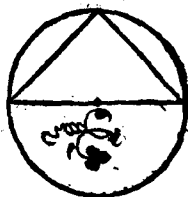
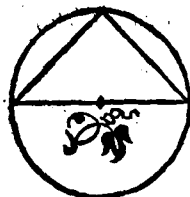
Sector autem circuli est, cùm ad ipsius circuli cẽtrum constitutus fuerit angulus, comprehensa nimirum figura, & à rectis lineis angulum continentibus, & à peripheria ab illis assumpta.

10

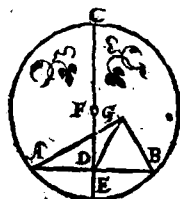
Similia circuli segmenta sunt, quæ angulos capiunt

capiunt
æquales
aut in q
b'angu
li inter
se sunt
æquales

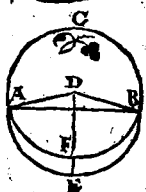
Problema 1. Pro-
positio 1.

Dati circuli centrum re-
perire.

Theorema 1. Pro-
positio 2.

Si in circuli peripheria duo
quælibet puncta accepta fue-
rint, recta linea quæ ad ipsa
puncta adiungitur, intra cir-
culum cadet.

Theorema 2. Propositio 3.

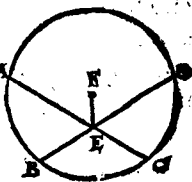
Si in circulo recta quædam lenea per cen-
trum extensa quandam
non per centrum exten-
sam bifariam secet: & ad
angulos rectos ipsam se-
cabit. Et si ad angulos re-
ctos eam secet, bifariam
quoque eam secabit.

Theore.

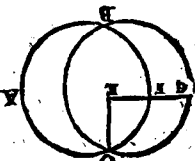
Theorema 3. Pro-
positio 4.

Si in circulo duę rectę li-
neę sese mutuo secant
non per centrum extēse
sese mutuo bifariam non
secabunt.

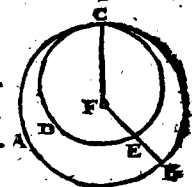
Theorema 4. Pro-
positio 5.

Si duo circuli sese mu-
tuo secant, non erit illo-
rum idem centrum.

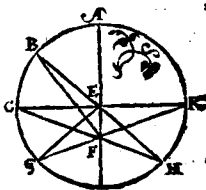
Theorema 5. Pro-
positio 6.

Si duo circuli sese mu-
tuo interius tangant, eo-
rum non erit idem cen-
trum.

Theorema 6. Propositio 7.

Si in diametro circuli quodpiam sumatur
punctum, quod circuli centrum non sit, ab
eoque puncto in circulū
quędam rectę lineę ca-
dant : maxima quidem
erit ea in qua centrū, mi-
nima verò reliquę : alia-
rum verò propinquior
illi quę per centrum du-

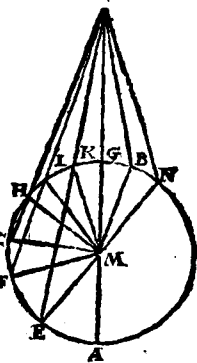

citur

citur, remotiore semper maior est. Dux autem solum rectę lineę æquales ab eodem puncto in circulum cadunt ad vtrasq; partes minimæ.

Theorema 7. Propositio 8.

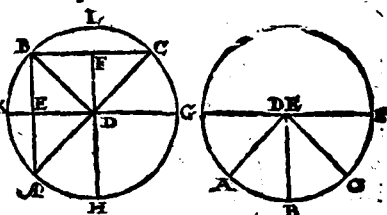
Si extra circulum sumatur punctum quodpiam, ab eoque puncto ad circulum deducantur rectę quędam lineę, quarum vna quidem per centrum protendatur, reliquę verò vt libet: in cauam peripheriam cadentium rectarum linearum minima quidem est illa, quę per centrum ducitur: aliarum autem propinquior ei, quę per centrum transit, remotiore semper maior est: in conuexam verò peripheriã cadentium rectarũ linearum minima quidem est illa, quę inter punctum & diametrum interponitur: aliarum autem, ea quę propinquior est minimæ, remotiore semper minor est. Dux autem tantũ rectę lineę æquales ab eo puncto in ipsum circulum cadunt, ad vtrasque partes minimæ.

Theo-

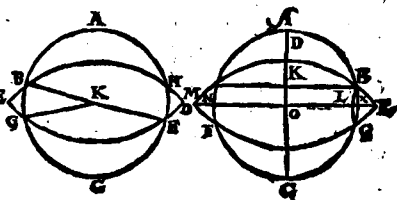
Theorema 8. Propositio 9.

Si in circulo acceptum fuerit pūctum ali-
quod, & ab eo puncto ad circulum cadant
plures
quam
duę re-
ctę li-
neę, æ-
quales,
acceptū
punctum centrum ipsius erit circuli.

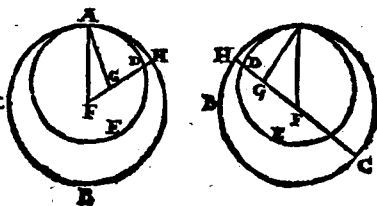
Theorema 9. Propositio 10.

Circū
lus cir-
culum
in plu-
ribus
quām
duob'
punctis
non secat.

Theorema 10. Propositio 11.

Si duo
circuli
sefe in-
tus cō-
tingāt,
atque
accepta

E

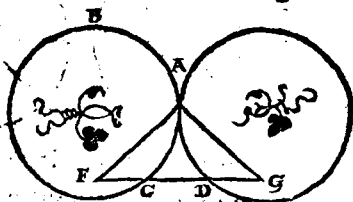
fuerint

fuerint eorum centra, ad eorum cētra adiuncta recta linea & producta ni cōtactum circulorum cadet.

Theorema 11. Propositio 12.

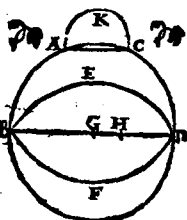
Si duo circuli sese exterius contingāt, linea

recta q̄
ad cētra
eorū ad
iungitur,
p̄ conta-
ctū illū
trāsibit.

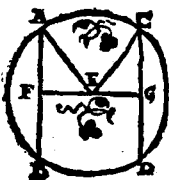
Theorema 12. Pro-
positio 13.

Circulum circulum non
tangit in pluribus pun-
ctis, quam vno, siue intus
siue extra tangat.

Theorema 13. Propo-
sitio 23.

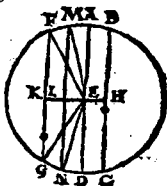
In circulo æquales rectæ
lineæ æqualiter distant à
centro. Et quæ æqualiter
distant à centro, quales
sunt inter se.

Theore.

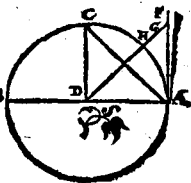
Theorema 14. Propositio 15.

In circulo maxima, quidem linea est diameter; aliarum autem propinquior centro, remotiore semper maior.

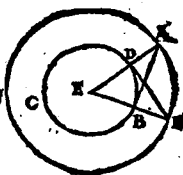
Theorema 51. Propositio 16.

Quæ ab extremitate diametri cuiusq; circuli ad angulos rectos ducitur, extra ipsûm circulum cadet, & in locum inter ipsam rectam lineam & peripheriam comprehensum, altera recta linea nõ cadet. Et semicirculi quidem B angulus quovis angulo acuto rectilineo maior est, reliquus autem minor,

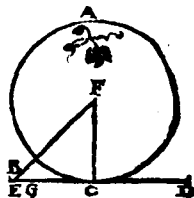
Problema 2. Propositio 17.

A dato puncto rectam lineam ducere, quæ datum tangat circulum.

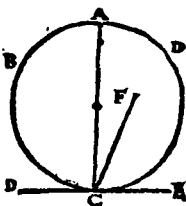
Theorema 16. Pro-
positio 18.

Si circulum tangat recta
quæpiam linea, à centro
autem ad cõtactum ad-
iungatur recta quædam
linea: quę adiũcta fuerit
ad ipsam contingentem perpendicularis
erit.

Theorema 17. Pro-
positio 19.

Si circulum tetigerit re-
cta quæpiam linea, à con-
tactu autem recta linea
ad angulos rectos ipsi tã
genti excitetur, in excita-
ta erit centrum circuli.

Theorema 18. Pro-
positio 20.

In circulo angulus ad cẽ-
trum duplex est anguli
ad peripheriam, cũ fue-
rit eadẽ peripheria basis
angulorum.

Theorema 19. Pro-
positio 21.

In circulo, qui in eodem
segmẽto sunt anguli, sunt
inter se æquales.

Theore-

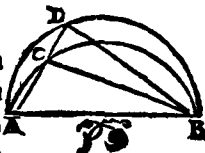
Theorema 20. Propositio 22.

Quadrilaterorum in circulis descriptorum anguli qui ex aduerso, duobus rectis sunt æquales.

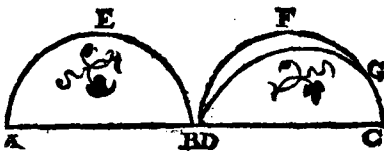
Theorema 21. Propositio 23.

Super eadem recta linea duo segmenta circularum similia & inæqualia non constituuntur ad easdem partes.

Theorema 22. Propositio 24.

Super quolibet rectis lineis similia circulo

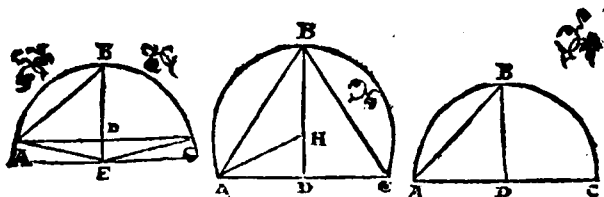
rum segmenta sunt inter se æqualia.

Problema 23. Propositio 25.

Circuli segmento dato, describere circulum

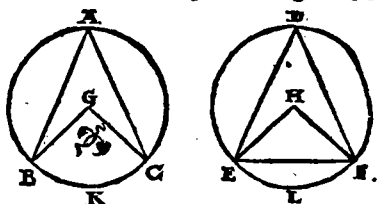
E

cuius

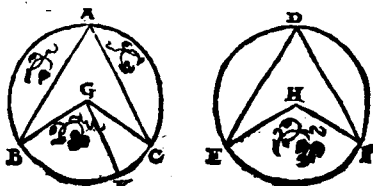
Theorema 22. Propositio 26.

In æqualibus circularis, æquales anguli quæ
lib. pe
riph
eris in
sistut
siue
ad cẽ
tra, si
ue ad peripherias constituti insistant.

Theorema 24 Propositio 27.

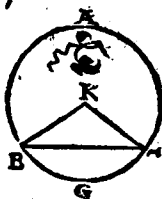
In æqualibus circularis, anguli qui æqualibus
peri
pherijs
insistut
sunt in
ter se æ
quales
siue ad
cẽtra, siue ad peripherias cõstituti insistant.

Theore.

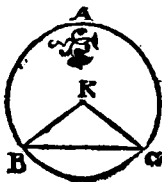
Theorema 25. Propositio 28.

In æqualibus circulis æquales rectæ lineæ
 æquales
 peri-
 pherias.
 auferūt
 maiorē
 quidē
 maiori,
 minorem autem minori.

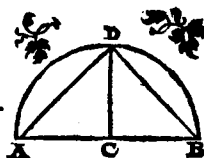
Theorema 26. Propositio 29.

In æqua-
 libꝫ cir-
 culis, æ-
 quales
 periphē-
 rias æ-
 quales
 rectæ lineæ subtendunt.

Problema 4. Pro-
 positio 30.

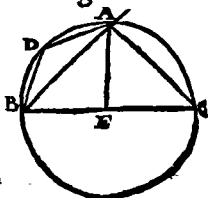
Datam peripheriam bi-
 fariam secare.

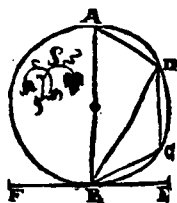
Theorema 27. Pro-
 positio 13.

In circulo angulus qui in semicirculo, re-

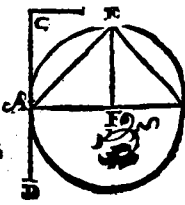
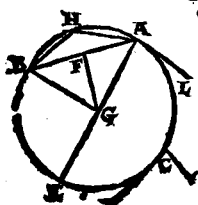
Aut est: qui autem in maiore segmento, minor recto: qui verò in minore segmento, maior est recto. Et insuper angulus maioris segmenti, recto quidem maior est, minoris autè, segmenti angulus, minor est recto.

Theorema 28. Propositio 32.
Si circulum tetigerit aliqua recta linea, à contactu autè producat-
tur quædam recta linea
circulum secans: anguli
quos ad contingentem
facit æquales sunt ijs qui
in alternis circuli segmẽ-
tis consistunt, angulis.

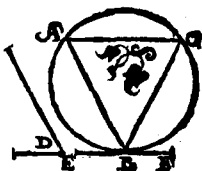

Problema 5. Propositio 33.
Super data recta linea describere segmen-
tum circuli quod capiat angulum æquale
dato angulo rectilineo.

Problema 6. Pro-
positio. 34.

**A dato circulo ſegmen-
tum abſcindere capiens
angulum æqualem da-
to angulo rectilineo.**

Theorema 29. Propositio 35.

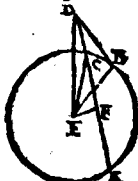
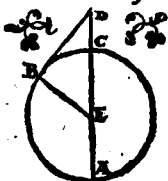
**Si in circulo duæ rectæ lineæ sese mutud
secuerint, rectangulum comprehensum sub**

segmentis vni⁹,
æqual e
est ei,
quod
sub seg-
mentis

Theorema 30. Propositio 36.

Si ex-
tra cir-
culū
suma-
tur pū
&ū ali-
quod,

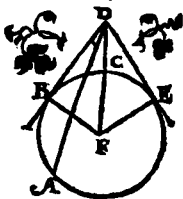
ab eoque in circulū cadant duę rectę lineę,
quarū altera quidem circulum secet, altera

E s verò

verò tangat: quod sub tota secante & exterius inter punctum & conuexam peripheriam assumpta comprehenditur rectangulum, æquale erit ei, quod à tangente describitur, quadrato,

Theorema 31. Propositio 37.

Si extra circulū sumatur punctum aliquod, ab eoq; puncto in circulum cadant duæ rectæ lineæ, quarum altera circulum fecet, altera in eum incidat, sit autē quod sub tota secante & exterius inter punctum & conuexam peripheriam assumpta, comprehenditur rectangulum, æquale ei, quod quadrato: incidens ipsa circulum tanget.

ELEMENTI II. FINIS.

EVCLL

47

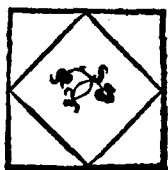
EVCLIDIS

ELEMENTVM

QVARTVM.

DEFINITIONES.

^{1.}
Figura rectilinea in
 figura rectilinea in-
 scribi dicitur, cū singuli
 eius figura quæ inscri-
 bitur, anguli singula la-
 tera eius, in qua inscri-
 bitur, tangunt.

^{2.}
 Similiter & figura circum figurā describi
 licitur, quum singula eius quæ circūscri-
 bitur, la-
 tera sin-
 gulos e-
 ius figu-
 ræ angu-
 los teti-
 gerint,
 circum quam illa describitur.

^{3.}
 Figura rectilinea in circulo inscribi dici-
 tur, quū singuli eius figuræ quæ inscribitur,
 angu-

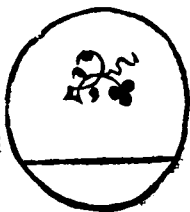
48. EVCLID. ELEMEN. GEOM.
anguli tetigerint circuli peripheriam.

4
Figura verò rectilinea circa circulū descri-
bi dicitur, quū singula latera eius, quæ cir-
cum scribitur, circuli peripheriā tangunt.

5
Similiter & circulus in figura rectilinea in-
scribi dicitur, quum circuli peripheria sin-
gula latera tāgit eius figure, cui inscribitur.

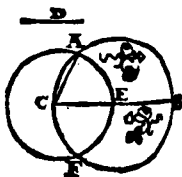
6
Circulus autem circum figurā describi di-
citur, quū circuli peripheria singulos tāgit
eius figuræ, quam circumscribit, angulos.

7
Recta linea in circulo ac-
commodari seu coapta-
ri dicitur, quum eius ex-
trema in circuli periphe-
ria fuerint.

Problema 1. Pro- positio 1.

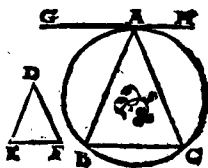
In dato circulo, rectam
lineam accommodare æ-
qualem datæ rectæ lineæ
quæ circuli diametro nō
sit maior.

Proble-

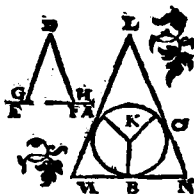
Problema 2. Propositio 3.

In dato circulo, triangulū describere dato triangulo æquiangulum.

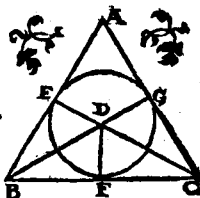
Problema 3. Propositio 3.

Circa datum circulū triangulū, describere dato triangulo æquiangulū.

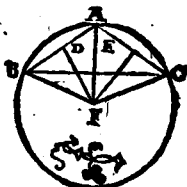
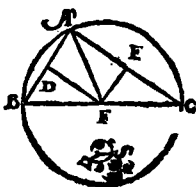
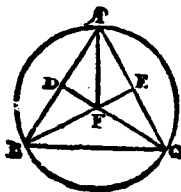
Problema 4. Propositio 4.

In dato triangulo circulum inscribere.

Problema 5. Propositio 5.

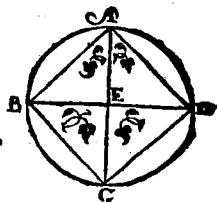
Circa datum triangulum, circulum describere.

Pro

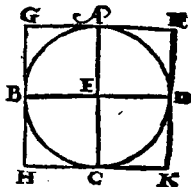
Problema 6. Propositio 6.

In dato circulo quadratum describere.

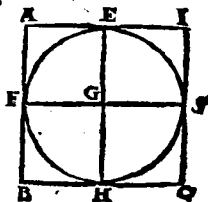
Problema 7. Propositio 7.

Circa datum circulum, quadratum describere.

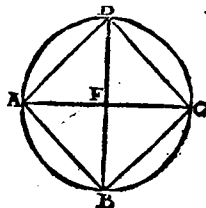
Problema 8. Propositio 8.

In dato quadrato circulum inscribere.

Problema 9. Propositio 9.

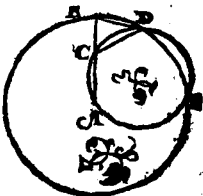
Circa datum quadratū, circulum describere.

Proble.

Problema 10. Propositio 10.

Iſoſceles triângulum conſtituere, quod habeat v-
trunque eorum, qui ad
duplum reliqui.

Theorema 11. Propositio 11.

In dato
círculo,
pentago-
nũ æqui-
laterũ &
æquiángu-
lum in-
scribere.

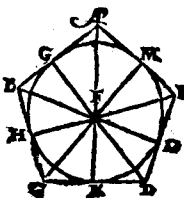
**Problema 12. Pro-
positio 12.**

Circa datum circulum,
pentagonum æquilate-
rum æquiangulum de-
scribere.

**Problema 13. Pro-
positio 13.**

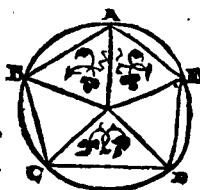
In dato pétagono æqui-
latero & æquiángulo cir-
culum inscribere.

Proble.

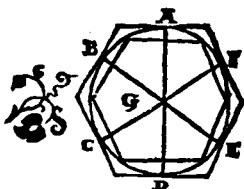
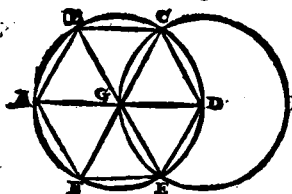
Problema 14. Pro-
positio 14.

Circa datū pentagonū,
æquilaterum & æquian-
gulum, circulum descri-
bere.

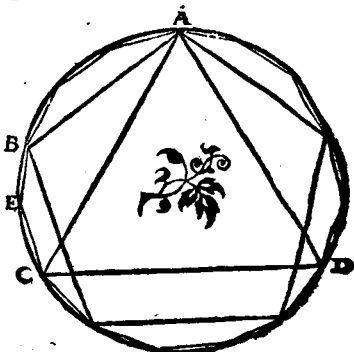
Problema 15. Propositio 15.

In dato circulo hexagonum & æquilaterū
& æquiangulum inscribere.

propositio 16. Theorema 16.

In dato cir-
culo quin-
todecago-
num & æ-
quilaterū
& æquian-
gulum de-
scribere.

Elementi quarti finis.

EVCLIDIS ELEMENTVM QVINTVM. DEFINITIONES.

¹
PARS est magnitudo magnitudinis minor maioris, quum minor metitur maiorem.

²
Multiplex autem est maior minoris, cum minor metitur maiorem.

³
Ratio, est duarum magnitudinum eiusdem generis mutua quædam secundum quantitalem habitudinem.

⁴
Proportio verò, est rationum similitudo.

⁵
Ratione habere inter se magnitudinis dicuntur, quæ possunt multiplicatæ sese mutuo superare.

^{6.}
In eadem ratione magnitudines dicuntur esse, prima ad secundam, & tertia ad quartam, cum primæ & tertiæ æquæ multiplicia, à secundæ & quartæ æquæ multiplicibus,
F qualif-

qualiscunq; sit hæc multiplicatio, vtrumq; ab vtroque: vel vnà deficiunt, vel vnà equalia sunt, vel vnà excedūt, si ea sumātur quæ inter se respondent.

⁷
Eandam autem habētes rationem magnitudines, proportionales vocentur.

⁸
Cum verò æquè multiplicium, multiplex primæ magitudines excefferit? multiplicē secundæ, at multiplex tertiæ non excefferit multiplicem quartæ: tunc prima ad secundam, maiorem rationem habere dicetur, quàm tertia ad quartam.

⁹
Proportio autē in tribus terminis paucissimis consistit. ¹⁰

Cùm autem tres magnitudines proportionales, fuerint, prima ad tertiam, duplicatā rationē habere dicitur eius quam habet ad secundam. At cùm quatuor magnitudines proportionales, fuerint, prima ad quartam, triplicatam rationem habere dicitur eius quam habet ad secundam: & semper deinceps vno amplius, quādiu proportio extiterit.

II

Homo logē, seu similes ratione magnitudines dicuntur, antecedentes quidē antecedenti-

dentibus, consequētēs verò cōsequētibus.

12

Alterna ratio, est sumptio antecedentis cōparati ad antecedentem, & cōsequentis ad consequentem.

13

Inuersa ratio, est sumptio cōsequentis, ceu antecedentis, ad antecedentē velut ad consequentem.

14

Compositio rationis, est sumptio antecedentis cū consequente ceu vnus ad ipsum consequentem.

15

Diuisio rationis, est sumptio excessus quo consequentem superat antecedens ad ipsum consequentem.

16

Conuersio rationis, est sumptio antecedentis ad excessum, quo superat antecedens ipsum consequentem.

17

Ex æqualitate ratio est, si plures duabus sint magnitudines, & his alię multitudine pares quæ binæ sumantur, & in eadem ratione: quum vt in primis magnitudinibus prima ad vltimam sic & in secundis magnitudinibus prima ad vltimā sese habuerit, vel aliter, sumptio extremorū per subductionem mediorum.

18

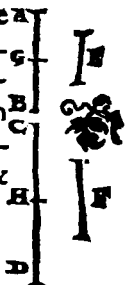
Ordinata proportio est, cùm fuerit quem admodum antecedens ad consequentem, ita antecedens ad consequentem : fuerit etiam vt consequens ad aliud quidpiam, ita consequens ad aliud quidpiam.

19

Perturbata autē proportio est, tribus positis magnitudinibus, & alij quæ sint his multitudine pares, cùm vt in primis quidē magnitudinibus se habet antecedēs ad cōsequentem, ita in secūdis magnitudinibus antecedens ad consequentem : vt autem in primis magnitudinibus consequens ad aliud quidpiam ad antecedentem.

Theorema 1. Propositio 1.

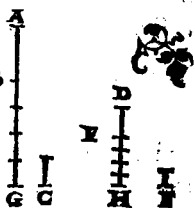
Si sint quotcūque magnitudines a
quotcunque magnitudinum æ-
qualium numero singule singu-
larum æquē multiplices, quā
multiplex est vnus vna magni-
tudo, tam multiplices erunt, &
omnes omnium.

Theorema 2. Propositio 2.

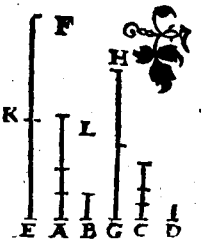
Si prima secunda æquē fuerit multiplex,
atque

atque tertia quartæ, fuerit autē & quinta secūde æquē multiplex, atque sexta quartæ: erit & cōposita prima cū quinta, secūdæ æquē multiplex atque tertia cum sexta, quartæ.

Theorema 3. Propositio 3.

Si si prima secundæ æquē multiplex atque tertia quartæ, sumātur autē æquē multiplices primæ & tertiæ erit & ex æquo

sumptarum vtraque vtriusque æquē multiplex, altera quidem secundæ, altera autē

Theorema 4. Propositio 4.

Si prima ad secundam, eandē habuerit rationem, & tertia ad quartam: etiam æquē multiplices pri

mæ & tertiæ, ad æquē multipli- ces secundæ & quartæ iuxta quāvis multi- plicationē, ean

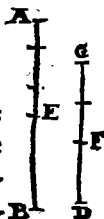

dem habebunt rationem, si prout inter se
F 3 respon-

78 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
respondent, ita sumptæ fuerint.

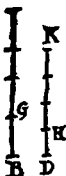
Theorema 5. Propositio 5.

Si magnitudo magnitudinis æquè fuerit multiplex, atque ablata ablatæ: etiam reliqua reliquæ ita multiplex erit, ut tota totius.

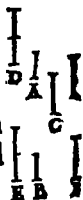
Theorema 6. Propositio 6.

Si duæ magnitudines, duarum magnitudinum sint æquè multiplices, & detractæ quædam sint earundem æquè multiplices: & reliquæ eisdem aut æquales sunt, aut æquè ipsarum multiplices.

Theorema 7. Propositio 7.

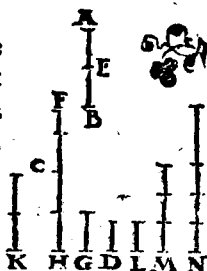
Æquales ad eandem, eadem habent rationem: & eandem ad æquales.

Theorema 8. Propositio 8.

In æqualium magnitudinū maior, ad eandem

dem maiorem ratione
habet, quàm minor: &
eadem ad minorem: ma
iorem rationem habet,
quàm ad maiorem.

Theorema 9. Propositio 9.

Quæ ad eandem, eandem habet rationem,
æquales sunt inter se: & ad quas
eadem, eandem habet rationem,
ex quoque sunt inter se æqua
les.

Theorema 10. Propositio 10.

Ad eandem magnitudinē ratio
nem habentium, quæ maiorem
rationē habet, illa maior est ad
quam autē eadem maiorem ra
tionem habet, illa minor est.

Theorema 11. Propositio 11.

Quæ eidem sunt
eadem rationes,
& inter se sunt
ædem.

Theorema 12. Propositio 12.

Si sint magnitudines quocunque proportionales, quem admodum se habuerit vna antecedentium ad vnā consequentiū, ta se habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 13. Propositio 13.

Si prima ad secundum, eandē habuerit rationem, quam tertia ad quartā, tertia verò ad quartam maiorem rationem habuerit, quàm quinta ad sextam. prima quoque ad secundam maiorem rationem habebit, quàm quinta ad sextam.

Theorema 14. Propositio 14.

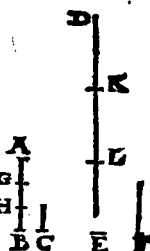
Si prima ad secundam eandem habuerit rationē, quam tertia ad quartam, prima verò quàm tertia maior fuerit: erit & secunda maior quàm quarta. Quòd si prima fuerit æqualis tertiæ, erit

& secunda æqualis quartæ: si verò minor,
& minor erit.

Theorema 15. Pro-
positio 15.

Partes cum pariter mul-
tiplicibus in eadē sunt
ratione, si prout sibi mu-
tuo respondent, ita su-
mantur.

Theorema 16. Pro-
positio 16.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint,
& vicissim proportiona-
les erunt.

Theorema 17. Pro-
positio 17.

Si compositæ magnitudi-
nes porportionales fue-
rint hæ quoq; diuisæ pro-
portionales erunt.

Theore

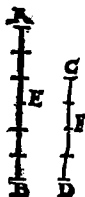
Theorema 18. Pro-
positio 18.

Si diuise magnitudines sint pro-
portionales, hæ quoque compo-
sitæ proportionales orunt.

Theorema 19. Pro-
positio 19.

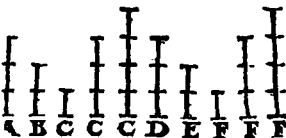
Si quemadmodum totū ad to-
tum, ita ablatum se habuerit ad
ablatum: & reliquum ad reli-
quum, vt totum ad totum se ha-
bebit.

Theorema 20. Propositio 20.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æqua-
les numero, quæ binæ & in eadem ratione
sumatur, ex æ-

quo autē prima
quàm tertia ma-
ior fuerit: erit &
quarta, quā sexta
maior. Quod si
prima tertiæ fuerit æqualis, erit & quarto
æqualis sextæ: sin illa minor, hæc quoque
minor erit.

Theore-

Theorema 21. Propositio 21.

Si sint tres magnitudines, & alię ipsis æqua-
les numero quę binę & in eadem ratione
sumatur, fuerit

que perturbata

earū proportio

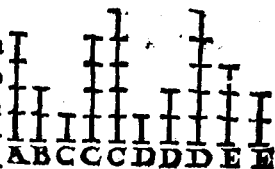
ex æquo autem

prima quā ter-

tia maior fuerit

erit & quarta

quā sexta maior: quod si prima tertiz fue-
rit æqualis, erit & quarta æqualis sextę: sin
illa minor, hæc quoque minor erit.

Theorema 22. Pro-
positio 22.

Si sint quot-

cunq; magni-

tudines, & a-

lię ipsis æqua-

les numero,

quę binę in

eadē ratione

sumantur, et

ex æquali-

tate in eadem ratione erunt.

Theorema 23. Propositio 22.

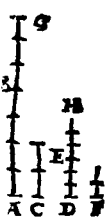
Si sint tres magnitudines, alięq; ipsis æqua-
les

les numero, q̄
binę in eadem
ratione sumā-
tur, fuerit autē
perturbata ea-
rū proportio:
etiā ex æquali-
te in eadem ra-
tione erunt.

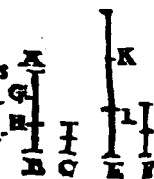
Theorema 24. Pro-
positio 24.

Si prima ad secundam, eandem
habuerit rationē, quam tertia
ad quartam, habuerit autem &
quinta ad secundam, eandē ra-
tionem, quā sexta ad quartam:
etiam cōposita prima cū quin-
ta ad secundam eandē habebit
rationē quam tertia cum sexta ad quartam.

Theorema 25. Pro-
positio 25.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint, ma-
xima & minima reliqui-
duabus maiores erunt

EVCLIDIS⁹ ELEMENTVM SEXTVM.

DEFINITIONES.

1

Similes figuræ rectilineæ sunt, quæ & angulos singulos singulis æquales habēt, atque etiam latera, quæ circum angulos æquales, proportionalia,

2

Reciproque autem figuræ sunt, cum in vtraque figura antecedentes & consequentes rationum termini fuerint.

3

Secundum extremam & mediam rationē recta linea secta esse dicitur, cum vt tota ad maius segmentum, ita maius ad minus se habuerit.

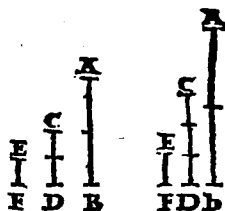
4

Altitudo cuiusque figure, est linea perpendicularis à vertice ad basim deducta

5 Ra-

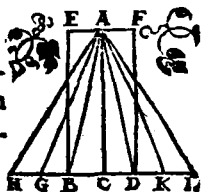
5.

Ratio ex rationibus com-
poni dicitur, cum ratio-
num quantitates inter
in multiplicata aliqua
effecerint rationem.

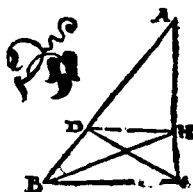
Theorema 1. Propo-
sitio 1.

Triangula & parallelo-
gramma, quorum eadem
fuerit altitudo, ita se ha-
bent inter se ut bases.

Theorema 2. Propositio 2.

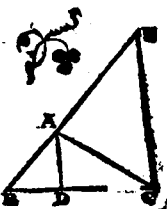
Si ad unum trianguli latus parallela ducta
fuerit recta quaedam linea: hæc proportio-
naliter secabit, ipsius
trianguli latera. Et si trian-
guli latera proportiona-
liter secta fuerint: quæ
ad sectiones adiuncta fue-
rit recta linea, erit ad re-
liquum ipsius trianguli
latus parallela.

Theorema 3. Propositio 3.

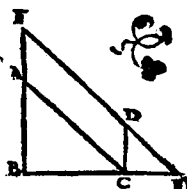
Si trianguli angulus bifariam sectus, sit, se-
cans autem angulum recta linea secuerit & ba-
sim: basis segmenta eandem habebunt ra-
tionem,

tionem, quam reliqua ipsius
trianguli latera, Et si basis se-
gmenta eandem habeant ra-
tionem quam reliqua ipsius
trianguli latera, recta linea,
quæ à vertice ad sectionem
producitur, ea bifariâ secat
trianguli ipsius angulum.

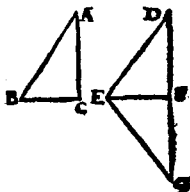
Theorema 4. Pro-
positio 4

Æquiangulorum trian-
gulorum proportionolia
sunt latera, quæ circum æ-
quales angulos, & homo-
loga sunt latera, quæ æqualibus angulis sub-
tenduntur.

Theorema 5. Propositio 5.

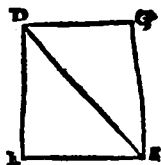
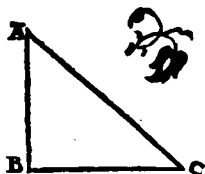
Si duo triângula latera pro-
portionalia habeant, æqui
angula erunt triângula, &
æquales habebunt eos an-
gulos, sub quib⁹ homolo-
ga latera subtenduntur.

Theorema 6. Propositio 6.

Si duo triângula vnum angulùm vni angu-
lo æqualé, & circum æquales angulos latera
proportionalia habuerint, æquiangula erunt
trian

triangu-
la, & qua-
lesq; ha-
bebunt
angulos
sub qui-
bus ho-

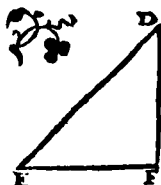
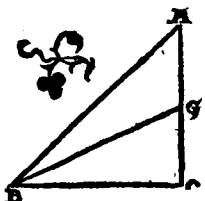

mologa latera subtenduntur.

Theorema 7. Propositio 7.

Si duo triangu-
la vnum angulum vni ang-
ulo æqualem, circũ autem alios angulos la-
tera proportionalia habent, reliquorum
vero si-

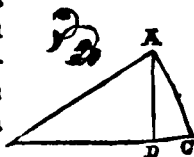
mul v-
trunq;
aut mi-
nõrem
aut non
minore

recto: æquiangularia erunt triangu-
la, & æqua-
les habebunt eos angulos circum quos pro-
portionalia sunt latera.

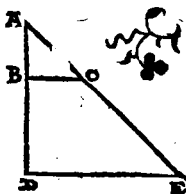
Theorema 8. Propositio 8.

Si in triangulo rectangu-
lo, ab angulo recto in ba-
sin perpendicularis du-
cta sit quæ ad perpendi-
cularem triangulo, tum
toti triangulo, tum ipsa
inter se similia sunt.

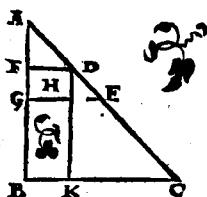
Problema 1. Propositio 9.

A data recta linea imperatam partem auferre.

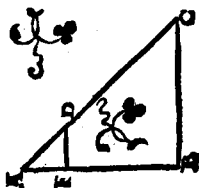
Problema 2. Propositio 10.

Datam rectam lineam in sectam similiter secare, ut data altera recta secta fuerit.

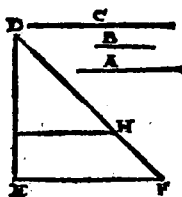
Problema 3. Propositio 11.

Duabus datis rectis lineis, tertiam proportionalem ad inuenire.

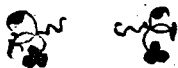
Problema 4. Propositio 12.

Tribus datis rectis lineis quartam proportionalem ad inuenire.

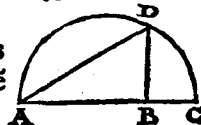

G Proble-

Problema 5. Propositio 13.

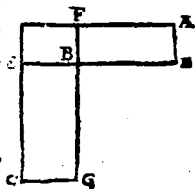

Duab' datis rectis lineis
mediam proportionale
adinuenire,

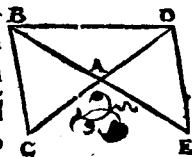
Theorema 9. Propositio 14.

Aequalium, & vnũ vni æqualem habentiũ
angulum parallelogrammorum recipro-
ca sunt latera, quæ circum æquales angu-
los & quorũ parallelo-
grammorum vnum angu-
lum vni angulo æqua-
lem habentiũ recipro-
ca sunt latera, quæ cir-
cum æquales angulos,
illa sunt æqualia.

Theorema 10. Propositio 15.

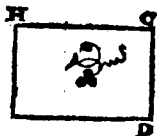
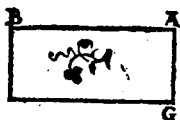
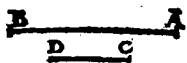
Aequalium, & vnũ angulum vni æqualem
habentiũ triangulorũ reciproca sunt late-
ra, quæ circum æquales
angulos: & quorũ trian-
gulorũ vnum angulum
vni æqualem habentium
reciproca sunt latera, q̃
circum æquales angulos,
illa sunt æqualia.

Theo.

Theorema 11. Propositio 16.

Si quatuor rectæ lineæ proportionales fuerint, quod sub extremis comprehenditur rectangulū, æquale est ei, quod sub medijs comprehenditur rectāgulo. Et si sub extremis comprehensum rectangulum æquale fuerit ei, quod sub medijs continetur rectāgulo, illæ quatuor rectæ lineæ proportionales erunt.

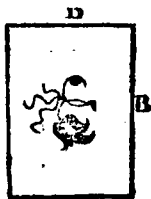

Theorema 12. Propositio 17.

Si tres rectæ lineæ sint proportionales, qd^u sub extremis cōprehenditur rectangulū æquale est ei, quod à media describitur quadrato: & si sub extremis comprehensum rectangulum æquale sit ei quod à media describitur quadrato, illæ tres rectæ lineæ proportionales erunt.

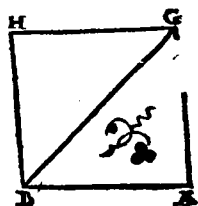
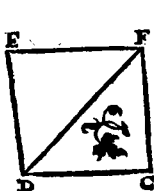
G 2

Pro-

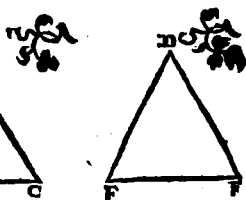
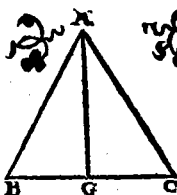
Problema 6. Propositio 18.

A data re-
cta linea,
dato recti
lineosimi-
le simili-
torq; po-
situm re-
ctilineum describere.

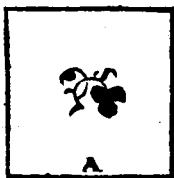
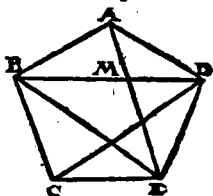
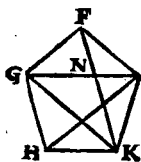
Theorema 13. Propositio 19.

Similia
triangula
inter se
sunt in
duplica-
ta ratio-
ne late-
rũ homologorũ.

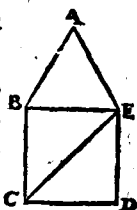

Theore. 14. Propositio 20.

Similia
polygo-
na in si-
milia
triangu-
la diui-
dũtur,
& nume-
ro qua-
lia, &
homo-
loga to-
tis, & po-

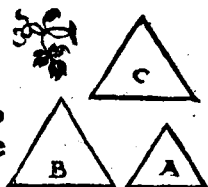

lygona du-
plicatam
habent eā
inter se ra-
tionē, quā
latus ho-
mologū
ad homologum latus.

**Theorema 15. Pro-
positio 21.**

Quæ eidem rectilineo
sunt similia, & inter se
sunt similia.

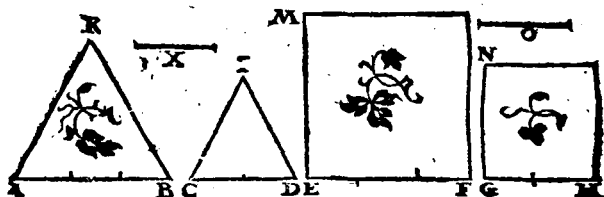
**Theorema 16. Pro-
positio 22.**

Si quatuor rectę lineę proportionales fue-
rint: & ab eis rectilinea similia similiterq;
descripta proportionalia erūt. Et si à rectis
lineis similia similiterq; descripta rectili-
nea proportionalia fuerint, ipsæ etiam re-

G 3

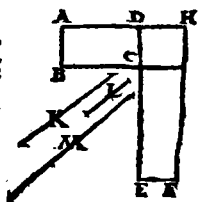
æt

& lineæ proportionales erunt.

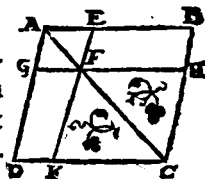
Theorema 17. Propositio 23.

Aequiangula parallelogramma inter se rationē habent eum, quē ex lateribus componitur.

Theorema 18. Propositio 24.

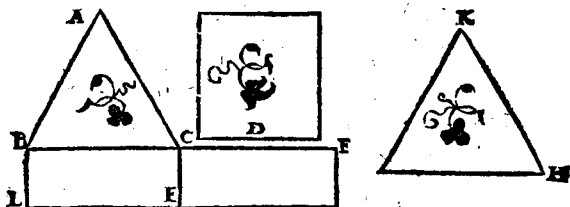
In omni parallelogrammo, quæ circa diametrū sunt parallelogramma, & toti & inter se sunt similia.

Proble-

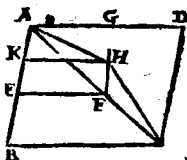
Problema 7. Propositio 25.

Dato rectilineo simile, & alteri dato equale idem constituere.

Theorema 19. Propositio 26.

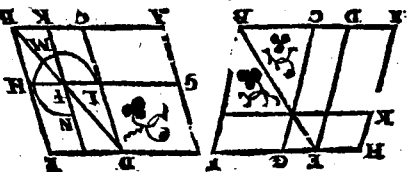
Si à parallelogramo parallelogrammū ablatū sit, & simile toti & similiter positū communē cum eo habens angulum, hoc circum eandem cum toto diametrum consistit.

Theorema 20. Propositio 27.

Omniū parallelogramorum secūdum eandem rectam lineam applicatorū deficienti-

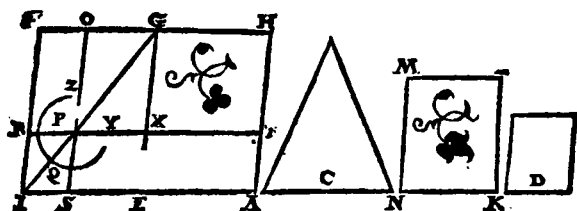
umq;
figu-
ris pa-
ralle-
logra-
mis si

76 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 milibus similiterque positisei, quod à di-
 midia describitur, maximum, id est, quod
 ad dimidiam applicatur parallelogram-
 mum simile existens defectui.

Problema 8. propositio 28.

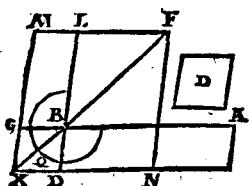
Ad datam lineam rectam, dato rectilineo
 æquale parallelogrammum applicare de-
 ficiens figura parallelogramma, quæ simi-
 lis sit alteri rectilineo dato. Oportet autē
 datum rectilineum, cui æquale applican-
 dum est, non maius esse eo quod ad dimi-
 diam applicatur, cum similes sint defectus
 & eius quod à dimidia describitur, & eius
 cui simile deesse debet.

**Problema 9. Propo-
 sitio. 29.**

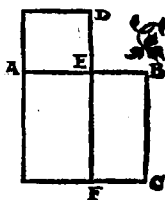
Ad datam rectam lineam, dato rectilineo
 æquale parallelogrammū applicare, exce-
 des figura parallelograma, quæ similis sit
 paral-

parallelogrammo alteri dato.

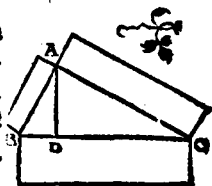
Prblema 10. Propo-
positio 30.

Propositam rectam line-
am terminatā, extrema
ac media ratione secare.

Theorema 21. Propositio 31

In rectangulis triángulis, figura quęuis à la-
tere rectū angulū sub-
tendēte descripta ęqua-
lis est figuris, quę prio-
ri illi similes & simili-
ter positę à lateribus re-
ctū angulum continen-
tibus describuntur.

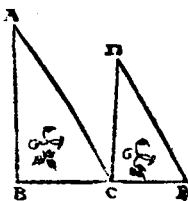

Theorema 22. Propo-
sitio 32.

Si duo triángula, quę duo latera duobus la-
teribus proportionalia habeant, secūdum

G 5 vnum

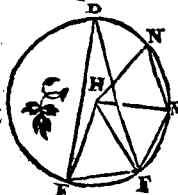
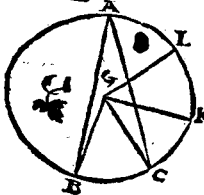
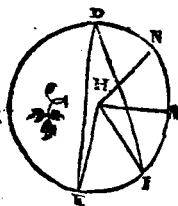
vnus angulū compo-
 sita fuerint, ita vt homo-
 loga eorum latera sint
 etiam parallela, tum reli-
 qua illorum triangulo-
 rum latera in rectam li-
 nearum collocata reperi-
 entur.

Theorema 23. Propositio 33.

In æqualibus circulis anguli eandē habent
 rationem. cū ipsis peripherijs in quibus in-
 sistūt, siue ad cētra siue ad peripherias con-
 stituti,

illis in-
 sistant
 peri-
 phe-
 rijs In
 super
 verò &
 secto-
 res q̄
 pe qui
 ad cē-
 tra cō-
 sistūt.

EVCLIDIS

ELEMENTVM

SEPTIMVM.

DEFINITIONES.

1

Vnitas, est secūdum quam entium quod-
que dicitur vnum.

2

Numerus autem, ex vnitatibus composita
multitudo.

3

Pars, est numerus numeri minori maioris,
cū minor metitur maiorem.

4

Partes autem, cū non metitur.

5

Multiplex verò, maior minoris, cū maio-
rem metitur minor.

6

Par numerus est, qui bifariā non diuiditur.

7

Impar verò, qui bifariam non diuiditur
vel, qui vnitate differt à pari.

8

Pariter par numerus est, quem par nume-
rus metitur per numerum parem.

9 Pari

9.

Pariter autem impar, est quem par numerus metitur per numerum imparem.

10.

Impariter verò impar numerus, est quem impar numerus metitur per numerum imparem.

11.

Primus numerus, est quem vnitas sola metitur.

12.

Primi inter se numeri sunt, quos sola vnitas mensura communis metitur.

13.

Compositus numerus est, quem numerus quispiam metitur.

14.

Compositi autè inter se numeri sunt, quos numerus aliquis mensura communis metitur.

15.

Numerus numerum multiplicare dicitur, cum toties compositus fuerit is, qui multiplicatur, quot sunt in illo multiplicante vnitates, & procreatus fuerit aliquis.

16.

Cum autè duo numeri mutuò sese multiplicantes quempiam faciunt, qui factus erit planus appellabitur, qui verò numeri mutuò sese multiplicarint, illi latera dicentur.

17. Cum

17

Cùm verò tres numeri mutuò sese multiplicantes quempiã faciunt, qui procreatus erit solidus appellabitur, qua autem numeri mutuò sese multiplicarint, illius, latera dicentur.

18.

Quadratus numerus est, qui equaliter equalis: vel, qui à duobus equalibus numeris continetur.

19.

Cubus verò, qui à tribus equalibus equaliter: vel, quia tribus equalibus numeris continetur.

10

Numeri proportionales sunt, cum primus secundi, & tertius quarti æquè multiplex est, ut eadem pars, vel eadem partes.

21

Similes plani & solidi numeri sunt, qui proportionalia habent latera.

22

Perfectus numerus est, qui suis ipsius partibus est æqualis.

Theorema 1. Propositionio 1.

Duobus numeris in equalibus propositis,

eis, si detrahatur semper minor.
de maiore, alterna, quadam de-
tractione; neque reliquus vn-
quam metiatur præcedentem
quo ad assumpta sit vnitas: qui
principio propositi sunt nume-
ri primi inter se erunt.

A
H
C
F
G
B D E

Porblema 1. Pro-
positio 2.

A
E
C

Duobus numeris datis non
primis inter se, maximã co-
rũ cõmunẽ mensurã reperire

E E
D B D

Broblema 2. Propo-
sitio. 3

A B C D E
8 6 4 2 3

Tribus numeris da-
tis non primis inter
se, maximam eorum
communem mensuram reperire.

A B C D E F
18 13 8 6 2 3

Theorema 18. Pro-
positio 8.

C
F

Omnis numerus, cuiusq;
numeri minor maioris
aut par est, aut partes.

C
C E
A B B B D
12 7 6 9 3

Theore.

Theorema 3. Propositio 5.

Si numeris numeri pars fuerit, & alter alterius eadē pars
& simul vterque vtriusque
simul eadem pars erit, quæ
vnus est vnus.

C	:	F
:	:	H
G	:	C
A	B D	8
6	21 4	

Theor. 4. Propo. 6.

Si numerus sit numeri partes, & alter alterius eadē
partes, & simul vterque v-
triusque simul eadē par-
tes erunt, quæ sunt vnus
vnus.

B	:	E
:	:	H
H	:	F
A	C D	12
6	9 8	

Theorema 5. Propositio 7.

Si numerus numeri eadē si pars
quæ detractus detracti, & reli-
quus reliqui eadē pars erit, quæ
totus est totius.

B	:	C
E	:	D
A	:	F
6	:	11
B	:	12
E	:	13
A	:	14
6	:	15

Theorema 6. Propositio 8.

Si numerus numeri eadē sint
partes quæ detractus detracti
& reliquus reliqui eadē partes
erūt, quæ sūt totus totius. Theo-

G. M. K. . N. H.

A	:	C
11	:	12

eis, si detrahatur semper minor.
de maiore, alterna, quadam de-
tractione; neque reliquus vn-
quam metiatur præcedentem
quo ad assumpta sit vnitas: qui
principio propositi sunt nume-
ri primi inter se erunt.

A
H
C
F
G
B D E

Porblema 1. Pro-
positio 2.

Duobus numeris datis non
primis inter se, maximã co-
rũ cõmunẽ mensurã reperire

A C
E
E
B D B D

Broblema 2. Propo-
sitio. 3.

Tribus numeris da-
tis non primis inter
se, maximam eorum
communem mensuram reperire.

A B C D E
8 6 4 2 3

Theorema 18. Pro-
positio 8.

Omnis numerus, cuiusq;
numeri minor maioris
aut par est, aut partes.

C
F
C
C E
A B B B D
12 7 6 9 3

Theore.

Theorema 3. Propositio 5.

C

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

G

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

G

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

G

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

G

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

G

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

G

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

G

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

G

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

G

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

G

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

:

G

:

:

:

:

:

:

:

:

Theorema 7. Propositio 9.

Si numerus numeris pars
fit, & alter alterius eadem
pars, & vicissim quæ pars
est vel partes primus ter-
tij, eadem pars erit eędem
partes, & secūduſ quarti. 4 8 1

Theorema 8. Propositio 10.

Si numerus numeri par-
tes sint, & aliter alterius
eadē partes, etiam vicif-
sim quæ sunt partes aut
pars primus tertij, eędem
partes erūt vel pars & se-
cundus quarti. 4 6 10 18

Theorema 9. Pro-
positio 11.

Si quemadmodum se habet totus
ad totum, ita detractus ad detra-
ctum, & reliquus ad reliquum ita
habebit vt totus ad totum 6 8

Theorema 10. Propositio 12.

Si sint quotcunque nume-
ri proportionales; quem-
admodum se habet vnus ante-
cedentium ad vnum sequentium, ita se
habe-

habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 11. Propositio 13.

Si quatuor numeri sint : : : :
 proportionales, & vicif- A B C D
 fim pportionales erunt. 12 4 9 3

Theorema 12. Propositio 14

Si sint quotcunque : : : : : :
 numeri, & alij illis A B C D E F
 æquales multitudi- 12 6 3 8 4 2
 ne, qui bini sumantur & in eadem ratione:
 etiam ex æqualitate in eadem ratione e-
 runt

Theorema 13. Propositio 15.

Si vnitas numerum quē-					F
piā metiatur, aliter verò	C				L
numerus alium quendā	H				K
numerū æquē metiatur,	G				E
& vicissim vnitas tertium	A	B		D	
numerū æquē metietur,	1	3		2	6
atque secundis quartum.					

Theorema 14. Pro-
 positio 16

Si duo numeri mu- : : : : :
 tuò sese multiplicā E A B C D
 tes faciant aliquos 1 2 4 8 8
 qui ex illis geniti fuerint, inter se æquales
 erunt.

H Theo-

Theorema 15. Propositio 17.

Si numer⁹ duos numeros multiplicās faci-
at aliquos, qui ex il : : : : :
lis procreati erunt, I A B C D E
eadem rationem ha- 1 3 4 5 12 15
bebunt, quam multiplicati.

Theorema 16. Pro-
positio 18.

Si duo numeri numerum : : : : :
quempiam multiplican- A B C D E
tes faciant aliquos, geniti 4 5 3 12 15
ex illis eandem habebunt rationem, quam
qui illum multiplicarunt.

Theorema 17. Propo-
sitio 19.

Si quatuor numeri sint proportionales, &
ex primo & quarto fit, & equalis erit ei qui ex
secundo & tertio; & si qui ex primo & quar-
to fit numerus æqualis sit ei qui ex secūdo
& tertio, illi quatu- : : : : :
or numeri sint propor A B C D E F G
tionales erunt. 6 4 3 2 12 12 18

Theorema 18. Propo-
sitio 20.

Si tres numeri sint proportionales, qui ab
extremis cōtinetur, & equalis est ei qui a me-
dio

dio efficitur. Et si qui ab ex- :
 tremis cōtinetur æqualis sit A B C
 ei qui à medio describitur, il 9 6 4
 li tres numeri proportiona- :
 les erunt. D
 6

Theorema 19. Propo-
 sitio. 21.

Minimi numeri omniū,
 qui eandem cū eis ratio-
 nem habēt, æqualiter me- D L
 tiūtur numeros eandem G H
 rationem habētes, maior C E A B
 quidem maiorem, minor 4 3 8 6
 verò minorem

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres sint numeri & alij multitudine illis
 æquales, qui bini sumantur & in eadem ra-
 tione, sit autem perturbata eorū propor-
 tio, etiam ex æ- : : : : :
 qualitate in ea- A B C D E F
 dem ratione e- 6 4 3 12 8 6
 runt.

Theorema 21. Propositio 23.

Primi inter se numeri minimi sunt omniū
 eandem cum eis ra- : : : : :
 tionem habentium. A B E C D
 5 6 2 4 3
 H a Theo.

Theorema 22. Propositio 24.

Minimi uumeri omni-	:	:	:	:	:
um eandem cum eis ra-	A B C D E				
tioiem habentiũ, pri-	8	6	4	3	2
mus sunt inter erit					

Theorema 23. Propositio 25.

Si duo numeri sint primi inter se, qui alter
utrum illorum metitur
numerus, is ad' reliquũ
primus erit.

:	:	:	:
A	B	C	D
6	7	3	4

Theorema 24. Propositio 25.

Si duo oumtri ad quẽ
piam numerum primi
sint, an eundem primus
is quoque futurus est,
qui ab illis productus
fuerit.

B	:	:	:	:	:
A	C	D	E	F	
5	5	5	3	2	

Theorema 25. Pro-

positio 27.

Si duo numeri primi sint in-
ter se. q ab vno eorũ gignitur
ad reliquum primus erit.

B	:	:	:
A	C	D	
7	6	3	

Theorema 26. Propositio 28.

Si duo numeri ad duos numeros ambo ad
vtrunque primi sint,
& qui ex eis gignen-
tur, primi inter se e-
runt.

:	:	:	:	:	:
A	B	E	C	D	F
3	5	15	2	4	8

Theore

Theorema 27. Propositio 29.

duo numeri primi sint inter se, & multi-
 cās vterq; seipsum procreet aliquem, qui
 ijs producti fuerint, primi inter se erūt.
 Quod si numeri initio propoſiti multipli-
 cantes eos qui producti sunt, effecerint ali-
 quos, hi quoq; inter se primi erunt, & circa
 extremos idem hoc
 semper eueniet.

: : : : :
 A C E B D F

3 6 27 4 16 63

Theorema 28. Propositio 30.

duo numeri primi sint inter se, etiam si
 ul vterq; ad vtrunq; illorum primus erit.
 si simul vterq; ad vnum aliquem eorum
 imus sit, etiam qui ini-
 positi sunt numeri,
 imi inter sunt erunt.

C

: : :

A B D

7 5 4

Theorema 29. Propositio 31.

mnis primus numerus ad om
 m numerum quem non me-
 ur, primus est.

: : :

A B C

7 10 5

Theorema 30. Propositio 32.

duo numeri sese mutuo multiplicātes fa-
 ant aliquem, hūc aut ab illis productum
 etiatur primus, qui-
 m numerus, is alte-
 m etiam metitur eo-
 m qui initio positi erant.

: : : : :

A B C D E

3 6 12 3 4

H 3

Theo-

Theorema 31. Propositio 33.

Omnem compositum nume- : : :
rum aliquis primus metietur. A B C

27 9 3

Theorema 32. Propositio 34.

Omnis numerus aut primus est, : : :
aut cum aliquis primus metitur. A A

3 6

Problema 3. Proposi-
tio 35.

Numeris datis quotcunque, reperire mi-
nimos omnium qui eandem cum illis ra-
tionem habeant.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ E \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ F \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ G \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ H \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ K \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ I \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ M \end{smallmatrix}$
6	8	12	2	3	4	6	2	3	4	3

Problema 4. Pro-
positio 36.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ E \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ F \end{smallmatrix}$
$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ E \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ F \end{smallmatrix}$
7	12	8	4	5

Duobus numeris
datis reperire quē
illi minimum me-
tiantur numerum.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ E \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ G \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ H \end{smallmatrix}$
$\begin{smallmatrix} \vdots \\ F \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ E \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ G \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ H \end{smallmatrix}$
6	9	12	9	3	3

Theo.

Theorema 33. Propositio 37

Si duo numeri numerū
quempiam metiantur, &
minimus quem illi meti-
untur eundem metietur.

:	:	:	:
A	B	E	D
2	3	6	12

Problema 5. Propositio 38.

Tribus numeris da-
tis reperire quem
minimum numerū
illi metiantur.

:	:	:	:	:	
A	B	C	D	E	
3	4	6	12	8	
:	:	:	:	:	
A	B	C	D	E	F
3	6	8	12	24	16

Theorema 34. Propositio 39.

Si numerum quispiam numerus metiatur,
mensus partem habe-
bit metienti cognomi-
nem.

:	:	:	:
A	B	C	D
12	4	3	1

Theorema 35. Propositio 40.

Si numerus partem habuerit quālibet, il-
lum metietur numerus
parti cognominis.

:	:	:	:
A	B	C	D
8	4	2	1

Problema 6. Propositio 41.

Numerum reperire,
qui minimus cūm
sit, datas habeat par-
tes.

:	:	:	:	:
A	B	C	G	H
2	3	4	12	10

EVCLIDIS ELEMENTVM OCTAVVM.

Theorema 1. Propositio 1.

Si sunt quotcūq; numeri deinceps proportionales, quorum extremi sint inter se, primi, mini-

mi sunt

omnium

: : : : : :
A B C D E F G H

8 12 18 27 6 8 12 18

eandem cum eis rationem habentium.

Problemā 1. Propositio 1.

Numeros reperire deinceps proportionales minimos, quotcunq; iusserit quispiam indata ratione.

: : : : : : : :
A B C D E F G H K
3 4 9 12 16 27 36 49 64

Theorema 2. Propositio 3.

Conuersa primæ.

Si sint quotcūq; numeri deinceps proportionales minimi habentium eandem cum eis rationem, illorum extremi sunt inter se primi.

: : : : : : : : : : : :
A B C D E F G H K L M N O
27 16 48 64 3 4 9 12 16 27 36 48 64

Problemaz. Propositio 4.

Rationibus datis quocunque in minimis
numeris reperire numeros deinceps mini-
mos in datis rationibus.

⋮	⋮	:	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D	E	F	H	G	K	L	N	X	M	Q			
3	4	2	3	4	5	6	8	12	15	4	6	10	12			

Theorema 3. Propositio 5.

Plani numeri rationem inter se habent ex
lateribus compositam.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	L	B	C	D	E	F	G	H	K		
18	22	32	3	6	4	8	9	12	16		

Theorema 4. Pro-
positio 4.

Si sint
quotli-
bet nu-
meri de-
inceps
proportionales, primus autem secundum
non metiatur, neque alius quispiam vltra
metietur.

H 5 Tho.

Theorema 5. Propositio 7.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales, primus autem extremum metiatur, is etiam secundum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
4	6	12	24

Theorema 6. Propositio 8.

Si inter duos numeros medij continua proportione incidant numeri, quot inter eos medij continua proportione incidunt numeri, tot & inter alios eandem cum illis habentes rationem medij continua proportionem incident.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	
A	C	D	B	G	H	K	L	M	N	F	
4	9	27	81	1	3	9	27	2	6	18	54

Theorema 7. Propositio 9.

Si duo numeri sint inter se primi, & inter eos medij continua proportionem incidant numeri, quot inter illos medij continua proportionem incidunt numeri, totidē & inter utrumque eorum ac unitatē deinceps medij continua proportionem incident.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	M	H	E	F	N	C	K	X	G	D	L	O	B
27	27	9	36	3	36	1	12	48	4	48	16	64	64

Theo-

Theorema 8. Propositio 10.

Si inter duos numeros & vnitatē continuē proportionales incidāt numeri quot inter vtrumque ipforum & vnitatē deinceps medij continua
 proportionē
 incidunt numeri, totidē
 & inter illos medij continua propor-
 tione incident.

⋮ A	⋮ K	⋮ L	⋮ B
27	36	48	64
E	D	F	G
9	3	4	16
⋮ C	⋮ H	⋮ I	⋮ J

Theorema 9. Propositio 11.

Duorum quadratorū numerorū vnus medius proportionalis est numerus: & quadratus ad quadratum duplicatam
 habet lateris ad latus rationem.

⋮ A	⋮ C	⋮ E	⋮ D	⋮ B
9	3	12	4	16

Theorema 10. Propositio 12.

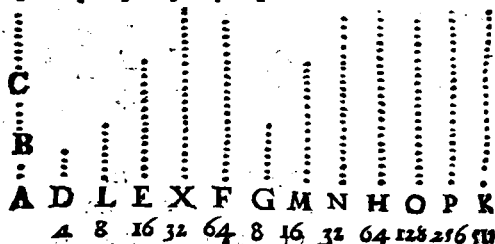
Duorum cuborum numerorū duo medij proportionales sunt numerorū duo medij cubum triplicatam habet lateris ad latus rationem.

⋮ A	⋮ H	⋮ K	⋮ B	⋮ C	⋮ D	⋮ E	⋮ F	⋮ G
27	36	48	64	3	4	9	12	16

Theo.

Theorema 10. Propositio 13.

Si sint quotlibet numeri deinceps proportionales, & multiplicans quisq; seipsum faciat aliquos, qui ab illis producti fuerint, proportionales erunt, & si numeri primùm positi, ex suo in proceatos ductu faciāt aliquo, ipsi quoque proportionales erunt

Theorema 12. Propositio 14.

Si quadratus numerus quadratum numerū metiatur, & latus vnus metietur latus alterius. Et si vnus quadrati latus metiatur latus alterius, & quadratus quadratum metietur.

:	:	:	:	:
A	E	B	C	D
9	12	16	8	4

Theorema 13. Propositio 15.

Si cubus numerus cubum numerū metiatur, & latus vni⁹ metietur alterius latus. Et si latus vnus cubi latus alterius metiatur,

tum

rum cubus cubum metietur.

⋮ A	⋮ H	⋮ K	⋮ B	⋮ C	⋮ D	⋮ E	⋮ F	⋮ G
8	16	28	64	2	4	4	8	16

Theorema 14. Propositio 9.

Si quadratus numerus quadratum numerum non metiatur, neque latus vnus metietur alterius latus.

Et si latus vni⁹ quadrati non metiatur latus alterius, neque quadratus quadratum metietur.

⋮ A	⋮ B	⋮ C	⋮ D
9	16	3	4

Theorema 15. Propositio 17.

Si cubus numerus cubum numerum non metiatur, neque latus vnus latus alterius metietur.

Et si latus cubi alicuius latus alterius non metiatur, neque cubus cubum metietur.

⋮ A	⋮ B	⋮ C	⋮ D
8	27	9	11

Theorema 16. Propositio 18.

Duorum similium planorum numerorum vnus medius

proportionalis est numerus, & planus-

⋮ A	⋮ G	⋮ B	⋮ C	⋮ D	⋮ E	⋮ F
12	18	27	2	6	3	9

ad planum duplicatam habet literis homologi-

logi ad latus homologum rationem.

Theorema 17. Propositio 19.

Inter duos similes numeros solidos, duo medij proportionales incidunt numeri: & solidus ad similem solidum triplicatam rationem habet lateris homologi ad latus homologum.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	N	X	B	C	D	E	F	G	H	K	M	L	
8	12	18	27	2	2	2	3	3	3	4	6	9	

Theorema 18. Propositio 20.

Si inter duos numeros vnus medius ppor-
tionalis incidat
numer⁹, similes
plani erunt illi
numeri.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	B	D	E	F	G	
18	24	33	3	4	6	8	

Theorema 19 Propositio 21.

Si inter duos numeros duo medij propor-
tionales incidant numeri, similes solidi
sunt illi numeri.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	D	B	E	F	G	H	K	L	M	
27	36	44	64	9	12	16	3	3	3	4	

Theo-

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres numeri deinceps sint proportionales, primus autem sit quadratus, & tertius quadratus erit.

⋮	⋮	⋮
A	B	D
9	15	25

Theorema 21. Propositio 23.

Si quatuor numeri deinceps sint proportionales, primus autem sit cubus, & quartus cubus erit.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
8	12	18	27

Theorema 22. Propositio 25.

Si duo numeri rationem habeant inter se, quam quadratus numerus ad quadratum numerum, primus autem sit quadratus erit, & secundus quadratus erit.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D		
4	6	9	16	24	36

Theorema 23. Propositio 25.

Si numeri duo rationem inter se habeant, quam cubus numerus ad cubum numerum, primus autem cubus sit, & secundus cubus erit.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	E	F	B	C			D
8	12	18	27	64	95	140	216
							The

Theorema 24. Pro-
positio 26.

Similes plani numeri rationem inter scha-
bent, quam quadratus
numerus ad quadratum
numerus.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	B	D	E	F
18	24	32	9	12	16

Theorema 25. Propo-
sitio 27.

Similes solidi numeri rationem habent in-
ter se, quam cubus numerus ad cubum nu-
merum.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	D	B	E	F	G	H
16	24	26	54	8	12	18	27

ELEMENTI VIII. FINIS.

EVCLL

EVCLIDIS

ELEMENTVM

NONVM.

Theorema 1. Propositio 1.

Si duo similes plani numeri mutuò sese multiplicā-

tes quendā

procreent,

productus

quadratus

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	E	B	D		C
4	6	9	16	24	36

Theorema 2. Propositio 2.

Si duo numeri mutuò sese multiplicantes

quadratum fa-

ciant, illi simi-

les sunt plani.

:	:	:	:	:	:
A		B	D		C
4	6		9	18	36

Theorema 3. Propositio 3.

Si cubus numerus seipsum multiplicās pro-

creet ali-

quē, pro-

ductus cu-

buserit.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
Uni	D	D	A		B
tas	3	4	8	16	32
			1		64

Theo-

Theorema 4. Propositio 4.

Si cubus numerus cubū
 numerum multiplicans A B D C
 quendam procreet, pro- 8 27 64 216
 creatus cubus erit.

Theorema 5. Propositio 5.

Si cubus numerus numerum quendam mul-
 tiplicans cubum pro- : : : :
 creet, & multiplica- A B D D
 tus cubus erit. 27 64 729 17 28

Theorema 6. Propositio 6.

Si numerus seipsum : : :
 multiplicans cubum A B C
 procreet, & ipse cu- 27 729 19683
 bus erit.

Theorema 7. Propositio 7.

Si compositus numerus quendam numerū
 multiplicans quem- : : : :
 piam procreet, pro- A B C D E
 ductus solidus erit. 6 8 48 2 3

Theorema 8. Propositio 8.

Si ab vnitate quotlibet numeri deinceps p-
 portionales sint, tertius ab vnitate quadra-
 tus est, & vnū intermittentes omnes: quar-
 tus autē cubus, & duobus intermissis om-
 nes

nes: septimus verò cubus simul & quadratus, & quinque vni intermis- fas 3 9 27 81 243 729 sis omnes.

Theorema 9. Propositio 9.

Si ab vnitatem sint quotcunque numeri deinceps proportionales, sit autem quadratus is qui vnitatem sequitur, & reliqui oēs quadrati erūt. Quòd si qui vnitatem sequitur cubus sit, & reliqui omnes cubi erunt.

531441	F	732969
59049	E	531441
6561	D	59049
729	C	6561
81	B	729
9	A	81
0		
vnitas.		

Theorema 10. Propositio 10.

Si ab vnitatem numeri quotcunque proportionales sint, non sit autem quadratus is qui vnitatem o sequitur, Vni- sitq; alius tas. 3 9 36 81 243 729 vllus qua

d ratur erit, demptis tertio ab vnitatem a com I 2 nibus

nibus vnum intermittentibus. Quòd si quæ
vnitatem sequitur, cubus non sit, neque alius
vllus cubus erit, demptis quarto abv-
nitate ac omnibus duos intermittenti-
bus.

Theorema 11. Propositio 11.

Si ab vnitatem numeri quotlibet deinceps
proportionales sint, minor maiorem meti-
tur per quempiam
eorum qui in pro-
portionalibus sunt
numeris.

· · · · ·
A D C D E
1 2 4 8 16

Theorema 12. Propositio 12.

Si ab vnitatem quotlibet numeri sint propor-
tionales, quot primorum numerorū vlti-
mum metiuntur, totidem & cum qui vni-
tati proximus est, metientur.

•
Vni-
tas.

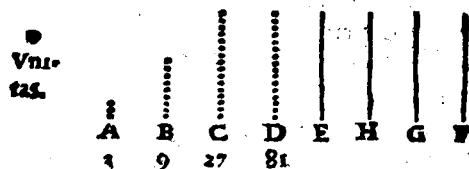
A	B	C	D	E	H	G	F
4	16	64	256	2	8	32	128

Theorema 13. Pro-
positio 13.

Si ab vnitatem sint quocunq; numeri deinceps
proportionales, primus autē sit qui vni-
tatem sequitur, maximū nullus alius me-
tie.

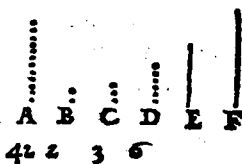
LIBER IX.

tietur, ijs exceptis qui in proportionalibus sunt numeris.

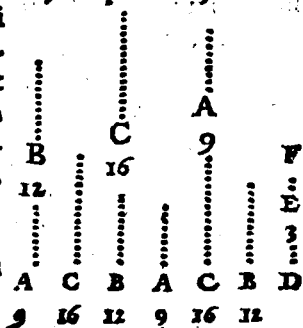
Theorema 14. Propositio 14.

Si minimum numerum primi aliquot nu-
meri metiatur, nul-
lus alius numerus
primus illum me-
tietur, ijs exceptis
qui primò metiun-
tur.

Theorema 15. Propositio 15.

Si tres numeri
deinceps pro-
portionales sint
minimi, eadem
cum ipsis habē-
t eandem rationem,
duo quilibet
compositi ad
tertium primi
erunt.

I 3

Theo.

Theorema 16. propositio 16.

Si duo numeri sint inter se
primi, non se habebit quē-
admodum primus ad secū-
dum, ita secundus ad quē-
piam alium.

⋮
A
5

⋮
B
8

C

Theorema 17. Propositio 18.

Si sint quotlibet numeri
deinceps pportionales,
quorum extremi sint in-
ter se primi, non erit. quē
admodum primus ad se-
cundum, ita vltimus ad
quempiam alium.

⋮
A
8

⋮
B
12

⋮
C
16

⋮
D
27

E

Theorema 18. Propositio 18.

Duobus numeris datis, cōsiderare nosſitmo.
tertius illi inueniri proportionalis.

⋮
A
4

⋮
B
5

⋮
A
4

⋮
B
6

⋮
D
9

⋮
C
35

⋮
A
6

⋮
B
4

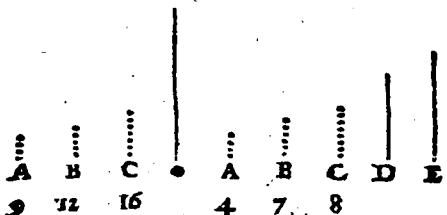
⋮
D

⋮
C
16

Theo-

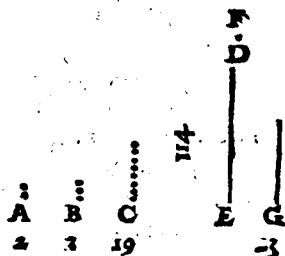
Theorema 19. Propositio 19.

Tribus numeris datis, considerare possit
ne quartus illis reperiri proportionalis.

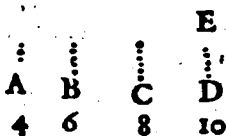
Theorema 20. Propositio 20.

Primi numeri
plures sunt qua
cunque propo-
sita multitudine
primorum nu-
merorum.

Theorema 12. Propositio 12.

Si pares numeri quot
libet compositi sint,
notus est par.

I 4

Theo

Theorema 22. Propositio 22.

Si impares numeri quotlibet compositi sint, sit autem par illorum multitudo, totus par erit.

A	B	C	D
5	9	7	3

Theorema 23. Propositio 23.

Si impares numeri quocunque compositi sint, sit autem impar illorum multitudo, & totus impar erit.

A	B	C	E
5	7	8	1

Theorema 24. Propositio 24.

Si de pari numero par deductus sit, & reliquus par erit.

B
A
C
6
4

Theorema 25. Propositio 25.

Si de pari numero impar deductus sit, & reliquus impar erit.

B
A
C
D
8
1
4

Theorema 26. Propositio 26.

Si de impari numero impar deductus sit, & reliquus par erit.

B
A
C
D
4
6
1

Theorema 27. Propositio 27.

Si ab impari numero par abla-
tus sit, reliquus impar erit.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$
1	4	4

Theorema 28. Propositio 28.

Si impar numerus parem
multiplicás, procreet quem-
piam, procreatus par erit.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$
3	4	12

Theorema 29. Propositio 29.

Si impar numerus imparé nu-
merum multiplicans quem-
dam procreet, procreatus im-
par erit.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$
3	5	15

Theorema 30. Propositio 30.

Si impar numerus paré nu-
merum metiatur, & illius
dimidium metietur.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$
3	6	18

Theorema 31. Propositio 31.

Si impar numerus ad nu-
merum quēpiam primus
sit, & ad illius duplum pri-
mus erit.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$
7	8	16	28

Theo.

EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Theorema 32. Pro-
positio 32.

Numerorum, qui à vni-
binario dupli sunt, tas. A B C D
vnusquisq; pariter
par est tantum. 2 4 8 16

Theorema 33. Pro-
positio 33.

Si numerus dimidiū impar habeat,
pariter impar est tantum. A 20

Theorema 34. Propo-
sitio 34.

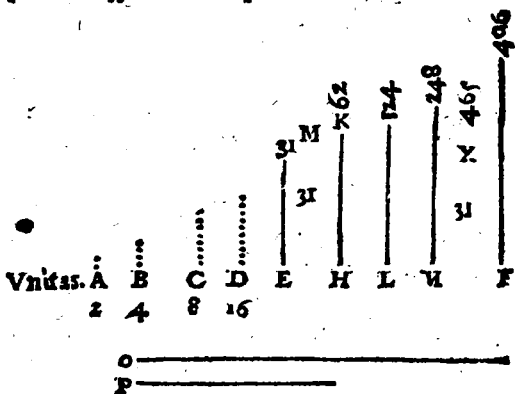
Si par numerus nec sit dupl' à bina-
rio, nec dimidium impar habeat, pa-
riter par eū, & pariter impar. A 20

Theorema 35. Propo-
sitio 35.

Si sint, quotlibet numeri
deinceps proportionales,
detrahatur aut de secundo
& ultimo æquales ipsi pri-
mo, erit quemadmodum se-
cundi excessus ad primū, ita
ultimi excessus ad omnes D B D E
qui vltimum antecedunt. 4 4 16 16
Theor

Theorema 16. Propositio 16.

Si ab unitate numeri quotlibet deinceps
 expositi sunt in duplici proportionē quo-
 ad totus compositus primus factus sit, isq;
 totus in ultimum multiplicatus quempiſ
 procreet, procreatus perfectus erit.

ELEMENTI IX. FINIS

EVCLL

EVCLIDIS

ELEMENTVM

DECIMVM.

DEFINITIONES.

1

Commenfurabiles magnitudines dicuntur illæ, quas eadem mensura metietur.

2

Incommenfurabiles verò magnitudines dicuntur, hæ quarum nullam mensuram communem contingit reperiri.

3

Lineæ rectæ potentia cõmenfurabiles sunt, quarum quadrata vna eadem superficies siue area metitur.

4

Incommenfurabiles verò lineæ sunt, quarum quadrata, quæ metiatur area communis, reperiri nulla potest.

5

Hæc cum ita sint, ostendi potest quòd quæcunque linea recta nobis proponatur, existunt etiam aliæ lineæ innumerabiles eidem commensurabiles, aliæ item incommensurabiles, hæ quidem longitudine & potest-

potentia: illæ verò potentia tantum. Vocetur igitur linea recta. quantacumq; proponatur, $\rho\eta\tau\eta$, id est rationali.

6

Lineæ quoq; illi $\rho\eta\tau\eta$ commensurabiles siue longitudine & potentia, siue potentia tantum, vocentur & ipsæ $\rho\eta\tau\alpha\iota$, id est rationales.

7

Quæ verò lineæ sunt incommensurabiles illi $\tau\eta\ \rho\eta\tau\eta$, id est primo loco rationali, vocentur $\alpha\lambda\omicron\gamma\omicron\iota$, id est irrationales.

8

Et quadratum quod à linea proposita describitur, quam $\epsilon\eta\lambda\epsilon\upsilon$ vocari volumus, vocetur $\epsilon\eta\tau\omicron\nu$.

9

Et quæ sunt huic commensurabilia, vocentur $\epsilon\eta\tau\alpha$.

10

Quæ verò sunt illi quadrato $\epsilon\eta\lambda\epsilon\upsilon$ scilicet incommensurabilia, vocentur $\alpha\lambda\omicron\gamma\alpha$, id est surda.

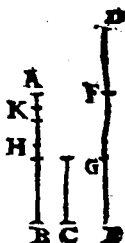
11

Et lineæ quæ illa incommensurabilia describunt, vocentur $\alpha\lambda\omicron\gamma\omicron\iota$. Et quidem si illa incommensurabilia fuerint quadrata, ipsa eorū latera vocabuntur $\alpha\lambda\omicron\gamma\omicron\iota$ lineæ. quòd si quadrata quidem non fuerint, verū aliæ quæpiā superficies siue figuræ rectilineæ,
tunc

tunc verò lineæ illæ quæ describunt quadrata æqualia figuris rectilineis, vocentur ἀλγοι.

Theorema 1. Propositio 1.

Duabus magnitudinibus inæqualibus propositis, si de maiore detrahatur plus dimidio, & rursus de residuo iterum detrahatur plus dimidio, idque semper fiat: relinquetur quædam magnitudo minor altera minore ex duabus propositis.

Theorema 2 Propositio. 2.

Duabus magnitudinibus propositis inæqualibus, si detrahatur semper minor de maiore, alterna quadam detractioe neque residuum vnquam metietur id quod ante se metiebatur, incommensurabiles sunt illæ magnitudines.

Problema 1. Propositio 3.

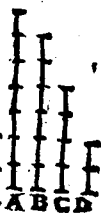
Duabus magnitudinibus commensurabilibus datis, maximam ipsarum communem mensuram reperire.

Proble.

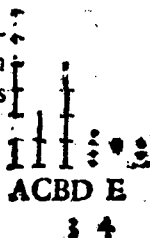
**Problema 2. Propo-
sitio 4.**

Tribus magnitudinibus cōmen-
surabilibus datis, maximam ipsa-
rū communē mensuram reperire.

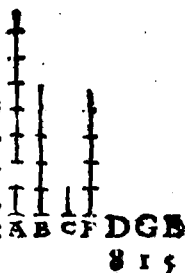
**Theorema 3. Propo-
sitio 5.**

Cōmensurabiles magnitudi-
nes inter se proportionē eam
habent, quam habet numerus
ad numerum.

**Theorema 4. Pro-
positio 6.**

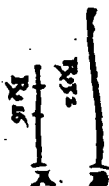
Si duæ magnitudines
proportionem eam ha-
bent inter se quam nu-
merus ad numerum,
commensurabiles sunt
illæ magnitudines.

Theo.

Theorema 5. Propositio 7.

Incommensurabiles magnitudines inter se proportionem non habēt, quam numerus ad numerum.

Theorema 6. Propositio 8.

Si duæ magnitudines inter se proportionem nō habēt quam numerus ad numerum, incommensurabiles illę sunt magnitudines.

Theorema 7. Propositio 9.

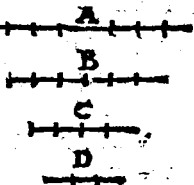
Quadrata, quę describuntur à rectis lineis longitudine cōmensurabilibus, inter se proportionem habent quā numerus quadratus ad alium numerum quadratū. Et quadrata habentia proportionē inter se quā quadratus numerus ad numerum quadratū, habent quoque latera longitudine commensurabilia. Quadrata verò

quæ describuntur à lineis longitudine in
còmensurabilibus, proportionē non habent
inter se, quam quadratus numerus ad nu-
merum alium quadratum. Et quadrata, non
habentia proportionem inter se quam nu-
merus quadratus ad numerum quadratum,
neque latera habebunt longitudine com-
munsurabilia.

Theorema 8. Propositio 10.

Si quatuor magnitudines fuerint propor-
tionales, prima verò secundæ fuerit commē-
surabilis, tertia quoque quartæ commensurabilis
erit. quòd si prima secū-
dæ fuerit incommensura-
bilis, tertia quoq; quar-
tæ incommensurabilis
erit.

Problema 3. Propo- sition 11.

Propositz lineæ rectæ (quam *ῥῆμν* vocari
diximus) reperire duas lineas rectas incom-
mensurabiles, hanc quidem
longitudinis tantum, illam ve-
rò non longitudinis tantum,
sed etiam potentia incommen-
surabilem.

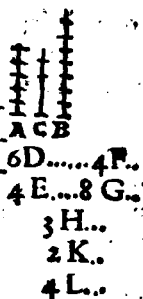

Theo-

Theorema 6. Pro-

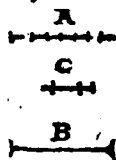
positio 12.

Magnitudines quæ eidem magnitudini sunt commensurabiles, inter se quoque sunt commensurabiles.

Theorema 10. Propositio 3.

Si ex duabus magnitudinibus hæc quidem commensurabilis sit tertiæ magnitudini, illa verò eidem incommensurabilis, incommensurabiles sunt illæ duæ magnitudines.

Theorema 11. Propositio 14.

Si duarum magnitudinum commensurabilium altera fuerit incommensurabilis magnitudini alteri, cuiuspiam tertiæ, reliqua quoque magnitudo eidem tertiæ incommensurabilis erit.

Theorema 12. Propositio 15.

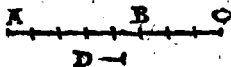
Si quatuor rectæ proportionales fuerint, possit

possit autem prima plusquā secunda tanto quantum est quadratum lineę sibi commensurabilis longitudine: tertia quoque poterit plusquam quarta tanto quantum est quadratum lineę sibi commensurabilis longitudine. Quod si prima possit plusquam secunda quadrato lineę sibi longitudine incommensurabilis: tertia quoque poterit plusquam quarta quadrato lineę sibi incommensurabilis longitudine.

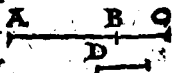
Theorema 13. Propositio 16.

Si duę magnitudines commensurabiles componantur, tota magnitudo composita singulis partibus commensurabilis erit, quod si tota magnitudo composita alterutri parti commensurabilis fuerit, illę duę quoque partes commensurabiles erunt.

Theorema 14. Propositio 17.

Si duę magnitudines incommensurabiles componantur, ipsa quoque tota magnitudo singulis partibus componentibus incommensurabilis erit. Quod si tota alteri parti incommensurabilis fuerit, illę quoque primę magnitudines inter se incommensurabiles erunt.

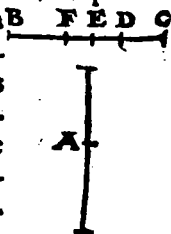

K 2

Theo-

Theorema 15. Propositio 18.

Si fuerint duæ rectæ lineæ inæquales, & quartæ parti quadrati quod describitur à minore æquale parallelogrammū applicetur secundū maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi: si præterea parallelogrammum sui applicatione diuidat lineā illam in partes inter se commensurabiles longitudine, illa maior linea tanto plus potest quam minor, quantū est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine. Quòd si maior quadratū lineæ sibi commensurabilis longius possit quàm minor, tanto quantū est longitudine, & præterea quartæ parti quadrati lineæ minoris æquale parallelogrammum applicetur secundum maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra

Theorema 16. Propositio 19.

Si fuerint duæ rectæ inæquales, quartæ autem parti quadrati lineæ minoris æquale

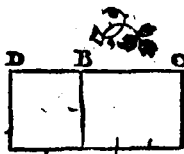
le parallelogrammorum secundum lineam maiorem applicetur, ex qua linea tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus eiusdem parallelogrammi: si parallelogrammum præterea sui applicatione diuidat lineam in partes inter se longitudine incommensurabiles, maior illa linea tantò plus potest quàm minor quantum est quadratum lineæ sibi maiori incommensurabiles longitudine. Quod si maior linea tantò plus possit quàm minor, quantum est quadratum lineæ incommensurabilis sibi longitudine: & præterea quartæ parti quadrati lineæ minoris æquale parallelogrammum applicetur secundum maiorem ex qua tantum excur-

B F E D C

Theorema 17. Propositio 20.

Superficies rectangula contenta ex lineis rectis rationalibus longitudine commensurabilibus se-

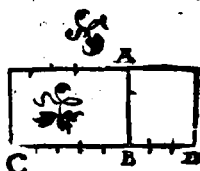
K

cundum

cundum vnum aliquem modum ex antedictis, rationalis est.

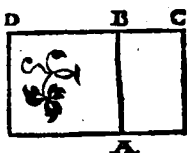
Theorema 18. Propositio 21.

Si ratiionale secundū lineam rationalem applicetur, habebit alterum latus lineam rationalem & cōmensurabilem longitudine lineæ cui rationale parallelogrammum applicatur.

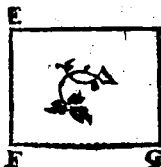
Theorema 39. Propositio 56.

Superficies rectangula contenta duabus lineis rectis rationalibus potentia tantum cōmensurabilibus, irrationalis est. Linea autem quæ illam superficiem potest, irrationalis & ipsa est vocetur verò medialis

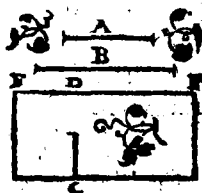
Theorema 20. Propositio 23.

Quadrati lineæ medialis applicati secundum

dum lineam rationalem, alterum latus est
linea rationalis, & incommensurabilis lon-
gitudine lineæ secundum quam applicatur.

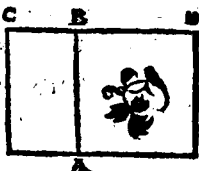
Theorema 21. Pro-
positio 24

Linea recta mediali com-
mensurabilis, est ipsa quo-
que medialis.

Theorema 22. Pro-
positio 25

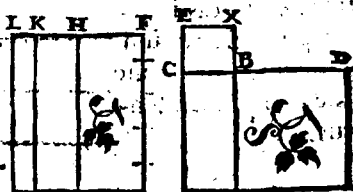
Parallelogrammum re-
ctangulum contectum ex
lineis medialibus longi-
tudine commensurabili-
bus, mediale est.

Theorema 23. Pro-
positio 26.

Parallelogrammum rectangulum compre-
heusum

duabus li-
neis me-
dialibus
potentia
rätum co-
mensura-

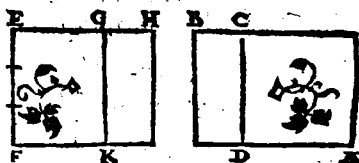
bilibus, vel N M G
rationale est, vel mediale.

K

Thea.

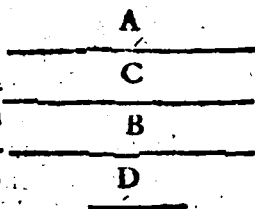
Theorema 24. Propositio 27.

Mediale
nō est ma-
ius quā
mediale
superficie
rationali.

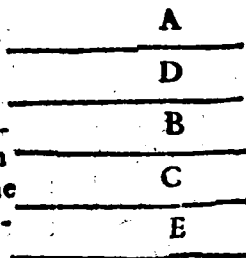
Problema 4. Pro-
positio 28.

Mediales lines inue-
nire potentia tantum
commensurabiles ra-
tionale comprehen-
dentes.

Problema 5. Pro-
positio 29.

Mediales lineas inue-
nire potentia tantum
commensurabiles me-
diale comprehenden-
dentes

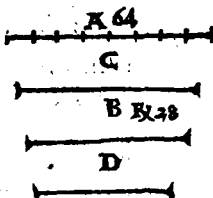
Problema 6. Propositio 30.

Reperire duas rationales
potentiatantum commē
surabiles huiusmodi, vt
maior ex illis possit plus
quā minor quadrato li-
neæ sibi commensurabi-
lis longitudine.

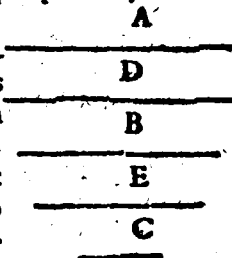
Problema 7. Propositio 31.

Reperire duas lineas medialis potentia tan-
tū commensurabiles
rationalem superficiē
continētes, tales inquā
vt maior possit plus
quā minor quadrato
lineæ sibi commēsurā-
bilis longitudine.

Problema 8. Propositio 32.

Reperire duas lineas
mediales potentia tan-
tū commensurabiles
medialem superficiem
continentes, huiusmo-
di vt maior plus possit
quā minor quadrato
lineæ sibi commensu-
rabilis longitudine.

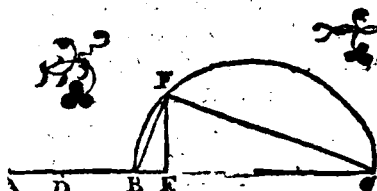
Problema 9. Propositio 33.

Reperire duas rectas potentia incommensurabiles, quarum quadrata simul addita faciant superficie

rationale,

parallelogrammum vero ex

ipsis contentum sit mediale.

Problema 10. Propositio 34.

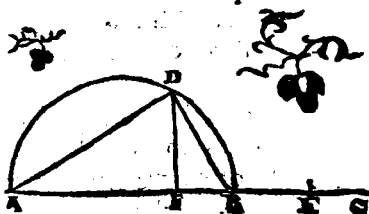
Reperire lineas duas rectas potentia incommensurabiles conficientes compositionem ex

ipsarum quadratis

mediale, parallelo-

grammum vero ex

ipsis contentum rationale,

Problema 11. Propositio 85.

Reperire duas lineas rectas potentia incommensurabiles, conficientes id quod ex ipsarum quadratis componitur mediale, simulque

que

que parallelogrammū ex ipsis contentum,
mediale, quod præterea parallelogrammū
sit in-
cōmen-
surabile
compo-
to ex
qua dra-
tis ipsa-
rum.

PRINCIPIVM SENARIO. rum per compositionem.

Theorema 25. Propositio 36.

Si duæ rationales potentia tantū commē-
surabilis. Voce
tur autem Bi-
nommum.

Theorema 26. Propositio 37.

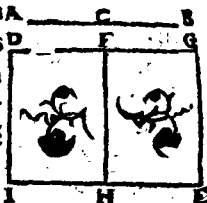
Si duæ mediales potentia tantū commē-
surabiles rationale continentes componan-
tur, tota linea
est irrationalis.
lis, vocetur autem Bimediale prius.

The

Theorema 27. Propositio 38.

Si duæ mediales Potētia
tantum commensurabiles
mediale continētes com
ponātur. tota linea est ir
rationalis: vocetur autē
Bimediale secundum.

Theorema 28. Propositio 36.

Si duæ rectæ potentia incommensurabiles
componantur, conficientes compositum ex
quadratis ipsarum rationale. parallelogram
mum verò ex ipsis contentum mediale, tota
linea
recta A B C
est irrationalis. Vocetur autē linea maior.

Theorema 39. Propositio 40.

Si duæ rectæ potentia incommensurabiles
componantur, conficientes compositum ex
ipsarum quadratis mediale, id vero quod fit ex
ipsis, rationale, tota linea est irrationalis.

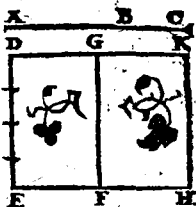
Vocetur au-

tem potens rationale & mediale.

Theorema 30. Propositio 41.

Si duæ rectæ potentia incommensurabiles
componantur, conficientes compositum ex
quadratis ipsarum mediale, & quod conti
netur

actur ex ipsis, mediale,
& præterea incōmensu-
rabile composito ex qua-
dratis ipsarum tota linea
est irrationalis. Vocetur
autem potens duo me-
dialia.

Theorema 31. Propositio 42.

Binominum in vnico tantum pūcto diuidi-
tur in sua nomi-
na, id est in li-
neas ex quibus componitur.

Theorema 32. Propositio 43.

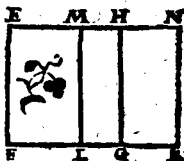
Bimediale prius in vnico tantum puncto di-
uiditur in sua no-
mina.

Problema 33. Propo-
sitio 44

Bimediale secundum in
vnico tantū puncto diui-
ditur in sua nomina.

Problema 34. Pro-
positio 45.

Linea maior in vnico tantum in pūcto diui-
ditur
in sua
nomina.

Theo-

Theorema 35. Propositio 46.

Linea potens rationale & mediale in vnico tantum

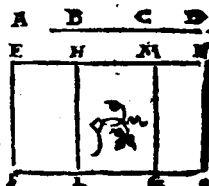
puncto

diuiditur in sua nomina.

Theorema 36. Propositio 47

Linea potens duo media
lia in vnico tantum pun-
cto diuiditur in sua no-
mina.

DEFINITIONES.

secundæ.

Proposita linea rationali, & binomio diuiso in sua nomine, cuius binomij maius nomen, id est, maior portio possit plusquam minus nomen quadrato lineæ sibi, maiori inquam nomini, commensurabilis longitudine.

1.

Si quidē maius nomen fuerit commensurable longitudine propositæ lineæ rationali, vocetur toto linea Binomum primum.

2

Si veró minus nomen, id est minor portio binomij, fuerit commensurable longitudi-

ne

ne propositæ lineæ rationali, vocetur tota
linea Binomium secundum.

3

Si verò neutrum nomen fuerit commensu-
rabile longitudine propositæ lineæ rationali,
vocetur Binomium tertium.

Rursum si maius nomen possit plusquam mi-
nus nomen quadrato lineæ sibi incom-
mensurabilis longitudine.

4

Si quidem maius nomen est commensura-
bile longitudine propositæ lineæ rationali,
vocetur tota linea Binomium quartum.

5

Si verò minus nomen fuerit commensurabi-
le longitudine lineæ rationali, vocetur Bi-
nomium quintum.

6

Si verò neutrum nomen fuerit longitudi-
ne commensurabile lineæ rationali, vocetur
illa Binomium sextum.

D = I

Proble. 12. Pro-

positio 48

Reperire Binomium pri-
mum.

D 16 F 12 G

H

12

4

A.....C.....B

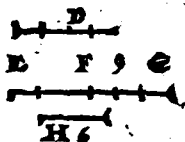
16

Pra

Problem 13. Pro-
positio 49

9 3
A.....C..B
12

Reperire Binomium se-
cundum.

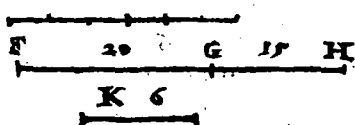
Problem 14. Pro-
positio 50

15 5
A.....C....
20

D

.....
E

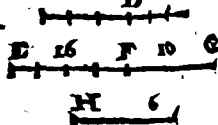
Reperi-
re Bino-
mium
tertiu.

Problem 15. Pro-
positio 51.

10 6
A.....C.....B
16
D

Repere Binomiũ quar-
tum.

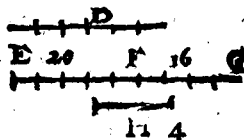

Proble

Problema 16. Propo-
sitio 52

16 4
A.....C...
20

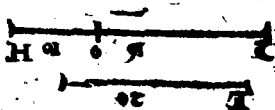
Reperire Binomium
quintum.

Probl. 17. Propo-
sitio 53.

10 6
A.....C.....B
16
D.....
20

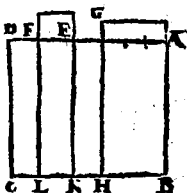
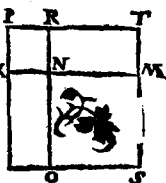
Reperire Binomi-
um sextum.

Theorema 37. Propositio 54.

Si superficies contēta fuerit ex rationali &
Bino

miopri-
mo, li-
nea quę
illā su-
perfici-
em po-

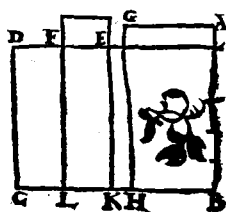
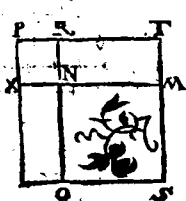
test, est irrationalis, quę Binomiū vocatur.

L

Theore-

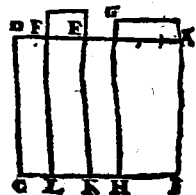
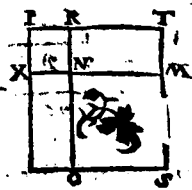
Theorema 38. Propositio 55.

Si superficies cõtenta fuerit ex linea rationali & Binomio secundo, linea potens illam superficiẽ est irrationalis quę Bimediale primum vocatur.

Theorema 39. Propositio 56.

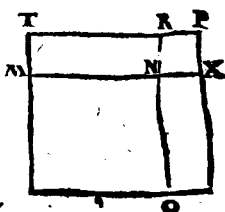
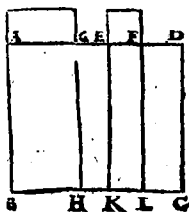
Si superficies cõtineatur ex rationali & Binomio tertio, linea quę illam superficiem potest, est irrationalis quę dicitur Bimediale secundum.

irrationalis quę dicitur Bimediale secundum.

Theorema 40. Propositio 57.

Si superficies contineatur ex rationali & Binomio

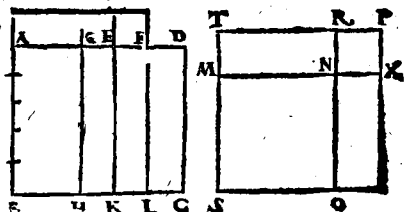

in quarto. linea potens superficiem illam
est irrationalis, quæ dicitur maior.

Theorema 41. Pro-
positio 58.

Si superficies contineatur ex rationali & Bi-
nomio quinto, linea quæ illam superficiem
potest

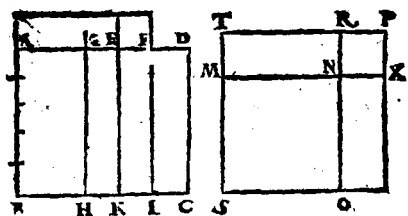
est ir-
ratio-
nalis,
quæ di-
citur
potens
ratio-
nale & mediale.

Theorema 42. Pro-
positio 59

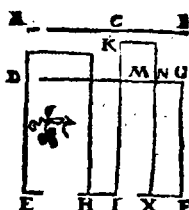
Si superficies contineatur ex rationa-
li & Binomio sexto, linea quæ illam super-
ficiem potest est irrationalis, quæ dicitur
L 2 potens

136 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
potens tuo medialia.

Theorema 43. Propositio 60.

Quadratum Binomij secundum lineam rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium primum.

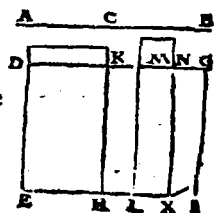
Theorema 44. Propositio 61.

Quadratum Bimedialis primi secundum rationalem lineam applicatum, facit alterum latus Binomium secundum.

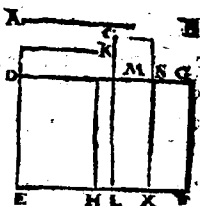
Theorema 45. Propositio 62.

Quadratum Bimedialis secundi secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binominum tertium.

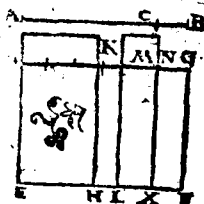
Theorema 46. Propositio 63.

Quadratum lineæ maioris secundum lineam rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium quartum.

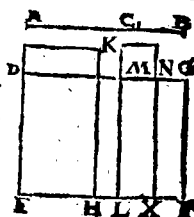
Theorema 47. Propositio 64.

Quadratum lineæ potentis rationale & mediale secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium quintum.

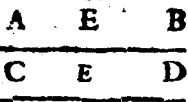
Theorema 48. Propositio 65.

Quadratum lineæ potentis duo medialia secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium sextum.

Theorema 49. Propositio 66.

Linea longitudine commensurabilis Binomio est & ipsa Binomium eiusdem ordinis.

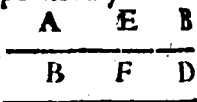

L,

Theo-

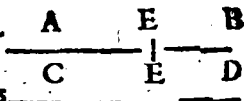
Theorema 50. Propositio 67

Linea longitudine com-
mensurabilis alteri bime-
dialum, est & ipsa bimed-
iale etiam eiusdē ordinis.

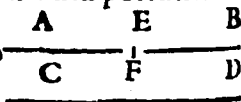
Theorema 51. Propo-
sitio 68

Linea cōmensurabilis
lineæ maiori, est & ip-
sa maior.

Theorema 52. Propositio 69.

Linea commensurabilis lineæ potenti ratio-
nale & mediale, est &
ipsa linea potens ratio-
nale & mediale.

Theorema 53. Propositio 70.

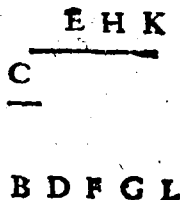
Linea commensurabi-
lis lineæ potenti duo
medialia, est & ipsa li-
nea potens duo medi-
alia.

Theorema 54. Pro-
positio 71

Si duæ superficies rationalis & medialis si-
mul componantur, linea quæ totā superfi-
ciem

ciem compositā potest,
est vna ex quatuor irra-
tionalibus, vna ex quæ di-
citur Binomium, vel bi-
mediale primum. vel li-
nea maior, vel linea po-
tēs rationale & mediale.

Theorema 55. Propositio 72.

Si duæ superficies me-
diales incommensurabi-
les simul componantur
sunt reliquæ duæ lineæ
irracionales, vel bime-
diale secundum, vel li-
nea potēs duo medialia

SCHOLIUM.

Binomium & cetera consequentes lineæ irrationa-
les, neque sunt eadem cum lineæ mediāli, neque ipsa
inter se.

Nam quadratum lineæ mediālis applicatum secun-
dum lineam rationalem facit alterum latus lineam
rationalem, & longitudine incommensurabilem li-
nea secundum quam applicatur, hoc est, lineæ ratio-
nali, per 23.

Quadratum verò Binomij secundum rationalem ap-
plicatum, facit alterum latus Binomium primum,
per 60.

L 4

Quadra-

Quadratum verò Bimedialis primi secundum rationalem applicatum facit alterum latum Binomium secundum, per 61

Quadratum verò Bimedialis secundi secundum rationalem applicatum; facit alterum latum Binomium tertium per 62.

Quadratum verò linea maioris secundum rationalem applicatum facit alterum latum Binomium quartum, per 63

Quadratum verò linea potētis rationale & mediale secundum rationalem applicatum facit alterū latum Binomium quintum, per 64.

Quadratum vero linea potentis duo medalia secundum rationalem applicatum, facit alterum latum Binomium sextum per 65.

Cū igitur dicta latera, quæ latitudines vocantur, differant & à prima latitudine. quoniam est rationalis, cū inter se quoque differant, eo quia sunt Binomia diuersorum ordinum: manifestum est ipsas lineas irracionales differentes esse inter se.

SECVN.

SECUNDVS ORDO AL- terius sermonis, qui est de de- tractione.

Principium senariorum per deductionem.

Theorema 57. Propo- sitió 74.

Si de linea rationali detrahatur rationalis
potentia tantum commensurabilis ipsi to-
ti, residua est irratio- A A A
nalis, vocetur autem ——— | ———
Residuum.

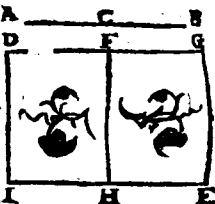
Theorema 56. Pro- positio 37.

Si de linea mediali detrahatur medialis
potentia tantum commensurabilis toti lineæ,
quæ verò detracta est cū tota contineat su-
perficiem rationalem, residua est irrationa-
lis. Vocetur autem A A B
Residuum media ——— | ———
le primum.

Theorema 58 Propo- sitió. 75.

Si de linea mediali detrahatur medialis
L s pot. n.

tentia tantum commensurabilis toti, quæ verò detracta est, cum tota continet superficiem medialem, reliqua est irrationalis. Vocetur autem Residuū mediale secundum

Theorema 57. Propositio 76

Si de linea recta detrahatur recta potentia incommensurabilis toti, compositum autem ex quadratis totius lineæ & lineæ detractæ sit rationale, parallelogrammum verò ex iisdem contentum sit mediale, reliqua linea erit irrationalis. A C B
Vocetur autem linea minor.

Theorema 58. Propositio 77.

Si de linea recta detrahatur recta potentia

tia incommensurabilis toti lineæ compositum autem ex quadratis totius & lineæ detractæ sit mediale, parallelogrammum verò bis ex eisdem contentum sit rationale; reliqua linea est irrationalis. Vocetur autem linea faciens cum superficie rationali totam superficiem medialem.

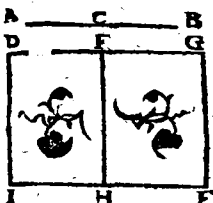

Theorema 59. Propositio 78.

Si de linea recta detrahatur recta potentia incommensurabilis toti lineæ, compositum autem ex quadratis totius & lineæ detractæ sit mediale, parallelogrammum verò bis ex iisdem sit etiam mediale: præterea sint quadrata ipsarum incommensurabilia parallelogrammo bis ex iisdem contento, reliqua linea est irrationalis.

Vocetur autem linea faciens cum superficie

ficie mediali
totam super-
ficiem medi-
alem.

Theorema 60. Propositio 79.

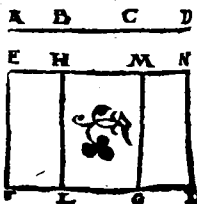
Residuo vnica tantum linea recta cōiungi-
tur rationalis po- A B C D
tentia tantum cō-
mensurabilis toti lineæ
rationalem.

Theorema 61. Propositio 80.

Residuo mediali primò vnica tantum linea
coniungitur medialis, potentia tantum cō-
mensurabilis toti, ip- A B C D
sa cum tota continens

Theorema 62. Pro-
positio 81.

Residuo mediali secun-
do vnica tantum coniun-
gitur medialis, potentia
tantum commensurabilia
toti ipsa cum tota conti-
nens mediale.

Theorema 63. Propositio 82.

Lineæ minori vnica tantum recta cōiungi-

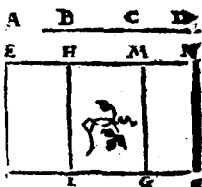
tur potentia incommensurabilis toti, faciens cum tota compositum ex quadratis ipsarum rationale, id $\begin{array}{cccc} A & B & C & D \end{array}$
 verò parallelogram- $\text{---}| \text{---}| \text{---}$
 mum, quod bis ex ipsis fit, mediale.

Theorema 64. Propositio 83.

Lineæ facienti cum superficie rationali totam superficiem medialem, vnica tantum coniungitur linea recta potentia incommensurabilis toti, faciens autem cum tota compositum ex quadratis ipsarum, mediale, id verò quod fit $\begin{array}{cccc} A & B & C & D \end{array}$
 bis ex ipsis, rationale. $\text{---}| \text{---}| \text{---}$

Theorema 65. Propositio 84.

Lineæ cum mediali superficie facienti totam superficiem medialem, vnica tantum coniungitur linea potentia toti incommensurabilis, faciens cum tota compositum ex quadratis ipsarum mediale, id verò quod fit $\begin{array}{cccc} A & B & C & D \end{array}$
 bis ex ipsis etiam mediale, & præterea faciens compositum ex quadratis ipsarum incommensurable ei quod fit bis ex ipsis,

DE.

148 **VCLID. ELEMEN. GEOM.**
DEFINITIONES.
TERTIAE

Proposita linea rationali & residuo.

1

Si quidem tota, nempe composita ex ipso residuo & linea illi cōiuncta, plus potest quam coniuncta, quadrato lineæ sibi cōmensurabilis longitudine, fueritq; tota longitudine commēsurabilis lineæ propositæ rationali, residuū ipsum vocetur Residuum primum.

2

Si verò coniuncta fuerit longitudine commensurabilis rationali, ipsa autem tota plus possit quam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine commensurabilis, residuum vocetur Residuum secundū.

3

Si verò neutra linearū fuerit longitudine commensurabilis rationali, possit autem ipsa tota plusquam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine commēsurabilis, vocetur Residuum tertium.

**Rursus si tota possit plus quam coniuncta quadrato lineæ sibi longitudine incom-
 mensurabilis**

4

**Et quidem si tota fuerit longitudine com-
 men-**

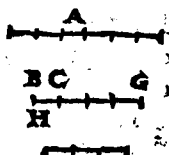
mensurabilis ipsi rationali, vocetur Residuum quartum.

Si verò coniuncta fuerit longitudine comensurabilis rationali, & tota plus possit quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine incòmensurabilis, vocetur Residuum quintum.

6

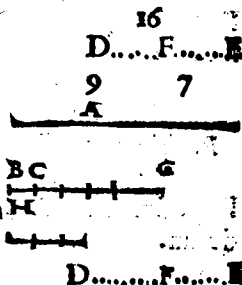
Si verò neutra linearum fuerit còmensurabilis longitudine ipsi rationali, fueritque tota potentior quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis, vocetur Residuum sextum.

Problema 18. Propositionio 85.

Reperire primum Residuum.

Problema 19. Propositionio 86.

Reperire secundum Residuum.

D.....F.....E

27

9

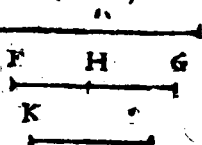
Prob.

E.....

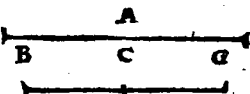
Problema 02. Pro-
positio 87.

12
B.....E.....C
9 7

Reperire tertium Re-
siduum.

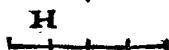

Probl. 21. Pro-
positio 88.

Reperire

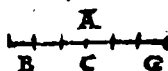
quartum Resi-
duum.

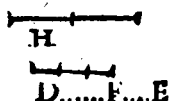
16

4

Problema 22. Pro-
positio 89

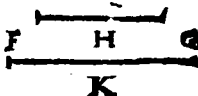
Reperire quintum Re-
siduum

25 7

Problema 23. Propo-
sitio 90.

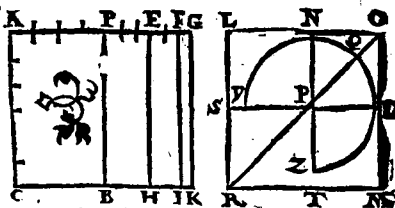
Reperire sextum Resi-
duum.

E..... 13
Theo-B.....D.....C

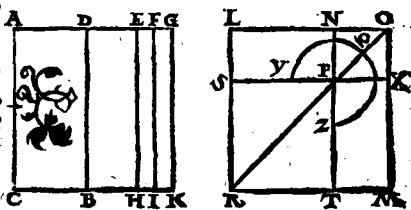
Theorema 66. Propositio 91.

Si superficies contineatur ex linea rationali
& resi-
duo
primo
linea,
quæ il-
lam su-
perfi-
ciem potest, est residuum.

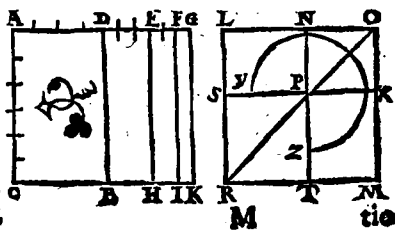
Theorema 67. Propositio 92.

Si superficies cõtineatur ex linea rationali
& resi-
duo
secun-
do, li-
nea q̃
illam
supfi-
cie potest, est residuum mediale primum.

Theorema 68. Propositio 93.

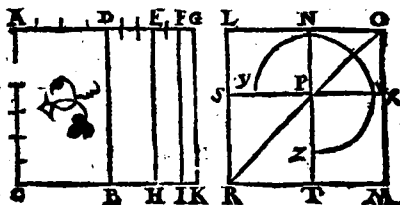
Si super-
ficies cõ-
tinea-
tur ex
linea ra-
tionali
& resi-
duo ter-

tio, linea quæ illam superficiem potest, est residuum mediale secundum.

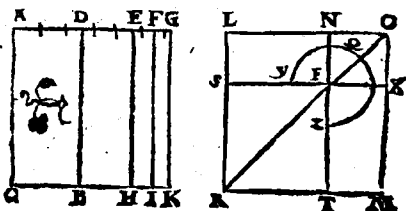
Theorema 69. Propositio 94.

Si superficies contineatur ex linea rationali & residuo quarto, linea quæ illam superficiem potest, est linea minor.

Theorema 70. Propositio 95.

Si superficies contineatur ex linea rationali & residuo quinto, linea quæ illam superficiem potest, est ea quæ dicitur cum rationali superficie facta totam medialem.

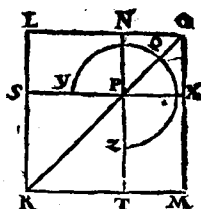
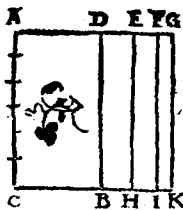

Theorema 71. Propositio 96.

Si superficies contineatur ex linea rationali &

& residuo sexto, linea quæ illam superficiẽ

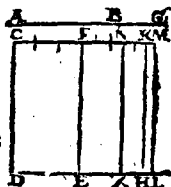
põr,
est ea
quẽ di
citur
faciẽs
cum
me-
diali

superficie totam medialem.

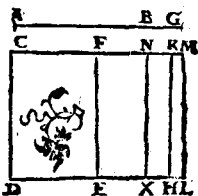
Theorema 72. Pro-
positio 97.

Quadratum residui secun-
dum lineam rationalem ap-
plicatum, facit alterum latus
redsiuum primum.

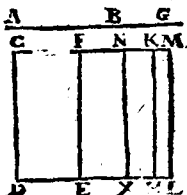
Theorema 73. Pro-
positio 98.

Quadratum residui me-
dialis primi secundũ ra-
tionalem applicatũ, fa-
cit alterum latus residuũ
secundum.

Theorema 74. Pro-
positio 99.

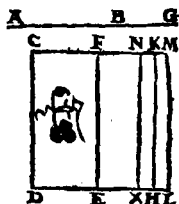
Quadratũ, residui me-
dialis secundi secundum
rationale applicatũ, fa-
cit alterũ latus residuum
tertium.

M 2 Theo.

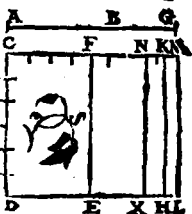
Theorema 75. Propositio 100.

Quadratū lineæ minō-
ris secundū rationalē
applicatum, facit alterū
latus residuum quartū.

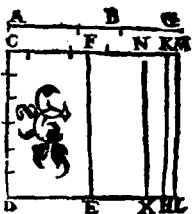
Theorema 76. Pro-
positio 101.

Quadratū lineæ cum ra-
tionali superficie faciē-
tis totam medialem, se-
cūdum rationalem ap-
plicatum, facit alterum
latus residuum quintum.

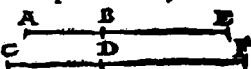
Theorema 77. Pro-
positio 102.

Quadratum lineæ cum
mediali superficie faciē-
tis totam medialem, se-
cundum rationalem ap-
plicatum, facit alterum
latus residuum sextum.

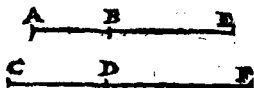
Theorema 78. Propositio 103.

Linea residuo com-
mensurabilis longi-
tudine, est & ipsa re-
siduum, & eiusdem ordinis

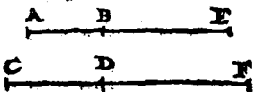
Theorema 79. Propositio 104.

Linea cōmensurabilis residuo mediali, est
& ipsa residuū me-
diale, & eiusdē or-
dinis.

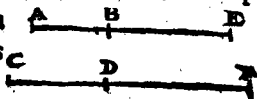
Theorema 80. Propositio 105.

Linea cōmēsurable
lineę minori, est
et ipsa linea minor

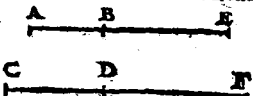
Theorema 81. Propositio 106.

Linea commensurabilis lineę cū rationali
superficie facienti totā mediale, est & ip-
sa linea cum rationali
superficie faciens
totam medalem.

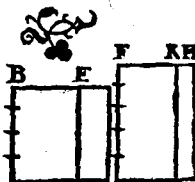
Theorema 82. Propositio 107.

Linea commēsurable lineę cū mediali
superficie facienti
totam medalem,
est & ipsa cum me-
diali superficie faciens totam medalem.

Theorema 83. Propositio 108.

Si de superficie rationali
detrahatur superficies
medialis, linea quę reli-
quā superficiem potest,
est alterutra ex duabus
irrationalibus, aut resi-
duum, aut linea minor.

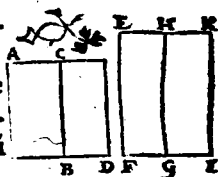

M 3

Theo.

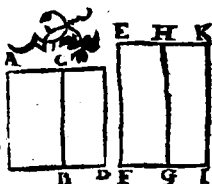
Theorema 84. Propositio 109

Si de superficie media-
li detrahatur superfici-
es rationalis, aliæ duæ
irracionales, fiūt, aut re-
siduum mediale primū
aut cū rationali superfi-
ciem faciens totam medialem.

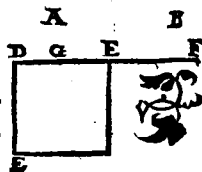
Theorema 85. Pro-
positio 110.

Si de superficie mediali detrahatur super-
ficies medialis q̃ sit in-
commēsurabilis toti, re-
liq̃æ duæ fiunt irratio-
nales, aut residuum me-
diale secundum, aut cū
mediali superficie faci-
ens totam medialem.

Theorema 86. Pro-
positio 111.

Linea quæ Residuum di-
citur, nō est eadem cum
ea quæ dicitur Binomi-
um.

SCHO.

LIBER X.
SCHOLIVM.

155

Linea qua Residuum dicitur, & cetera quinque eā consequentes irrationales, neque linea medialis neque sibi ipsa inter se sunt eadem. Nam quadratum lineæ medialis secundum rationalem applicatum facit alterum latus, rationalem lineam longitudine incommensurabilem ei, secundum quam applicatur, per 23.

Quadratum, verò residui secundum rationalem applicatū, facit alterū latus residuū primū, per 97.

Quadratum verò residui medialis primi secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum secundum, per 98.

Quadratum verò residui medialis secundi, facit alterum latus residuum tertium, per 99.

Quadratum verò lineæ minoris, facit alterū latus residuum quartum, per 100.

Quadratum verò lineæ cum rationali superficie facientis totam medialem, facit alterum latus residuum quintum, per 101.

Quadratum verò lineæ cum mediali superficie facientis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum sextum, per 102.

Cum igitur dicta latera, quæ sunt latitudines cuiusque parallelogrammi unicuique quadrato aqualis & secundum rationalem, applicati, differant & à primo latere, & ipsa inter se (nam à primo differunt : quoniam sunt resi-

dua non eiusdem ordinis) constat ipsas quoque, lineas irracionales inter se differentes esse. Et quoniam demonstratum est, Residuum non esse idem quod Binomium, quadrata autem residui & quinque linearum irrationalium illud consequentium, secundum rationalem applicata, faciunt altera latera ex residuis eiusdem ordinis cuius sunt & residua, quorum quadrata applicantur rationali, similiter & quadrata Binomij & quinque linearum irrationalium illud consequentium, secundum rationalem applicata, faciunt altera latera ex Binomij eiusdem ordinis, cuius sunt & Binomia, quorum quadrata applicantur rationali. Ergo lineae irracionales quae consequuntur Binomium, & quae consequuntur residuum, sunt inter se differentes. Quare dictae lineae omnes irracionales sunt numero 13.

1 Medialis.	primum.
2 Binomium.	10 Residuum mediale secundum.
3 Bimediale primum.	dum.
4 Bimediale secundum.	11 Minor.
5 Maior.	12 Faciens cum rationali superficie totam medialem
6 Potens rationale & mediale.	13 Faciens cum mediali superficie totam medialem.
7 Potens duo medialis.	
8 Residuum.	
9 Residuum mediale.	

Theo-

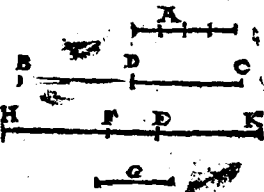
Theorema 87. Propositio 112.

Quadratū lineæ rationalis secundum Binomiū applicatū, facit alterum latus residuū, cuius nomina sunt cōmensurabilia Binomij nominibus, & in eadē proportionē præterea id quod sit Residuum, eundem ordinem retinet quem Binomium.

Theorema 88. Propositio 113.

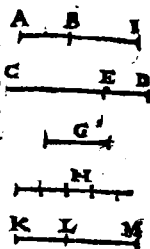
Quadratū lineæ rationalis secundum residuum applicatū, facit alterum latus Binomium, cuius nomina sunt commensurabilia nominibus residui & in eadē proportionē præterea id quod sit Binomiū, est eiusdem ordinis, cuius & Residuum.

Theorema 89 Propositio 114.

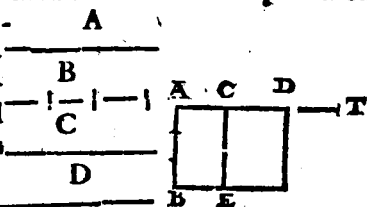
Si parallelogrammum contineatur ex residuo
M 5 duo

duo & Binomio, cuius nomina sunt commensurabilia nominibus residui & in eadē proportionē, linea quæ illam superficiem potest, est rationalis,

Theorema 90. Propositio 115.

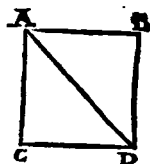
Ex linea mediali nascuntur linee irrationales innumerabiles, quarum nulla vllian te dicta rum eadem sit.

Theorema 100. Propositio 116.

Propositū nobis esto demonstrare in figuris quadratis diametrum esse longitudine incommensurabilem ipsilateri

E...H.E
G...

EVCLIDIS ELEMENTVM

VNDECIMVM, ET
SOLIDORVM.

primum.

DEFINITIONES.

1

Solidum, est quod longitudinem, latitudinem, & crassitudinem habet.

2

Solidi autem extremum est superficies.

3

Linea recta est ad planum recta. cum ad rectas oēs lineas, à quibus illa tangitur, quæque in propositio sunt plano, rectos angulos efficit.

4

Planum ad planum rectum est, cum rectæ lineæ, quæ cōmuni planorum sectioni ad rectos angulos in vno planorum ducūtur, alteri plano ad recte sunt angulos.

5

Rectæ lineæ ad planū inclinatio acutus est angulus, ipsa insistente linea & adiūcta altera cōprehēsus, cum à sublimi rectæ illius us lineæ termino deducta fuerit ppendicularis,

laris, atq; à puncto quod perpendicularis in ipso plano fecerit, ad propositę illius lineę extremum, quod in eodem est plano, altera recta linea fuerit adiuncta,

6

Plani ad planũ inclinatio, acutus est angulus rectis lineis contentus, quę in utroque planorum ad idem communis sectionis punctũ ductę, rectos ipsi sectioni angulos efficiunt.

7

Planum similiter inclinatum esse ad planum, atq; alterum ad alterum dicitur, cum dicti inclinationum anguli inter se sunt equales.

8

Parallela plana, sunt quę eodem non incidunt, nec concurrunt.

9

Similes figurę solidę, sunt quę æqualibus planis, multitudine æqualibus continentur.

10

Aequales & similes figurę solidę sunt, quę similibus planis, multitudine & magnitudine æqualibus continentur.

II

Solidus angulus, est plurium quàm duarũ linearum, quę se mutuò contingant, nec in eadem sint superficie, ad omnes lineas inclinatio.

Aliter.

Aliter.

Solidus angulus, est qui pluribus quàm duobus planis angulis, in eodem non còsistentibus plano, se ad vnum punctum collectis continetur.

12

Pyramis, est figura solida quæ planis continetur, ab vno plano ad vnum punctum collecta.

13

Prisma, figura est solida quæ planis continetur, quorum aduersa duo sunt & æqualia & similia & parallela, alia verò parallelogramma.

14

Sphæra est figura, quæ còuerso circum quiescentem diametrum semicirculo continetur, cum in eundem rursus locum restitutus fuerit, vnde moueri cœperat.

15

Axis autem sphæræ, est quiescens illa linea circum quam semicirculus conuertitur.

16

Centrum verò Sphæræ est idem, quod & semicirculi.

17

Diameter autem Sphæræ, est recta quædam linea per centrum ducta, & vtrinque à sphæræ superficie terminata.

Conus

18

Conus est figura, quæ conuerso circū quiescens alterum latus eorum quæ rectum angulum continent, orthogonio triangulo continetur, cum in eundem rursus locum illud triangulum restitutum fuerit, vnde moueri cœperat. Atq; si quiescens recta linea æqualis sit alteri, quæ circum rectū angulum conuertitur, rectangulus erit Conus: si minor, amblygonius: si verò maior, oxygonius.

19

Axis autem Coni, est quiescens illa linea, circum quam triangulum vertitur.

20

Basis verò Coni, circulus est, qui à circūducta linea recta describitur.

21

Cylindrus figura est, quæ conuerso circum quiescens alterum latus eorum quæ rectum angulum continent, parallelogrammo orthogonio comprehenditur, cum in eundem rursus locum restitutum fuerit illud parallelogrammū, vnde moueri cœperat.

22

Axis autem Cylindri, est quiescens illa recta linea, circum quam parallelogrammum vertitur.

23

Bases verò cylindri, sunt circuli à duobus
ad-

aduersus lateribus quæ circum aguntur,
descripti.

24

Similes coni & cylindri, sunt quorû & axes
& basium diametri proportionales sunt.

25

Cubus est figura solida, quæ sex quadratis
æqualibus continetur.

16

Tetraedum est figura, quæ triangulis qua-
tuor æqualibus & æquilateris continetur.

17

Octaedrû figura est solida, quæ octo trian-
gulis æquilibus & æquilateris continetur.

28

Dedecaedrum figura est solida, quæ duo-
delim pentagonis æqualibus, æquilateris.
& æquiangulis continetur.

29

Eicosaedrum figura est solida, quæ triangu-
lis viginti æqualibus & æquilateris conti-
nerur.

Theorema I. propo-
sitione I.

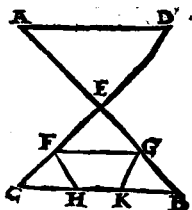
Quædã rectę lineę pars
in subiecto quidem non
est plano, quædam verò
in sublimi.

Theo

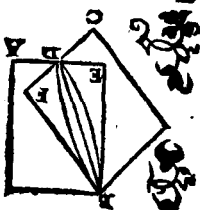
Theorema 2. Propositio 2.

Si due rectę lineę se mutuò secēt, in vno sūt plano : atque triangulum omne in vno est plano.

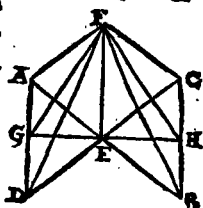
Theorema 3. Propositio 3.

Si duo plana se mutuò secent, communis eorū sectio est recta linea.

Theorema 4. Propositio 4.

Si recta lineā rectis duabus lineis se mutuò secantibus, in cōmuni sectione ad rectos angulos insistat illa ducto etiam per ipsas plano ad angulos rectos erit.

Theorema 5. Propositio 5.

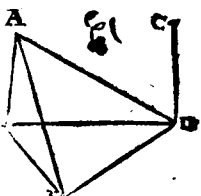
Si recta lineā rectis tribus lineis se mutuò tangentibus, in cōmuni sectione ad rectos angulos insistat, illę tres rectę in vno sunt plano.

Theor.

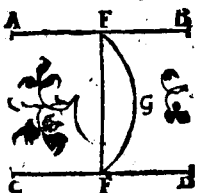
Theorema 6. Pro-
positio 6.

Si duæ rectæ lineæ eidẽ
plano ad rectos sint an-
gulos, parallelæ erunt il-
læ rectæ lineæ

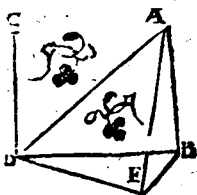

Theorema 7. Propositio 7.

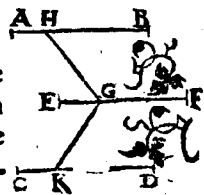
Si duæ sint parallelæ rectæ lineæ, in quarũ
vtraque sumpta sint quęlibet pũcta, illa linea quę
ad hæc puncta adiungi-
tur, in eodem est cũ pa-
rallelis plano.

Theorema 8. Pro-
positio 8.

Si duæ sint parallelæ re-
ctæ lineæ, quarum a'le-
ra ad rectos cuidam pla-
no sit angulos, & reliqua
eidẽ plano ad rectos an-
gulos erit

Theorema 9. Pro-
positio 9.

Quæ eidem rectæ lineæ
sunt parallelæ, sed nõ in
eodem cũ illa plano, hæ
quoque sunt inter se pa-
rallelæ.

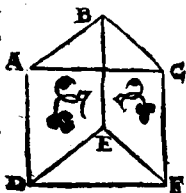

N

Theo.

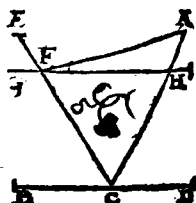
Theorema 10. Propositio 10.

Si duę rectę lineę se mutuò tangētes ad duas rectas se mutuò tangētes sint parallelę, non autem in eodem plano, illę angulos æquales comprehendent.

Problema 1. Propositio 11.

A dato sublimi puncto, in subiectum planū perpendicularē rectam lineam ducere.

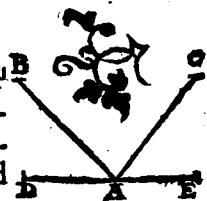
Problema 2. Propositio 12.

Dato plano, à puncto quod in illo datum est, ad rectos angulos rectam lineam excitare.

Theorema 11. Propositio 13.

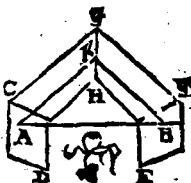
Dato plano, à puncto quod in illo datum est, duę rectę lineę ad rectos angulos non excitabuntur ad easdem partes.

Theo-

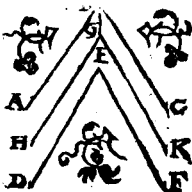
fitio 14.

**Ad quæ plana, eadem re-
cta linea recta est, illa sūt
parallela.**

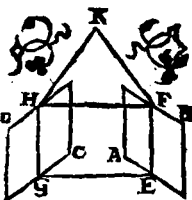
Theorema 13. Propositio 15.

Si duæ rectæ lineæ se mu-
tuò tangentes ad duas re-
ctas se mutuò tangentes
sint parallelæ, non in eo-
dem consistentes plano,
parallela sunt quæ per il-
las ducuntur plana.

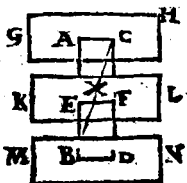
Theorema 14. Propositio 16.

Si duo plana parallela
plano quopiam secantur,
communes illorum se-
ctiones sunt parallelae.

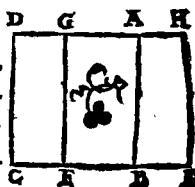
Theorema 15. Propositio 17.

Si duæ rectæ lineæ paral-
lelis planis secētur, in eas
dem rationes secabūtur.

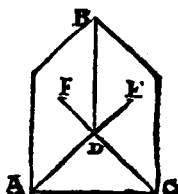
Theorema 16. Propositio 18.

Si recta linea plano cuiuspiam ad rectos sit angulus, illa etiam omnia que per ipsam plana, ad rectos eidem plano anguloserunt.

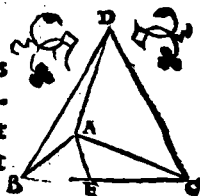
Theorema 17. Propositio 19

Si duo plana se mutuò secantia plano cuius ad rectos sint angulos, communis etiam illorum sectio ad rectos eidem plano anguloserit.

Theorema 18. Propositio 20.

Si angulus solidus planis tribus angulis contineatur, ex his duo quilibet vtut assumpti tertio sunt maiores

Theorema 19. Propositio 21.

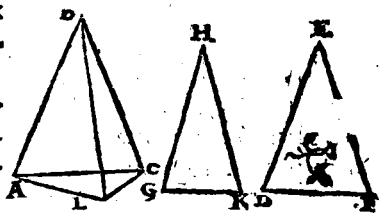
Solidus omnis angulus minoribus continetur, quam rectis quatuor angulis planis.

Theo-

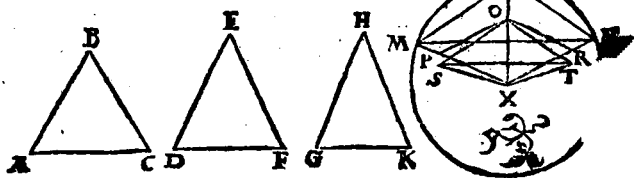
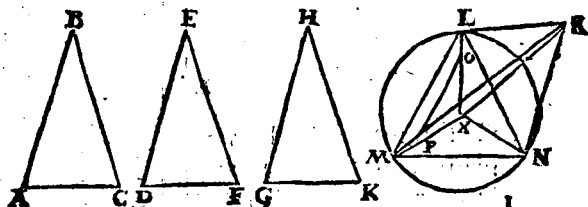
Theorema 20. Propositio 22.

Si plani tres anguli æqualibus rectis continētur lineis, quorū duo vt libet assumpti, tertio sint maiores, triangulum constitui potest ex lineis æquales, illas rectas coniungentibus.

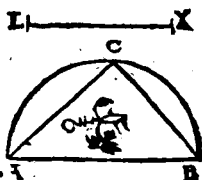

Problema 3. Propositio 23.

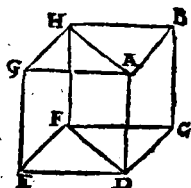
Ex planis tribus angulis, quorū duo vt libet assumpti tertio sint maiores, solidū angulum constituere. Decet autem illos tres angulos rectis quatuor esse minores.

Theorema 21. Propositio 24.

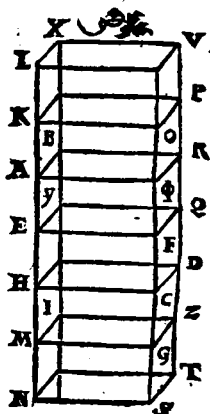

Si solidum parallelis planis contineatur, aduersa illius plana & æqualia sunt & parallelogramma.

Theorema 22. Propositio 25.

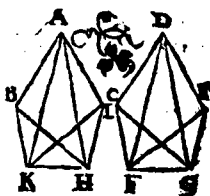
Si solidum parallelis planis contentum plano secetur aduersis planis parallelo, erit quemadmodum basis ad basim, ita solidum ad solidum.

Proble-

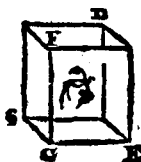
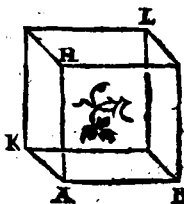
Problema 4. Propositio 26.

Ad datam rectam lineam
eiusque punctum, angu-
lum solidum constitu-
ere solido angulo dato
equalem.

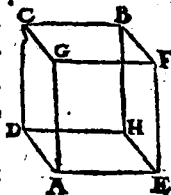
Problema 5. Propositio 27.

A data recta, dato solido parallelis planis
comprehensio simile & similiter positum
solidum
paralle-
lis pla-
nis con-
tētum
descri-
bere.

Theorema 23. Propositio 28.

Si solidum parallelis planis comprehensum
ductor per aduersorum planorum diag-
nios pla-
no se-
ctū sit,
illud so-
lidum
ab hoc
plano
bifariam secabitur.

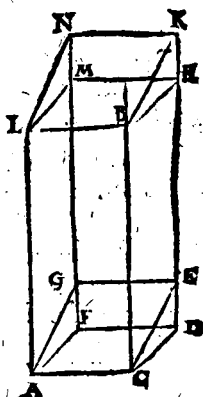

N 4

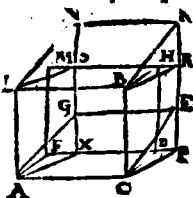
Theo.

Theorema 34. Pro-
positio 29.

Solida parallelis planis
comprehēsa, quę super
eandem basim & in ea-
dē sunt altitudine, quo-
rum insistentes lineę in
ijsdem collocantur re-
ctis lineis, illa sūt inter
se æqualia.

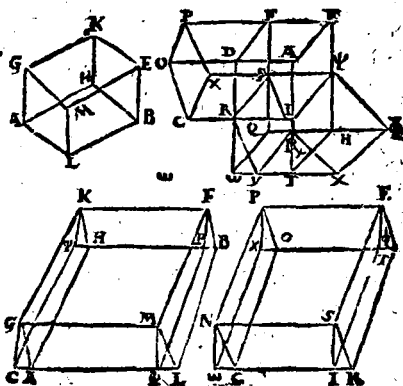
Theorema 25. Pro-
positio 30.

Solida parallelis planis circumscripta, quę
super eandē basim & in
eadē sūt altitudine, quo-
rum insistentes lineę nō
in ijsdem reperiuntur re-
ctis lineis, illa sunt inter
se æqualia.

Theorema 26. Pro-
positio 31.

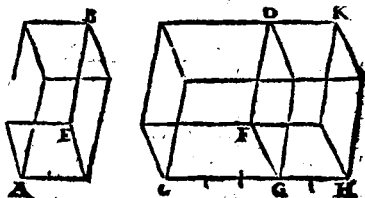
Solida parallelis planis circumscripta, quę
in

in ead-
dem
sūt al-
titudi-
ne, æ-
qua-
lia sūt
inter
se.

**Theorema 27. Pro-
positio 32.**

**Solida parallelis planis circumscripta quæ
eiusdem
sunt alti-
tudinis,
eam ha-
bēt inter
se ratio-
nē, quam
bases.**

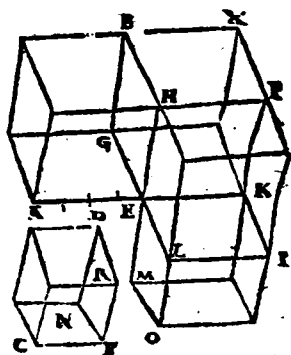

N 5

Theor

Theor 28. Pro-
positio 23.

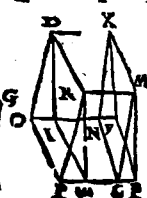
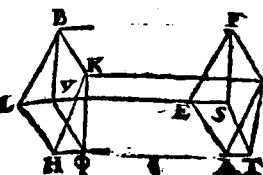
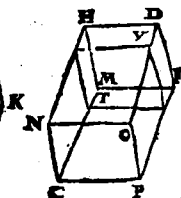
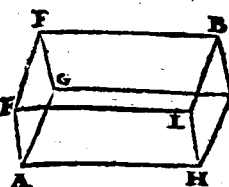
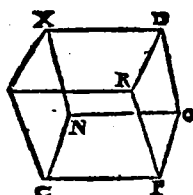
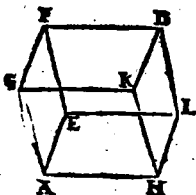
Similia solida pa-
rallelis, planis
circūscripte ha-
bēt inter se ratio-
nē homologorū
laterum triplica-
tam

Theor. 29. Pro-
positio 24

Aequa-
lium so-
lidorū
paralle-
lis pla-
nis cōte-
torum
bases cū
altitudi-
nibus
reci-
procan-
tur. Et

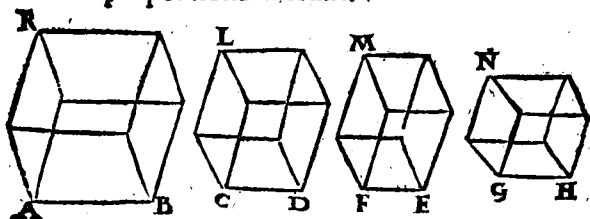
solida
paralle-
lis pla-
nis con-
tenta

ex his tribus fit solidum parallelis planis contentum, æquale est descripto à media linea solido parallelis planis comprehenso, quod æquilaterum quidem sit, sed antedicto æquiangulum.

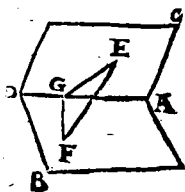
Theorema 32. Propositio 37.

Si rectæ quatuor lineæ sint proportionales, illa quoque solida parallelis planis contenta, quæ ab ipsis lineis & similia & similiter describuntur, proportionalia erunt. Et si solida parallelis planis comprehensa, quæ & similia & similiter describuntur, sint proportionalia, illæ quoque rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 33. Propositio 38.

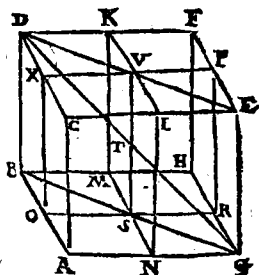
Si planum ad planum rectū sit, & à quodā puncto eorū quæ in vno sunt planorū perpendicularis ad alterum ducta sit, illa quæ ducitur perpendicularis, in communē cadet planorū sectionē.

Theo.

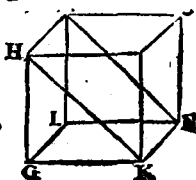
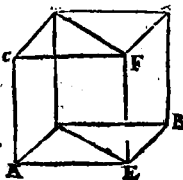
Theorema 34. Propositio 39.

Si in solido parallelis planis circumscripto, aduersorum planorum lateribus bifariam sectis, educta sint per sectiones plana, communis illa planorū sectio & solidi parallelis plani circumscripti diameter, se mutuò bifariā secant.

Theorema 35. Propositio 40.

Si duo sint æqualis altitudinis prismata, quorū hoc quidem basim habeat parallelogrammū, illud verò triangulum, sit autem parallelogrammū triāguli duplū, illa prismata erunt æqualia.

EVCLIDIS ELEMENTVM

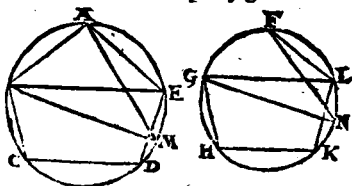
DVODECIMVM.

ET SOLIDORVM.

secundum.

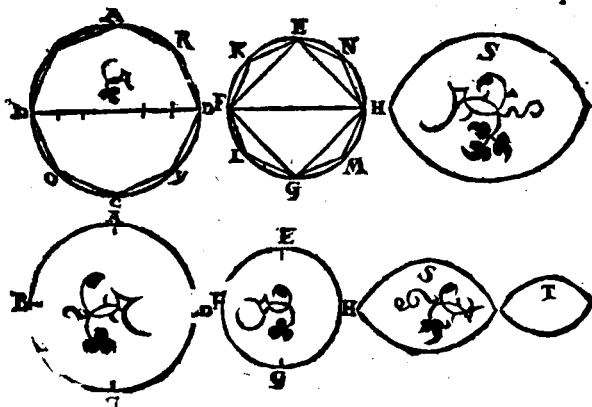
Theorema 1. Propositio 1.

Similia quæ sunt in circulis polygona, ratione habent inter se, quam descripta à diametris quadrata.

Theorema 2. Propositio 2.

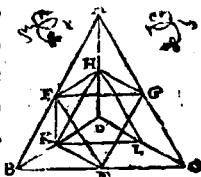
Circuli eam inter se rationem habent, quæ

descripta à diametris quadrata.

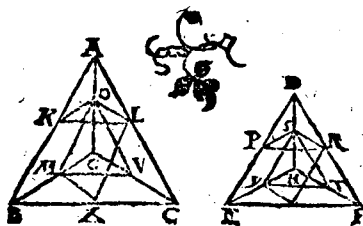
Theorema 3. Propositio 3.

Omnis pyramis trigonam habens basim, in duas diuiditur pyramidas non tantū æquales & similes inter se, sed toti etiam pyramidi similes, quarum trigonæ sunt bases, atq; in duo prismata equalia, quæ duo prismata dimidio pyramidis totius sūt maiora.

Theorema 4. Propositio 4.

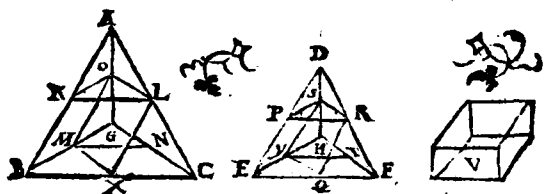
Si duæ eiusdem altitudinis pyramides trigonas habeāt bases, sit aut illarum vtraque diuisa & in duas pyramidas inter se equalles toti q; similes, & in duo prismata equalia, ac eodem modo diuidatur vtraq; pyramidum quæ ex superiore diuisione natæ sunt, idque perpetuò fiat: quemadmodū se habet vnus pyramidis basis ad alterius pyramidis basim, ita & omnia quæ in vna pyra-

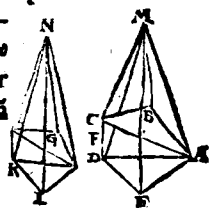
mide

380 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 mīde prismata, ad omnia quæ in altera py-
 ramide, prismata multitudine æqualia.

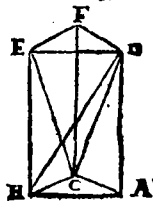
Theorema 5. Propositio 5.
 Pyramides eiusdem altitudinis, quarū tri-
 gonæ sunt bases, eam inter se rationem ha-
 bent, quàm ipsæ bases.

Theorema 6. Propositio 6.
 Pyramides eiusdē alti-
 tudinis, quarum polygo-
 næ sunt bases, eam inter
 se rationem habent, quā
 ipsæ bases.

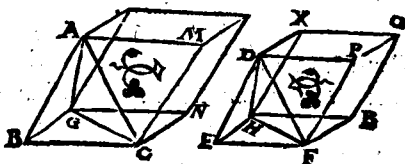
**Theorema 7. Pro-
 positio 7.**
 Omne prisma trigonā
 habēs basim, diuiditur
 in tres pyramides inter
 se æquales, quarum tri-
 gonæ sunt bases

The.

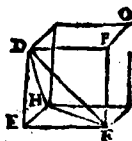
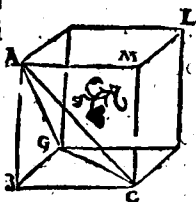
Theorema 8. Propositio 8.

Similes pyramides qui trigonas habent bases, in tripli-
cata sūt ho-
molo-
gorū
laterū
ratioe

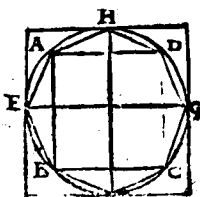
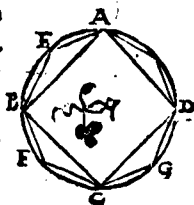
Theorema 9. Propositio 9.

Aequaliū pyramidum & trigonas bases ha-
bentium reciprocantur bases cum altitudi-
nibus. Et quarū pyramidum trigonas ba-
ses haben-
tium reci-
procatur
bases cū
altitudi-
nibus, il-
lae sunt
æquales.

Om- Thorema 10. Propositio 10.

nis cū
n^o ter-
tia
pars
est cy-
lindri
eandē

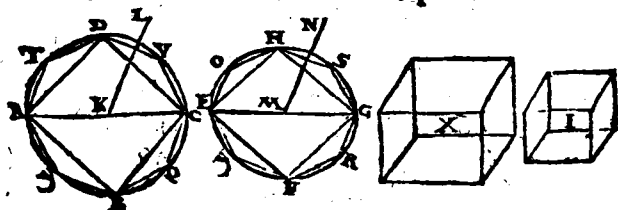

cum

182 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
cum ipso cono basim habentis, & altitudi-
nem æqualem.

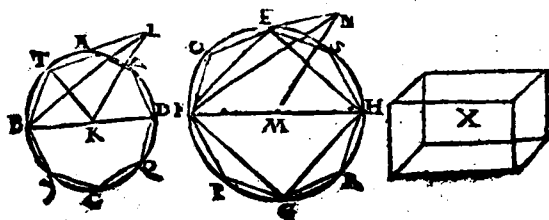
**Theorema II. Pro-
positio II.**

Coni & cylindri eiusdem altitudinis, eam
inter se rationem habent, quam bases.

**Theorema I. Pro-
positio I.**

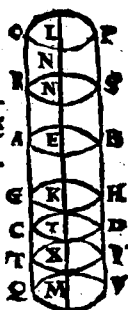
Similes conï & cylindri, triplicatâ habent
inter se rationem diametrorum, quæ sunt
in basibus.

Theo-

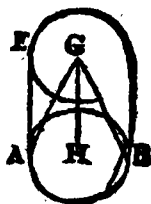
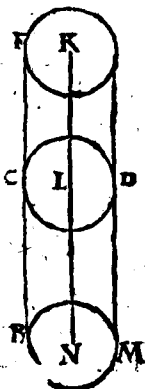
Theorema 13. Propositio 13.

Si cylindrus plano sectus sit aduersis planis parallelo, erit quæ admodum cylindrus ad cylindrum, ita axis ad axem.

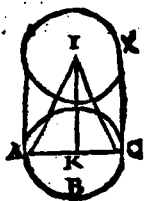
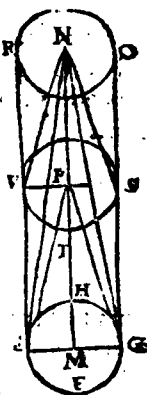
Theorema 14. Propositio 14.

Coni & cylindri qui in æqualibus sunt basi- bus, eam habent in- ter se ra- tionem, quam al- titudines

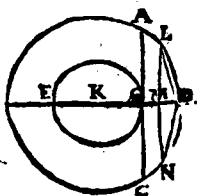
Theorema 15. Propositio 15.

Aequalium conorum & cylindrorū bases
cū altitu-
dinib⁹ re-
ciprocā-
tur. Et
quorum
conorū &
cylindro-
rum bases
cum alti-
tudinibus
recipro-
cantur, illi
sunt æqua-
les.

Theoroma 1. Propo-
sitiō 16.

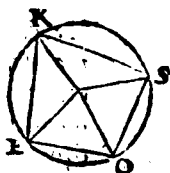
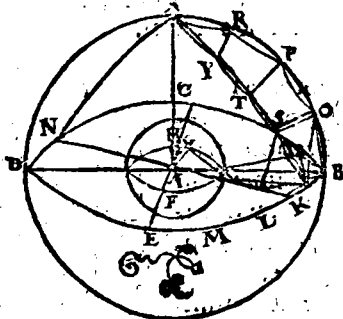
Duobus circulis circūidem centrum con-
sistentibus, in maiore
circulo polygonum æ-
qualium pariumque la-
terum inscribere, quod
minorem circulū non
tangat.

Pro-

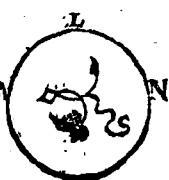
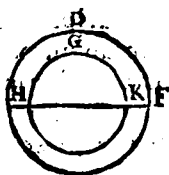
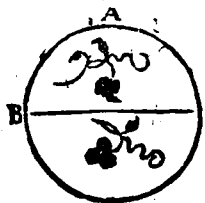
Problemata 2-Propositio 17.

Duabus sphaeris circum idem centrum consistentibus, in maiorem sphaera solidum polyedrum inscribere, quod minoris sphaerae superficiem non tangat.

Theorema 16-Propositio 18.

Sphaerae inter se rationem habent suarum diametrorum triplicatam.

ELEMENTI XII. FINIS.

EVCLIDIS

ELEMENTVM

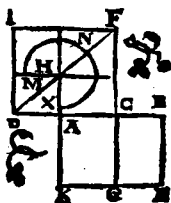
DECIMVM TERTIVM,

ET SOLIDORVM

TERTIVM.

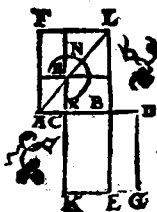
Theorema 1. Propositio 1.

Si recta linea per extremā & mediā rationem secta sit, maius segmentum quod totius lineæ dimidium assumpserit, quintuplum potest eius quadrati, quod à totius dimidia describitur.

Theorema 2. Propositio 2.

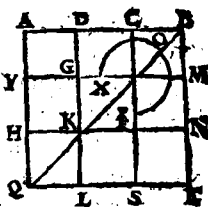
Si recta linea sui ipsius segmenti quintuplum possit, & dupla segmenti huius linea per extremā & mediam rationem secetur maius segmentum reliqua pars est lineæ primum positæ.

Theo-

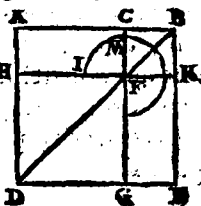
Theorema 3. Propositio 3.

Si recta linea per extremam & mediam ratione secta sit, minus segmentum quod maioris segmenti dimidium asumpserit, quintuplum potest eius, quod à maiore segmenti dimidio describitur, quadrati.

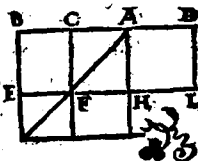
Theorema 4. Propositio 4.

Si recta linea per extremam & mediam ratione secta sit, quod à tota, quodque à minore segmento simul utraq; quadrata, tripla sunt eius, quod à maiore segmento describitur, quadrati.

Theorema 5. Propositio 5.

Si ad rectam lineam, quæ per extremam & mediam rationem secetur, adiuncta sit altera segmento maiori equalis, tota hæc linea recta per extremam & mediam ratione sec-

Est est, estque maius segmentum linea pri-
mum posita.

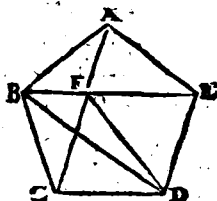
Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea $\rho\eta\tau\lambda$ siue rationalis, per extre-
mam & mediam rationem secta sit, vtrun-
que segmentorum. A C B

$\alpha\lambda\sigma\gamma\omicron\varsigma$ siue irratio-
nalis est linea, quæ
dicitur Residuum.

Theorema 7. Propositio 7.

Si pentagoni æquilate-
ri tres sint æquales an-
guli, siue quã deinceps
siue qui non deinceps
sequuntur, illud pen-
tagonum erit equian-
gulum.

Theorema 8. Propo-
sitio 8.

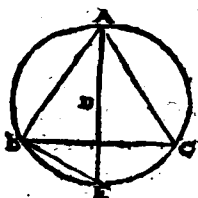
Si pentagoni æquilateri & æquianguli duos
qui deinceps sequuntur
angulos rectæ subtendât
lineæ, illæ per extremâ
& mediam rationem se
mutuò secant, earumq;
maiora segmenta, ipsius
pentagoni lateri sunt æ-
qualia.

Theo-

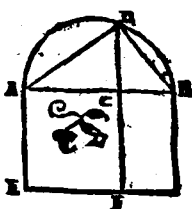
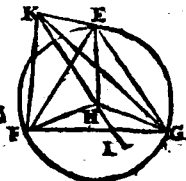
Theorema 12. Propositio 12.

Si in circulo inscriptum sit triangulum æquilaterum, huius trianguli latus potentia triplum est eius lineæ, quæ ex circuli centro ducitur.

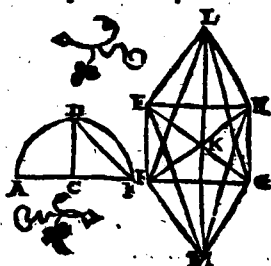
Problema 1. Propositio 13.

Pyramidem constituere, & data sphaeræ cōplecti, atque docere illius sphaeræ diametrum potentia sesquialteram esse lateris ipsius pyramidis.

Problema 2. Propositio 14.

Octaedrum constituere, eaq; sphaera qua pyramidē complecti, atque probare illius sphaeræ diametrum potentia duplā esse lateris ipsius octaedri.

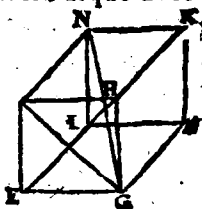
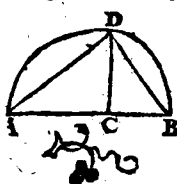

Pro.

Problema 3. Proposi-

tio 15.

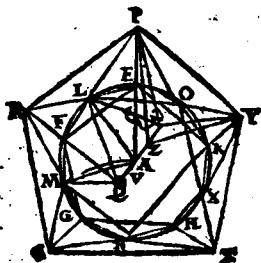
Cubum constituere, eaque sphaera qua & superiores figuras complecti, atque docere illius sphaerae diametrum potetia triplâ esse lateris ipsius cubi.

Problema 4. Propo-

sio 16.

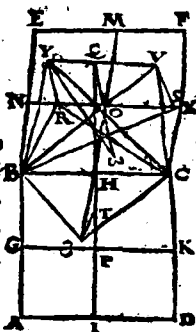
Icosaedrum constituere, eademque sphaera qua & antedictas figuras complecti, atque probare, Icosaedri latus irrationalem esse lineam, quæ vocatur Minor.

Pro-

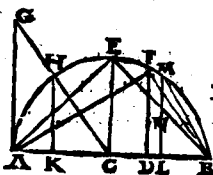
Problema 5. Propositio 17.

Dodecaedrū constituere, eademque sphaera qua & antedictas figuras cōplecti, atque probare dodecaedri latus irrationalem esse lineam, quæ vocatur Residuum.

Theorema 6. Propositio 18.

quinque figurarum latera proponere, & inter se comparare.

SCHOLIUM.

Aio verò, præter dictas quinque figuras non posse aliam constitui figuram solidā, quæ planis & æquilateris & æquiangulis cōtineatur, inter se æqualibus. Non enim ex duobus triāgulis, sed neq; ex alijs duab' figuris solidus cōstituetur angulus
Sed

Sed ex tribus triangulis, constat Pyramidis angulus

Ex quatuor autem, Octaëdri

Ex quinque verò, Icosaëdri.

*Nam ex triangulis, sex & æquilateris & æquiangu-
lis ad idem punctum cunctibus, non fiet angu-
lus solidus. Cum enim trianguli æquilateri angu-
lus, recti unius bessem contineat, erunt eiusmodi
sex anguli recti quatuor æquales. Quod fieri nō
potest. Nam solidus omnis angulus minoribus quā
rectis quatuor angulis continetur, per 21.11.*

*Ob easdem sanè causas, neque ex pluribus quā pla-
nis sex eiusmodi angulis solidus constat.*

Sed ex tribus quadratis, Cubi angulus continetur.

*Ex quinque, nullus potest. Rursus enim recti qua-
tuor erunt.*

*Ex tribus autē pentagonis æquilateris & æquian-
gulis, Dodecaëdri angulus continetur.*

*Sed ex quatuor, nullus potest. Cum enim pentago-
ni æquilateri angulus rectus sit, et quinta recti
pars erunt quatuor anguli recti quatuor maio-
res. Quod fieri nequit. Nec sanè ex alijs polygonis
figuris solidus angulus continebitur, quod hinc
quoque absurdum sequatur. Quamobrem per-
spicuum est, præter dictas quinque figuras aliā
figuram solidam non posse constitui, quæ ex pla-
nis æquilateris & æquiangularibus contineatur.*

EVCLIDIS
ELEMENTVM
DECIMVM QVARTVM, VT
qui dam arbitrantur, vt alij verò,
Hypsiclis Alexandrini, de
quinque corpo-
ribus.

LIBER PRIMVS.

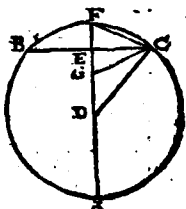

*Basilides Tyrius, Protarche, Alexan-
driam profectus, patrique nostro ob
disciplina societatem commendatus,
longissimo peregrinationis tempore
cum eo versatus est. Cùmque differe-
rent aliquando descripta ab Apollonio comparatio-
ne Dodecaëdri & Icosaëdri eidem sphaera inscrip-
torum, quam hac inter se habeant rationem, cen-
suerunt ea non rectè tradidisse Apollonium: quæ à se
commendata, vt de patre audire erat, literis prodide-
runt. Ego autem postea incidi in alterum librum ab
Apollonio editum, qui demonstrationem accuratè
complecteretur de re proposita, ex eiusq; problematis
indagatione magnam equidem cepi voluptatem.
Illud certè ab omnibus perspici potest, quod scripsit
Apollonius, cùm sit in omnium manibus. Quod autè
diligenti, quantum conijcere licet, studio nos postea
scrip-*

scripsisse videmur, id monumentis consignatum tibi
 nuncupandum duximus, ut qui feliciter cum in om-
 nibus disciplinis tum vel maxime in Geometria ver-
 satus, scite ac prudenter iudices ea qua dicturi sumus
 ob eam verò, qua tibi cum patre fuit, vita consue-
 tudinem, quaq; nos complecteris, benevolentia, tra-
 ctatione ipsam libenter audias. Sed iam tempus est,
 ut premio modum facientes, hanc syntaxim aggre-
 diamur.

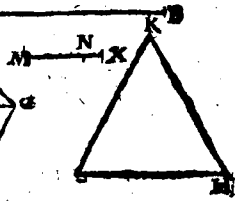
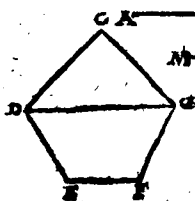
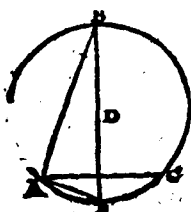
Theorema 1. Propositio 1.

Perpendicularis linea, quæ ex circuli cuius-
 spiam centro in latus pen-
 tagoni ipsi circulo inscri-
 pti ducitur, dimidia est
 vtriusq; simul lineæ, & e-
 ius, quæ ex centro & late-
 ris decagoni in eodẽ cir-
 culo inscripti.

Theorema 2. Propositio 2.

Idem circulus comprehendit & dodecaedri
 pentagonum & icosaedri triangulum, eidẽ
 sphaeræ inscriptorum.

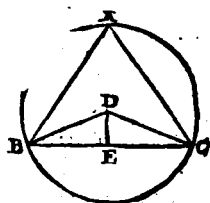
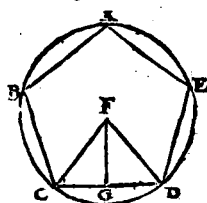

Theo.

Theorēma 3. Pro-
positio 3.

Si pentagono & æquilatēro & æquiangulo
circumscriptus sit circulus ex cuius, centro
in vnum pentagoni latus dicta sit perpen-
dicularis: quod vno laterum & perpēdicu-

lari
tri-
ges-
es cō
tine-
tur,
illud

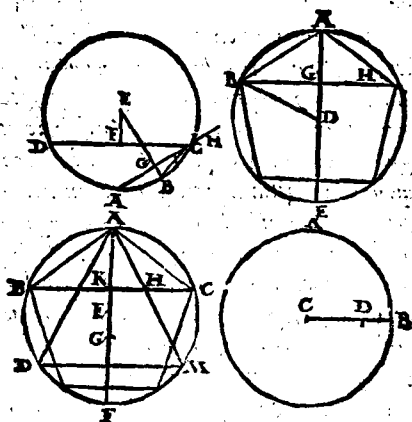

æquale est dōdecaedri superficiēi.

Theorēma 4. Pro-
positio 4.

Hoc perspicuum cū sit probandum est,
quemadmodum se habet dōdecaedri su-
perficies ad icosaedri superficiem ita se ha-
bere cubi latus ad icosaedri latus.

Cubi

Cubilatus.

E —————

Dodecaedri.

F —————

Icosaedri.

G —————

SCHOLIUM

Nunc autem probandum est, quemadmodum se
 habet cubilatus ad icosaedri latus, ita se habere so-
 lidum dodecaedri ad icosaedri solidum: Cum enim
 aequales circuli comprehendat & dodecaedri pen-
 tagonum & Icosaedri triangulum, eidē sphaera in-
 scripto.

scriptorum: in sphaera autem aequales circuli aequali
 intervallo distent à centro (siquidem perpendicula-
 res à sphaera centro ad circulorum plana ducta &
 aequales sunt, & ad circulorum centra cadunt) id-
 circo lineae, hoc est perpendiculares, quae à sphaera cē-
 tro ducuntur ad centrum circuli comprehendentis et
 triangulum Icosaëdri, & pentagonum dodecaëdri
 sūt aequales. Sūt igitur aequalis altitudinis Pyrami-
 des, quae bases habent ipsa dodecaëdri pentagona, et
 quae Icosaëdri triangula. At aequalis altitudinis py-
 ramides rationem inter se habent eam quam bases,
 ex 5. & 6. 11. Quemadmodum igitur pentagonū ad
 triangulum, ita pyramis, cuius basis quidem est do-
 decaëdri pentagonum, vertex autem sphaera cen-
 trum ad pyramida, cuius basis quidem est Icosaëdri
 triangulum, vertex autem sphaera centrum. Quam-
 obrem ut se habent duodecim pentagona ad viginti
 triāgula, ita duodecim pyramides, quorum penta-
 gona sint bases, ad viginti pyramidas, quae trigonas ha-
 beant bases. At pentagona duodecim sunt dodecaë-
 dri superficies, viginti autem triāgula, Icosaëdri.
 Est igitur ut dodecaëdri superficies ad Icosaëdri su-
 perficiem, ita duodecim pyramides, quae pentagonas
 habeant bases, ad viginti pyramidas, quarum tri-
 gona sunt bases. Sunt autem duodecim quidem py-
 ramidas, quae pentagonas habeant bases, solidū do-
 decaëdri: viginti autem pyramides, quae trigonas
 habeant bases, Icosaëdri solidum. Quare ex. 11. 5. ut
 dodecaëdri superficies ad Icosaëdri superficiem, ita
 soli-

solidum dodecaëdri ad Icosaëdri solidum. Vt au-
 tem dodecaëdri superficies ad Icosaëdri superfi-
 ciem, ita probatum est cubi latus ad Icosae-
 dri latus. Quemadmodum igitur cubi latus
 ad Icosaëdri latus, ita se habet so-
 lidum dodecaëdri ad Ico-
 saëdri soli-
 dum.

P 2

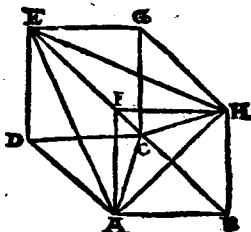
EVCLL

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM QVINTVM, ET Solidorum quintum, vt nonnulli putant, vt autem alij, Hypsiclis A. lexandrini, de quinque corporibus.

LIBER II.

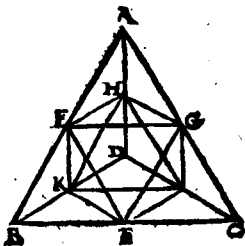
Problema 1. Pro-
positio 1.

In dato cubo pyra-
mida inscribere.

Problema 2. Pro-
positio 2.

In data pyramide
octaedrum inscri-
bere.

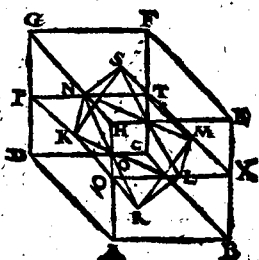

Pro-

LIBER XV.

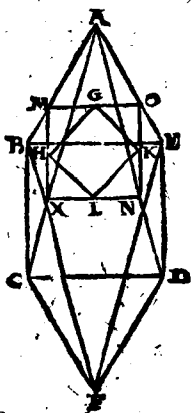
Problema 3. Pro- positio 3.

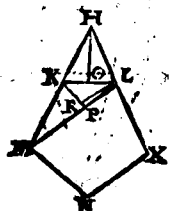
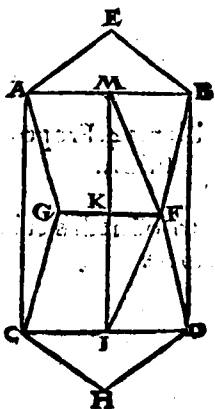
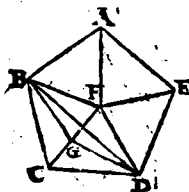
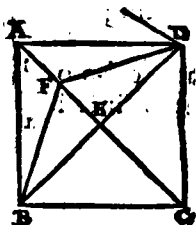
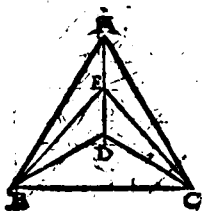
In dato cubo o-
ctaedrum inscri-
bere.

Problema 4. Propo- sio 4.

In dato octaedro cubū
inscribere.

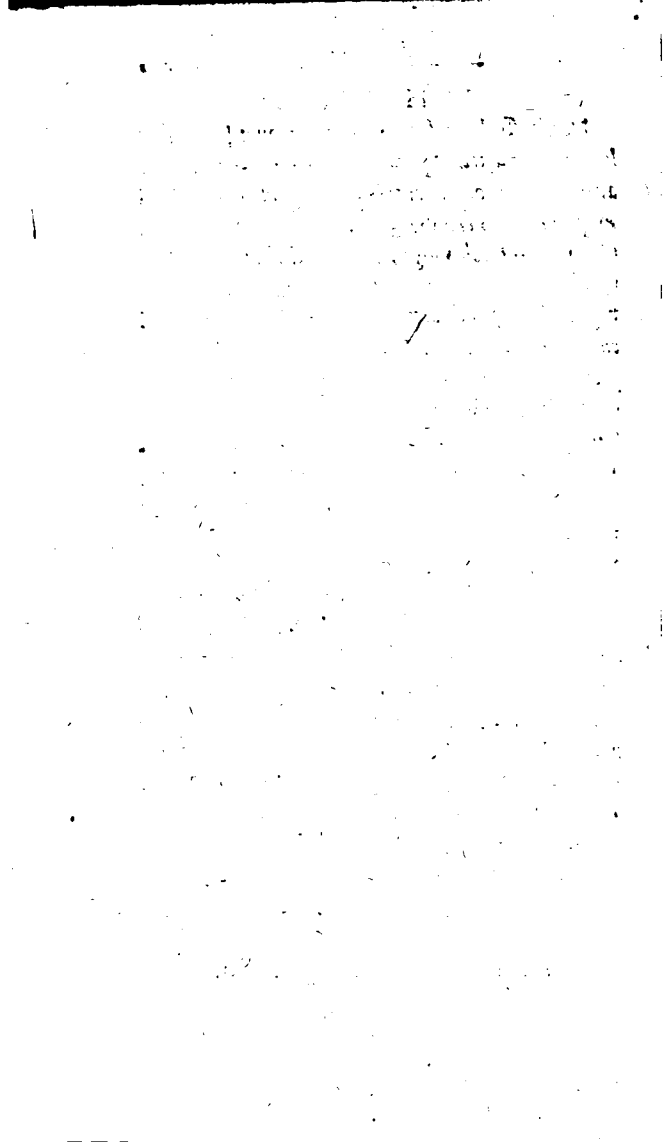

SCHO.

SCHOLIUM.

Meminisse decet, si quis nos roget, quot Icosædron habeat latera, ita respondendum esse: Patet Icosædron viginti contineri triangulis, quodlibet verò triangulum rectis tribus constare lineis. Quare multiplicanda sunt nobis viginti triangula in trianguli vnius latera, sicutq; sexaginta, quorum dimidium est triginta. Ad eundem modum & in dodecaedro. Cui enim rursus duodecim pentagona dodecaedrum comprehendunt, itemq; pentagonum quoduis rectis quinque constet lineis, quinque duodecies multiplicamus, sunt sexaginta, quorum rursus dimidium est triginta. Sed cur dimidiū capimus? Quoniā vnumquodq; latus siue sit trianguli, siue pentagoni, siue quadrati ut in cubo, iteratō sumitur. Similiter autem eadem via & in cubo & in pyramide & in octaedro latera inuenies. Quod si itē velis singularum quoq; figurarum annulac reberire facta eadem multiplicatione

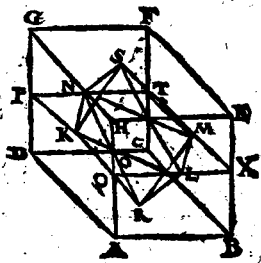

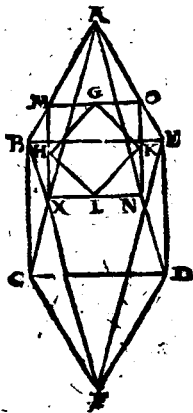
Problema 3. Propositio 3.

In dato cubo octaedrum inscribere.

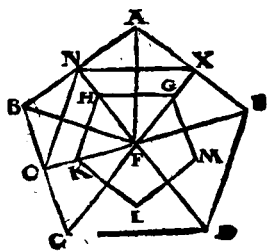
Problema 4. Propositio 4.

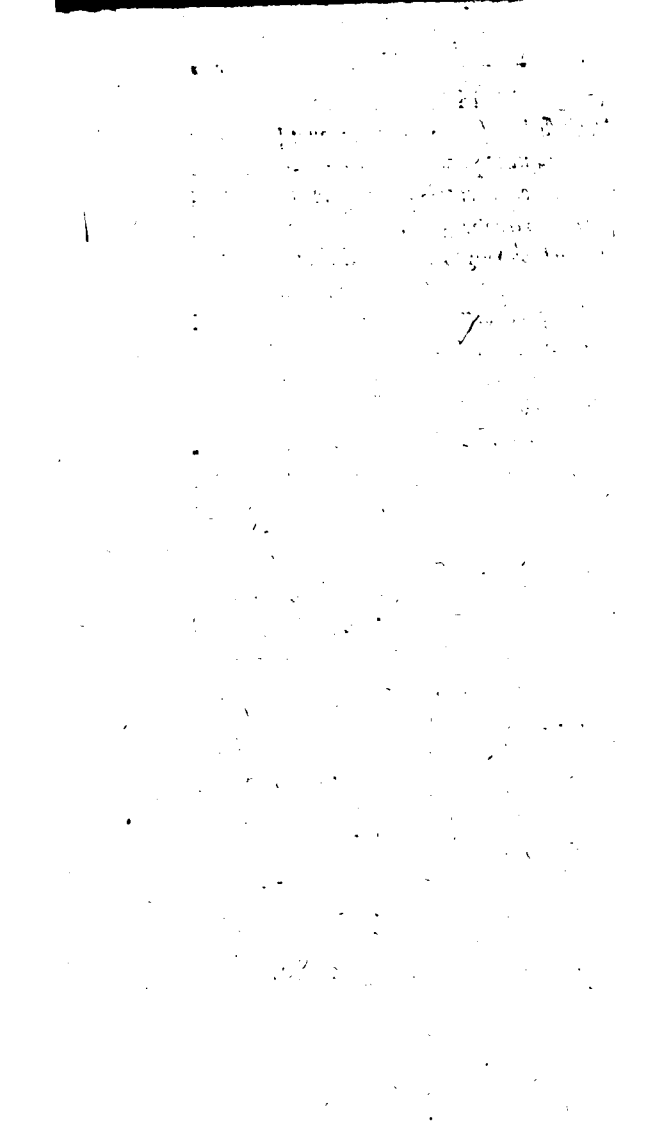
In dato octaedro cubum inscribere.

Problema 5. Propositio 5.

In dato Icosaedro dodecaedrum inscribere.

SCHOLIVM.

Meminisse decet, si quis nos roget, quot Icosaëdri habeat latera, ita respondendum esse: Patet Icosaëdri viginti contineri triagulis, quodlibet verò triangulum rectis tribus constare lineis. Quare multiplicanda sunt nobis viginti triangula in trianguli vnius latera, suntque sexaginta, quorum dimidium est triginta. Ad eundem modum & in dodecaedro. Cui enim rursus duodecim pentagona dodecaedrum comprehendunt, itemque pentagonum quodvis rectis quinque constet lineis, quinque duodecies multiplicamus, sunt sexaginta, quorum rursus dimidium est triginta. Sed cur dimidiū capimus? Quoniā vnumquodque latius siue sit trianguli, siue pentagoni, siue quadrati ut in cubo, iteratō sumitur. Similiter autem eadem via & in cubo & in pyramide & in octaedro latera inuenies. Quod si itē velis singularum quoque figurarum angulos reperire, facta eadem multiplicatione numerum procreatum partire in numerum planorū, quae vnum solidum angulum includunt: ut quoniā triagula quinque, vnum Icosaëdri angulum continet, partire 60. in quinque, nascuntur duodecim anguli Icosaëdri. In dodecaedro autē tria pentagona angulum comprehendunt, partire ergo 60. in tria, & habebis dodecaëdri angulos viginti. Atque simili ratione in reliquis figuris angulos reperies.

Finis Elementorum Euclidis.